

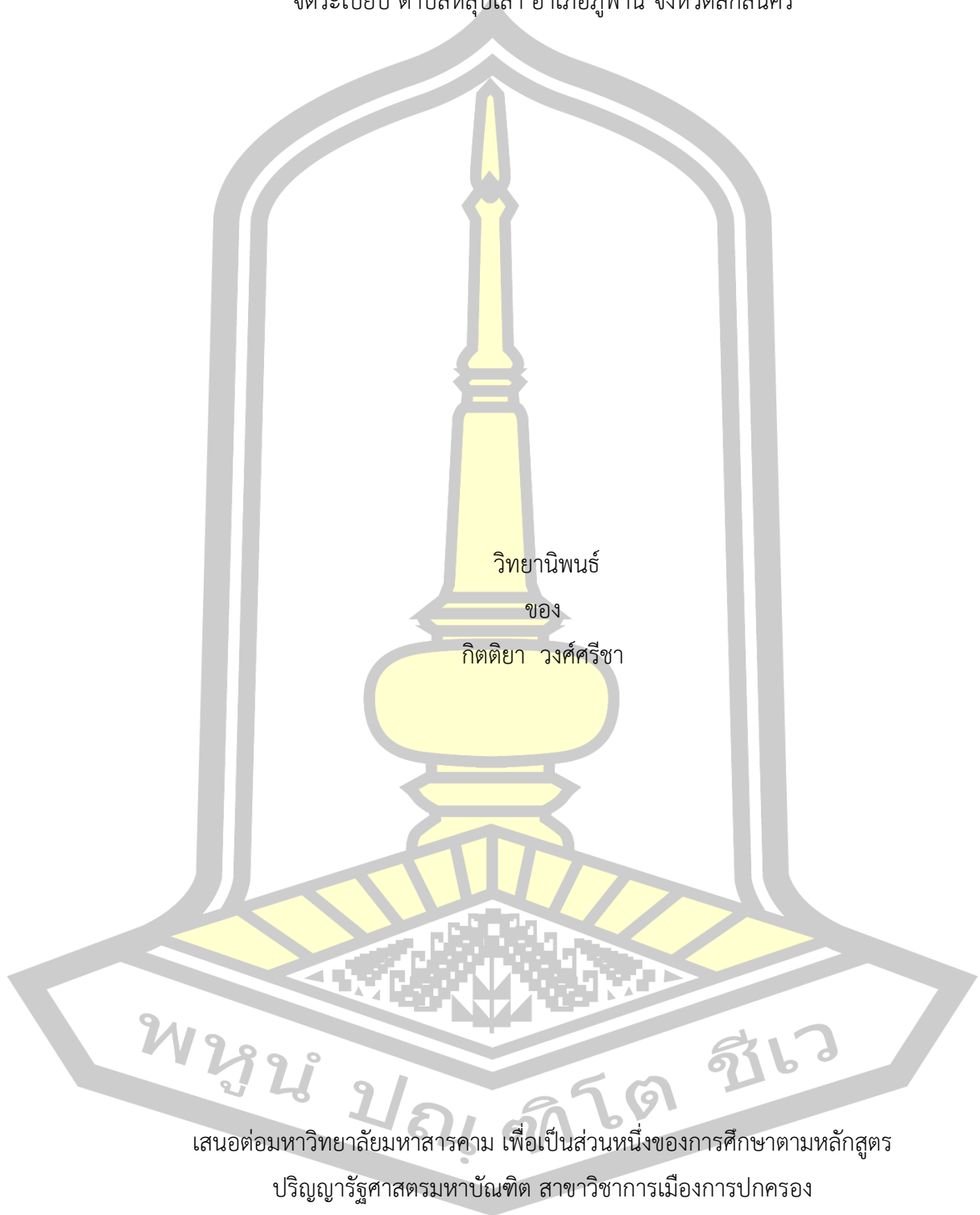
นโยบายรัฐบาล คสช. กับการละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน และสิทธิที่ดินและป่าไม้ของประชาชน บ้าน
จัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร

วิทยานิพนธ์
ของ
กิตติยา วงศ์ศรีชา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง
กรกฎาคม 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

นโยบายรัฐบาล คสช. กับการละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน และสิทธิที่ดินและป่าไม้ของประชาชน บ้าน
จัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร

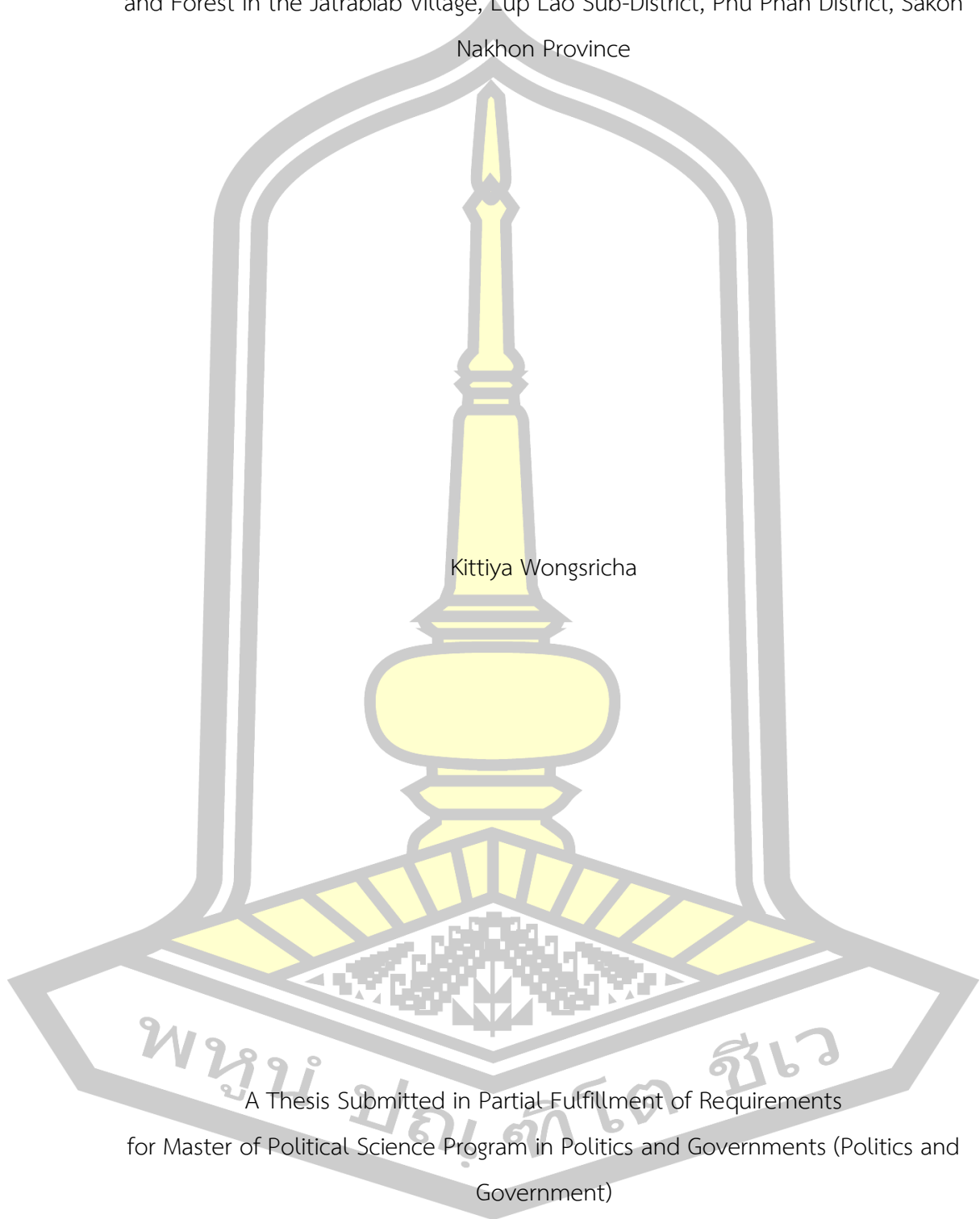
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง

กรกฎาคม 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The NCPO Government's Policy on Violation of Human Rights and the Rights on Land
and Forest in the Jatrabaiab Village, Lup Lao Sub-District, Phu Phan District, Sakon
Nakhon Province

Kittiya Wongsricha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Political Science Program in Politics and Governments (Politics and
Government)

July 2019

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวกิตติยา วงศ์ศรีชา
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การเมืองการปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. วินัย ผลเจริญ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. อลงกรณ์ อรรคแสง)

.....กรรมการ

(อ. ดร. วนิตา พรหมหล้า)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(อ. ดร. ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(ผศ. เขิงชาญ จงสมชัย)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง

.....
(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

พุทธ บัณฑิต ชีวา

ชื่อเรื่อง	นโยบายรัฐบาล คสช. กับการละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน และสิทธิที่ดินและป่าไม้ ของประชาชน บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร		
ผู้วิจัย	กิตติยา วงศ์ศรีชา		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อลงกรณ์ อรรคแสง		
ปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การเมืองการปกครอง
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2562

บทคัดย่อ

งานศึกษาวิจัย เรื่อง นโยบายรัฐบาล คสช. กับการละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน และสิทธิ
ที่ดินและป่าไม้ของประชาชน บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร การวิจัย
ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ
แห่งชาติ ในช่วงปี พ.ศ. 2557-2561 ที่ละเมิดหลักปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และเพื่อศึกษา
วิเคราะห์ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ ต่อประชาชนใน
พื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิง
ลึกและการวิจัยเชิงเอกสารในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
ในช่วงปี พ.ศ. 2557-2561 มีประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ละเมิด
หลักปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนหลายฉบับ ทั้งด้านสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทาง
เศรษฐกิจ สิทธิทางสังคม และสิทธิทางวัฒนธรรม และนโยบายทวงคืนผืนป่าของรัฐบาล คสช. ส่งผล
กระทบต่อชาวบ้านบ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร ทั้งด้านเศรษฐกิจ
ด้านสภาพทางจิตใจ ด้านอำนาจทางสังคม และความเสมอภาค

คำสำคัญ : นโยบายรัฐบาล คสช., การละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน, สกลนคร

TITLE	The NCPO Government's Policy on Violation of Human Rights and the Rights on Land and Forest in the Jatrabiab Village, Lup Lao Sub-District, Phu Phan District, Sakon Nakhon Province		
AUTHOR	Kittiya Wongsricha		
ADVISORS	Assistant Professor Alongkorn Akkasaeng , Ph.D.		
DEGREE	Master of Political Science Program in Politics and Governments	MAJOR	Politics and Government
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2019

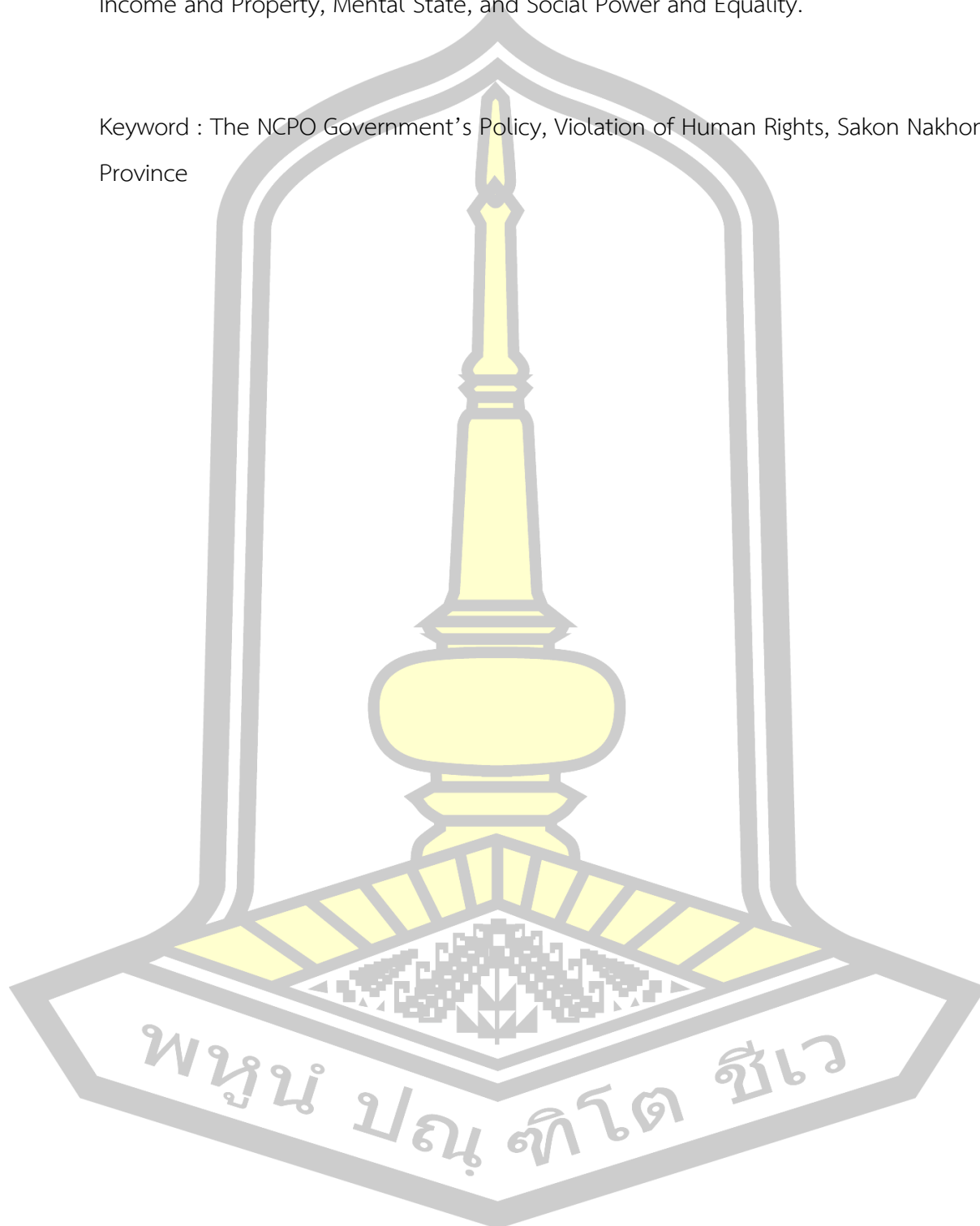
ABSTRACT

The Purpose of this Research is The NCPO Government's Policy on Violation of Human Rights and the Rights on Land and Forest in the Jatrabiab Village, Lup Lao Sub-District, Phu Phan District, Sakon Nakhon Province. the Case Study of Disputes on Land and Forest Rights were to Study and Research the Announcement and Order of the National Council for Peace and Order in 2014-2018 that Violates the Universal Declaration of Human Rights, and to Study and Research the Perspectives of People who have Violated Human Rights in the Dimension of Land and Forest Rights of People in the Jatrabiab Village, Lup Lao Sub-District, Phu Phan District, Sakon Nakhon Province. The Data was Collected by Using the In-depth Interview Methods and Documentary Research.

The Result of the Study Showed that in the Term of the Announcement and Order of the National Council for Peace and Order in 2014-2017, it was Found that there are Many Announcements both Civil Rights Political Rights Economic Rights Social Rights Cultural Rights and Orders that Violate the Universal Declaration of Human Rights and the Policy to Restore the Forests of the NCPO. It affects the Villagers in the Jatrabiab Village, Lup Lao Sub-District, Phu Phan District, Sakon

Nakhon Province, the Case Study of Disputes on Land and Forest Rights in Terms of Income and Property, Mental State, and Social Power and Equality.

Keyword : The NCPO Government's Policy, Violation of Human Rights, Sakon Nakhon Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลงกรณ์ อรรคแสง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้คำแนะนำ กำกับดูแล ตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงขอขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงยิ่ง ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินัย ผลเจริญ ประธานกรรมการสอบ อาจารย์ ดร. วนิตา พรหมหล้า และอาจารย์ ดร. ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาวิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ สละเวลา ในการตอบแบบสัมภาษณ์ ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วง

เหนือสิ่งอื่นได้ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ของผู้วิจัย ผู้ซึ่งคอยให้กำลังใจและคอยสนับสนุนในทุกๆ ด้าน อย่างดีที่ สุดเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาวิจัยขอมอบคุณงามความดีแก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้ศึกษาวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะผลักดันให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยได้ลดจำนวนลง และหมดไปในที่สุด

กิตติยา วงศ์ศรีชา

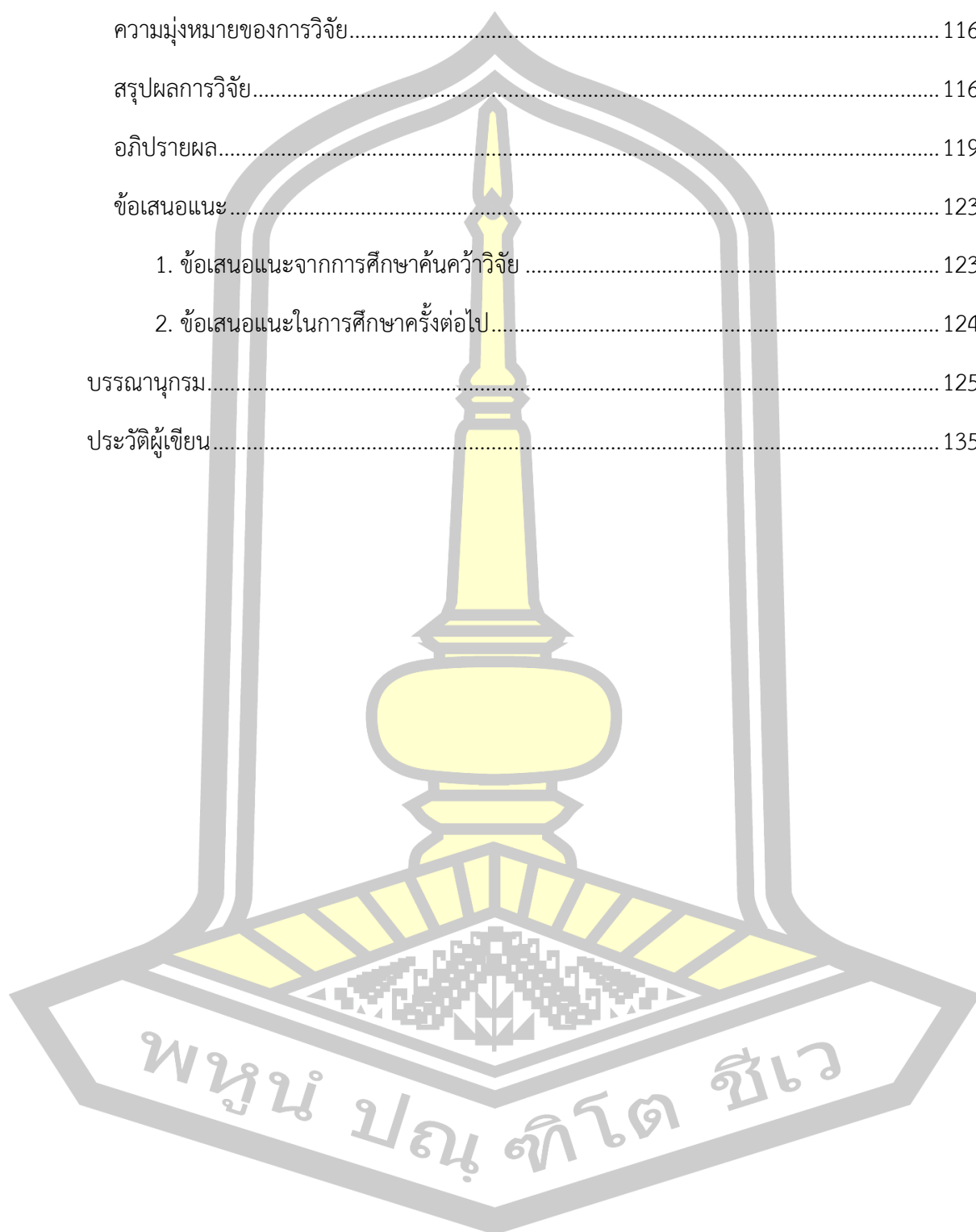

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
บัญชีภาพประกอบ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านจัดระเบียบและพฤติกรรมเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่เข้าทำ การละเมิด.....	8
แนวคิดสิทธิมนุษยชน.....	13
1. ความหมายของสิทธิมนุษยชน.....	13
2. หลักการของสิทธิมนุษยชน.....	16
3. แนวคิดปรัชญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับความยากจน.....	22

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	30
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	30
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การสร้างเครื่องมือ	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	32
บทที่ 4 ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติในช่วงปี 2557-2561 ที่ ละเมิดหลักปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ในมิติของ สิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ ต่อประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร	33
ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในช่วงปี 2557-2561 ที่ละเมิดหลัก ปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	33
1. ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฎิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิพลเมือง	34
2. ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฎิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางการเมือง	52
3. คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฎิญญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ	83
4. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางวัฒนธรรม	87
ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ ต่อประชาชนในพื้นที่ บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร	89
1. ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่าด้านเศรษฐกิจ	89
2. ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่าด้านสภาพทางจิตใจ	102
3. ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่าด้านอำนาจทางสังคมและความเสมอภาค	107

บทที่ 5 สรุปลผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	116
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	116
สรุปลผลการวิจัย.....	116
อภิปรายผล.....	119
ข้อเสนอแนะ.....	123
1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้าวิจัย.....	123
2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	124
บรรณานุกรม.....	125
ประวัติผู้เขียน.....	135

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิพลเมือง.....	35
ตาราง 2 คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิพลเมือง.....	42
ตาราง 3 คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิพลเมือง.....	49
ตาราง 4 ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางการเมือง.....	52
ตาราง 5 คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางการเมือง.....	75
ตาราง 6 คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางการเมือง.....	78
ตาราง 7 คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ.....	83
ตาราง 8 คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ.....	86
ตาราง 9 คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางวัฒนธรรม.....	87

พจน ปรณ กิติโต ชีเว

บัญชีภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 เป้าหมายของแผนแม่บทป่าไม้.....	2
ภาพประกอบ 2 ต้นยางที่ถูกเจ้าหน้าที่รัฐตัดทิ้ง.....	94
ภาพประกอบ 3 หลุงทองอินทร์ชี้จุดต้นกล้ายางที่เจ้าหน้าที่นำมาปลูกใหม่แทนที่ต้นยางพาราเก่าที่ตัดไป.....	95
ภาพประกอบ 4 ภาพถ่ายเปรียบเทียบพื้นที่ระหว่างสวนยางที่ถูกเจ้าหน้าที่รัฐตัดโค่นแล้วนำต้นกล้าไม้มาปลูกแทนกับสวนยางของชาวบ้าน.....	96
ภาพประกอบ 5 ชาวบ้านปักหลัก กิน นอน หน้าศาลากลางนคร และร่วมให้กำลังใจตามนัดหมายที่ศาลให้เดินทางมาฟังคำพิพากษา.....	98

บทที่ 1

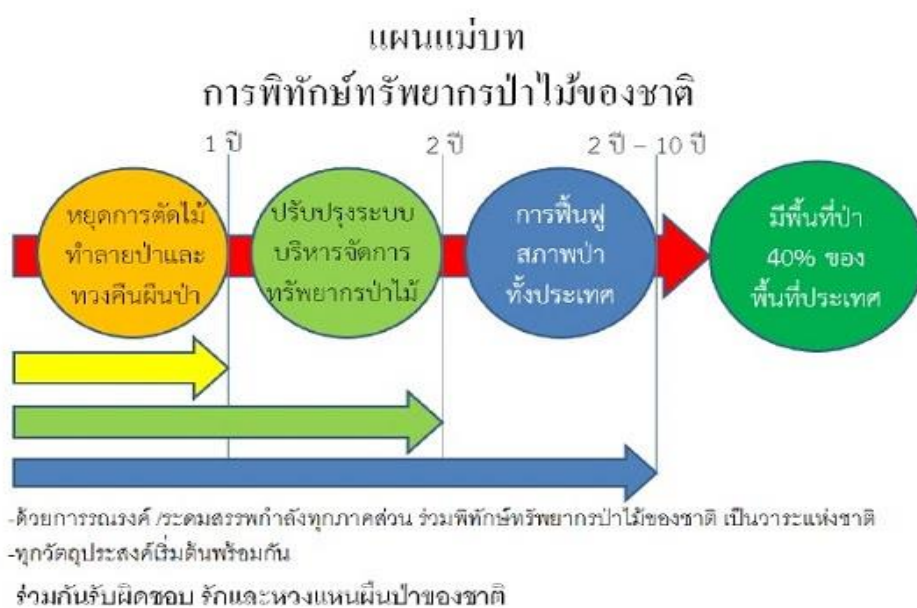
บทนำ

ภูมิหลัง

สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยในยุครัฐบาล คสช. มีสภาพที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เวลา 16:30 น. เกิดการรัฐประหารขึ้นในประเทศไทย โดย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ อันมีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะโค่นล้มรัฐบาลรักษาการนายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล หลังการเข้ายึดอำนาจจากรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งและเข้าบริหารประเทศด้วยเหตุผลในการ “รักษาความสงบ” ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ รัฐบาลทหาร และ คสช. ได้ดำเนินมาตรการในทุกด้านด้วยการใช้อำนาจ “ควบคุม” เป็นหลัก โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติกฏอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร และได้มีประกาศหรือคำสั่งที่ห้ามประชาชนออกจากเคหสถานตั้งแต่เวลา 22.00 น.-05.00 น. ทั่วราชอาณาจักร เว้นแต่ว่าจะได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ และบังคับให้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ และโทรทัศน์ดาวเทียมทุกสถานี งดออกอากาศรายการตามปกติ และให้ใช้สัญญาณของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกออกอากาศไป จนกว่าจะได้รับคำสั่งเปลี่ยนแปลงและนอกจากนั้นยังมีการจับตัวบุคคลสาธารณะมากักขังหรือสอบสวนภายในสถานที่ราชการหรือค่ายทหารเพื่อปรับทัศนคติและสงบสติอารมณ์ เป็นต้น

จนเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2557 มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ซึ่งให้มีสถานะนิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่แทนสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา โดยสถานะนิติบัญญัติแห่งชาติ มีมติเลือก พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชาเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีประกาศ และมีประกาศ คำสั่ง และมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเกิดขึ้นมากมายหลายฉบับภายในรัฐบาลชุดนี้ รวมถึงคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เรื่องการปราบปรามและการหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ หลังจากมีประกาศคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ 64/2557 เรื่องการปราบปรามและการหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ (คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557, 2557) ซึ่งเป็นประกาศ ที่กำหนดให้หน่วยงานต่างๆ ที่มีภารกิจและอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง เข้าดำเนินการปราบปรามและจับกุมผู้บุกรุก ยึดถือครอบครอง ทำลาย หรือกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพป่า รวมทั้งผู้สมคบและสนับสนุนช่วยเหลือ ให้ได้ผลอย่างจริงจังใน ทุกพื้นที่ ทางคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มอบให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์และจัดทำ “แผนแม่บทแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุก

ที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน” ขึ้นเพื่อรองรับคำสั่งในเรื่องนี้ซึ่งต่อมาแผนแม่บทป่าไม้ฯ นี้ได้รับการอนุมัติให้มีผลบังคับใช้เมื่อต้นเดือนสิงหาคม 2557 แผนแม่บทป่าไม้ฯ ฉบับนี้ได้วางเป้าหมายรูปธรรมที่สำคัญคือการพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่าไม้ให้มีสภาพป่าที่ สมบูรณ์ให้ได้พื้นที่อย่างน้อย 40% ของพื้นที่ประเทศภายในระยะเวลา 10 ปีและกำหนดเป้าหมายการหยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่าและทวงคืนผืนป่าจากผู้บุกรุกครอบครองภายใน 1 ปี

ที่มา: กรมป่าไม้ (2561)

ภาพประกอบ 1 เป้าหมายของแผนแม่บทป่าไม้

แม้ในคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ 66/2557 (คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557, 2557) จะระบุให้การดำเนินการใดๆ ตามคำสั่งฉบับที่ 64/2557 จะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ที่มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมนั้นๆ ก่อนคำสั่งนี้มีผลบังคับใช้หรือในตัวแผนแม่บทป่าไม้ฯเอง ก็ระบุว่าการดำเนินการเรื่องนี้จัดลำดับความเร่งด่วนกับนายทุนหรือผู้บุกรุกป่าไม้รายใหญ่เป็นลำดับแรก แต่ปรากฏว่าการเข้าจับกุมดำเนินคดีและการเข้าไล่อื้อฉวนที่เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ จะเห็นได้จากสถิติคดีป่าไม้ของกรมป่าไม้ตั้งแต่ปี 2557-2561 คือ การดำเนินคดีบุกรุกพื้นที่ป่า จำนวน 25,645 คดี รัฐได้ยึดคืนพื้นที่ทั้งหมดคิดเป็นเนื้อที่ 705,325 ไร่ (กรมป่าไม้, 2561) ซึ่งการกระทำยึดคืนพื้นที่ดังกล่าว มีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่อประชาชนที่ยากจนหรือผู้ไร้ที่ทำกินมากกว่านายทุน ผู้มีอิทธิพล หรือผู้ครอบครองที่ดินขนาดใหญ่

คำสั่งและแผนปฏิบัติงานดังกล่าว ถูกจัดทำขึ้นโดยขาดการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยหรือทำกินอยู่ในพื้นที่ป่าที่ได้รับผลกระทบโดยตรง นโยบายนี้ยังมีแนวโน้มจะนิยามปัญหาเรื่องการบุกรุกทำลายป่าจากมุมมองของ “ความมั่นคงของชาติ” เป็นหลัก มองปัญหาว่าการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยเกิดจากการบุกรุกของชาวบ้านนำไปสู่แนวทางการจัดการปัญหาด้วยการปราบปรามและใช้อำนาจอย่างเด็ดขาด (ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน, 2558) รวมทั้งการใช้แนวทางการทหารภายใต้การนำของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เข้าไปดำเนินการโดยละเอียดแนวทางจัดการร่วม การตรวจพิสูจน์สิทธิของชุมชนในพื้นที่ป่าและการพิจารณาบริบททางประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน และพัฒนาการการใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกินประกอบด้วย นำไปสู่การละเมิดสิทธิของประชาชนและชุมชนในการเข้าถึงที่ดินทำกินและวิถีการดำรงชีวิตในหลายพื้นที่อย่างกว้างขวาง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่พิพาทมาก่อนหน้านี้แล้ว แต่รัฐใช้วิธีผ่อนผันให้ชาวบ้านทำกินหรืออยู่ในระหว่างการเจรจาแก้ไขปัญหา จนกระทั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้ามาเร่งรัดการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐในการขับไล่ชาวบ้านออกจากพื้นที่ โดยไม่สนใจต่อกระบวนการแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา (ประชาไท, 2558) หากเป็นเช่นนี้แล้ว ปฏิบัติการทวงคืนผืนป่าแทนที่จะเป็นการแก้ไขปัญหาการลดลงของทรัพยากรป่าไม้ กลับมีแนวโน้มนำไปสู่การสั่งสมความขัดแย้งและความรุนแรงในการจัดการที่ดินและป่าไม้ ตลอดจนทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยทวีความรุนแรงจนถึงขั้นวิกฤตได้ในอนาคต

หมู่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร ก็เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า โดยแรกเริ่มชาวบ้านหมู่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร เข้ามาอยู่อาศัยทำกินตั้งแต่สมัยปี 2518 เรื่อยมา จนตั้งหมู่บ้านขึ้นเมื่อปี 2522 แม้ว่ารัฐบาลได้มีการออกกฎกระทรวงตาม พระราชบัญญัติป่าสงวนประกาศ เขตป่าสงวนดงชมพู พาน-ดงกระเซอ เมื่อ 22 พฤศจิกายน 2530 แต่ชาวบ้านก็อยู่อาศัยทำกินเรื่อยมา แต่เมื่อมีการบังคับใช้คำสั่ง คสช. ที่ 64/2557 และคำสั่ง คสช. ที่ 66/2557 ที่เกี่ยวกับการปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ ได้มีการดำเนินการอย่างเด็ดขาด ไม่มีการปรึกษารื้อกับชุมชนที่อาจได้รับผลกระทบแต่อย่างใด (มูลนิธิผสานวัฒนธรรม, 2558)

จากข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจและเห็นความสำคัญที่จะศึกษา นโยบาย คสช. ในช่วงปี 2557-2561 ที่ละเมิดต่อหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และศึกษาถึงผลกระทบต่อประชาชนจากคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 เรื่องการปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 ที่ระบุให้การดำเนินการใดๆ ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 จะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้ยากไร้ โดยเน้นไปที่การถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้ เพื่อที่จะได้นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าว ไปพัฒนาและปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติในช่วงปี 2557-2561 ที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ต่อประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในช่วงปี 2557-2561 ที่ละเมิดต่อหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
2. เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ ต่อประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในช่วงปี 2557-2561 ที่ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน และเพื่อศึกษาผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ ต่อประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร โดยใช้ในการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 20 คน ดังนี้

- 1.1 ชาวบ้านผู้ถูกละเมิดสิทธิในมิติของที่ดินและป่าไม้ 10 คน
- 1.2 ผู้นำหมู่บ้าน 5 คน
- 1.3 นักพัฒนาเอกชน 5 คน

2. พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัด

สกลนคร

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาค้นคว้าประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน และยังรวมถึง การศึกษาวิจัยค้นคว้าผ่านสื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ ต่อประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร ซึ่งผู้วิจัยจะทำการศึกษาเปรียบเทียบประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ ต่อประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร

4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย คือ ระหว่างวันที่ 1 กันยายน 2559 ถึง 3 มีนาคม 2562

นิยามศัพท์เฉพาะ

นโยบายรัฐบาล หมายถึง ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในช่วงปี 2557-2561

สิทธิมนุษยชน หมายถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ของบุคคล ที่ได้รับการรับรอง หรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทย มีพันธกรณี ที่จะต้องปฏิบัติตาม ซึ่งแบ่งได้เป็น 5 ด้าน ได้แก่ สิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางสังคม สิทธิทางเศรษฐกิจ สิทธิทางวัฒนธรรม

สิทธิพลเมือง หมายถึง สิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพและความมั่นคงในชีวิต ไม่ถูกทรมาน ไม่ถูกทำร้ายหรือฆ่า สิทธิในความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย สิทธิที่จะได้รับสัญชาติ เป็นต้น

สิทธิทางการเมือง หมายถึง สิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐในการดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เสรีภาพในการรวมกลุ่มเป็นพรรคการเมือง เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ สิทธิการเลือกตั้งอย่างเสรี

สิทธิทางสังคม หมายถึง สิทธิการได้รับการศึกษา สิทธิการได้รับหลักประกันด้านสุขภาพ ได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเต็มที่ ได้รับความมั่นคงทางสังคม มีเสรีภาพในการเลือกคู่ครอง และสร้างครอบครัว เป็นต้น

สิทธิทางเศรษฐกิจ หมายถึง สิทธิการมีงานทำ ได้เลือกงานอย่างอิสระ และได้รับค่าจ้างที่เหมาะสม สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน เป็นต้น

สิทธิทางวัฒนธรรม หมายถึง การมีเสรีภาพในการใช้ภาษาหรือสื่อความหมายในภาษาท้องถิ่นของตน มีเสรีภาพในการแต่งกายตามวัฒนธรรม การปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของตน การปฏิบัติตามความเชื่อทางศาสนา การพักผ่อนหย่อนใจทางศิลปวัฒนธรรมและการบันเทิงได้โดยไม่มีใครมาบีบบังคับ เป็นต้น

ความยากจน หมายถึง ความจนทางด้านเศรษฐกิจ ความจนทางด้านจิตใจ และความจนทางด้านอำนาจทางสังคมและความเสมอภาค

สิทธิที่ดินและป่าไม้ หมายถึง สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ดินและป่าไม้ เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติ

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด ดังนี้

1. กรอบแนวคิดปริญญาสาขาล่าด้วยสิทธิมนุษยชน ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 ซึ่งมีทั้งหมด 30 ข้อ และแบ่งออกเป็นสิทธิทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสิทธิพลเมือง ด้านสิทธิทางการเมือง สิทธิทางสังคม ด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ และด้านสิทธิทางวัฒนธรรม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดปริญญาสาขาล่าด้วยสิทธิมนุษยชนทั้ง 5 ด้านนี้มาใช้ในการศึกษานโยบายของรัฐ ซึ่งในที่นี้คือประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

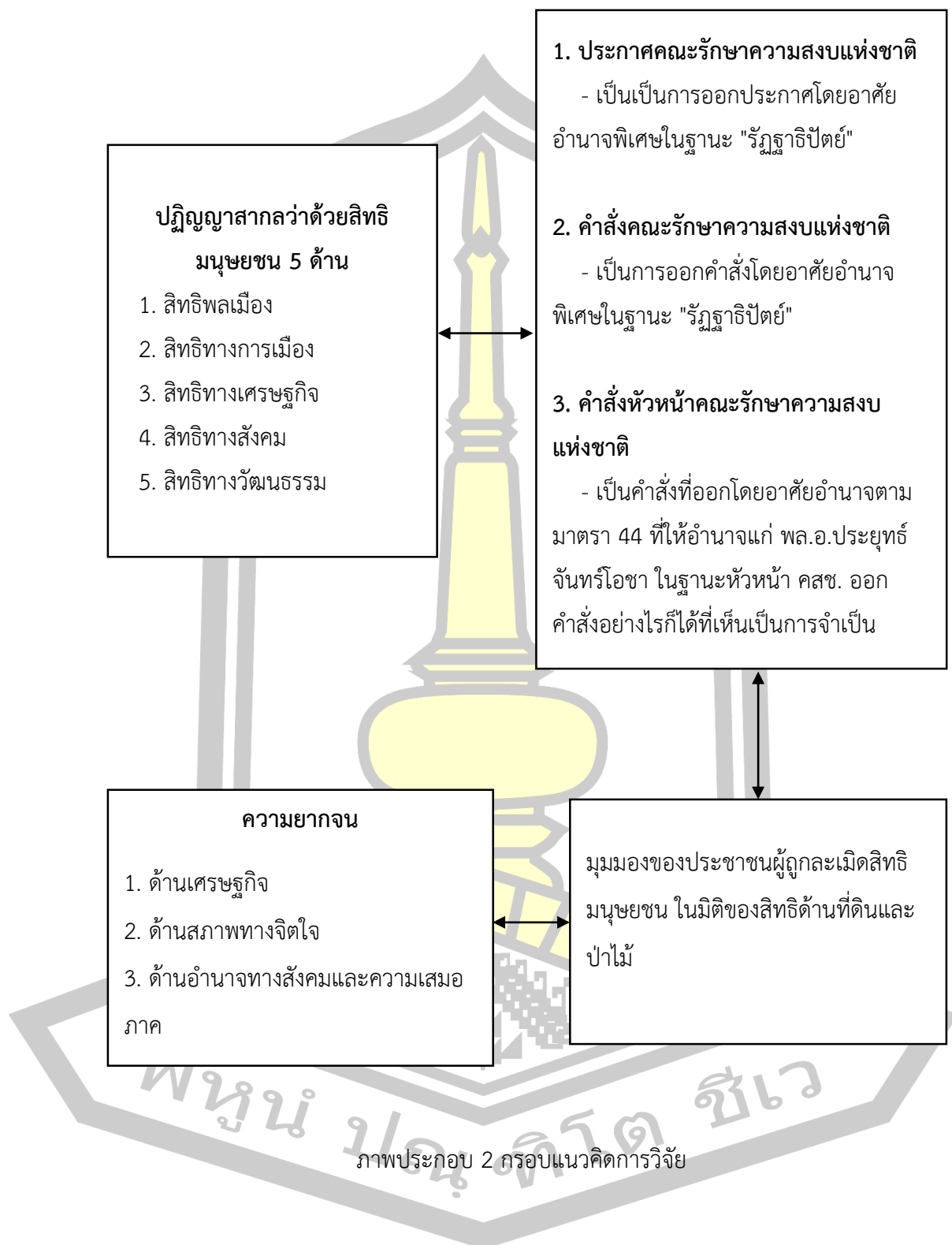
2. กรอบแนวคิดความยากจน ผู้วิจัยแบ่งความยากจนออกเป็น 3 มิติ ได้แก่

2.1 ด้านเศรษฐกิจ

2.2 ด้านสภาพทางจิตใจ

2.3 ด้านอำนาจทางสังคมและความเสมอภาค

มาใช้ในการศึกษาผลกระทบจากคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 เรื่องการปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 ที่ระบุให้การดำเนินการใดๆ ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 จะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้ยากไร้ หรือที่เรียกว่านโยบายทวงคืนผืนป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ ต่อประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยนโยบายรัฐบาล คสช. กับการละเมิดสิทธิมนุษยชนและสิทธิที่ดินและป่าไม้ของประชาชนบ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ และการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านจัดระเบียบและพฤติกรรมเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่เข้าทำการละเมิด
2. แนวคิดสิทธิมนุษยชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับความยากจน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านจัดระเบียบและพฤติกรรมเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่เข้าทำการละเมิด

เดิมหมู่บ้านจัดระเบียบเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ตั้งอยู่หน้าค่ายฝึกการรบพิเศษน้ำพุ ทางฝั่งตะวันออกของน้ำพุ ขึ้นอยู่ในเขตการปกครองของคำเพิ่ม ตำบลโคกภู อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร จัดตั้งเป็นหมู่บ้านเมื่อ พ.ศ. 2522 เนื่องจากประชาชนได้อพยพถิ่นฐานเข้ามาทำกิน โดยการประกอบอาชีพประมงน้ำจืดในบริเวณเขื่อนน้ำพุ และอีกส่วนหนึ่งได้เข้าทำการบุกเบิกป่าทำไร่ทำสวน โดยกระจายกันอยู่ทั่วไป ในพื้นที่ที่ประชาชนอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์ที่ดินทำกินนั้น เป็นเขตฝึกยุทธวิธีของค่ายฝึกการรบพิเศษน้ำพุ โดยเจ้าหน้าที่ทหารอ้างว่าประชาชนเหล่านี้อาจได้รับอันตรายต่างๆ จากการฝึกยุทธวิธีของทหาร

ดังนั้น พันโทสาโรจน์ รบบำรุง ผบ.ค่ายฝึกการรบพิเศษน้ำพุ จึงได้กราบบังคมทูลเกล้าถวายรายงานเกี่ยวกับการอพยพของชาวบ้านต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 9) เพื่อขอพระราชทานที่ดินและจัดตั้งหมู่บ้านในโครงการพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยได้ทรงมีพระบรมราชานุญาตพร้อมทั้งได้พระราชทานชื่อหมู่บ้านว่า (บ้านจัดระเบียบน้ำพุในโครงการพระราชดำริของในหลวง) โดยจัดสรรที่ดินให้อยู่อาศัยครอบครัวละ 200 ตารางวา ซึ่งให้เป็นส่วนหนึ่งของบ้านคำเพิ่มไปก่อน จนกว่าจะมีการยกฐานะเป็นเอกเทศ โดยมี นายเฉลิม บุญจันทิก ผู้ใหญ่บ้านคำเพิ่ม เป็นผู้ที่คอยควบคุมดูแลรับผิดชอบและได้มอบหมายให้ นายซารี กุบแก้ว เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเพื่อดูแลทั่วไปในหมู่บ้านจัดระเบียบ ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับค่ายการฝึกการรบพิเศษน้ำพุ เป็นผู้ให้การอุปถัมภ์

อยู่ตลอดมา ก่อนที่จะมีการตั้งหมู่บ้าน ก็มีการสร้างเขื่อนน้ำพุง เพื่อกักเก็บน้ำเพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้า ในปีนั้นมีการตั้งชุมชนเล็กๆ อยู่บริเวณหน้าเขื่อนเรียกว่า คุ่มกกแต่ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของบ้านจัดระเบียบ โดยมีครอบครัวมาอาศัย 8 ครอบครัว โดยการนำของ นายสอน ฮังกาสี ด้วยการประกอบอาชีพการทำประมงในเขื่อน และทำไร่มันสำปะหลังและทำนา

ส่วนทางทิศใต้ของ บ้านจัดระเบียบมีชาวบ้านอยู่รวมกันประมาณ 10 ครอบครัว โดยการนำของ นายเชื่อง ซีมูล ชาวบ้านกลุ่มนี้ประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา ซึ่งได้แยกออกจากหมู่บ้านคำเพิ่มมาขึ้นกับบ้านจัดระเบียบในระยะหนึ่ง กระทั่งในปี พ.ศ. 2530 ก็ได้แยกออกจากบ้านจัดระเบียบ ออกมาเป็นบ้านกกแต่ มีประชากร 30 ครอบครัวผู้ใหญ่บ้านคนแรก คือ นายคำสอน ฮังกาสี จน พ.ศ. 2536 อำเภอกุดบากได้แบ่งเขตการปกครองโดยแยกส่วนหนึ่งออกเป็นอำเภอใหม่คือกิ่งอำเภอกุพาน มี 4 ตำบล คือ ตำบลโคกภู ตำบลสร้างค้อ ตำบลหลุบเลา และตำบลกกปลาซิว ซึ่งแยกออกจากอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ชาวบ้านที่แยกออกมา จากบ้านกกโคได้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มาจับจองพื้นที่ทำกินอยู่บริเวณ บ้านด่าน หรือโคกตาที่ ซึ่งคือ ป่าภูทาบในปัจจุบัน และกลุ่มที่มาจับจองพื้นที่ทำกินอยู่บริเวณบ้านน้อยโนนสวรรค์ คือ บ้านจัดระเบียบ บ้านคุ่มกกแต่ และบ้านคุ่มบ้านน้อย ซึ่งชาวบ้านได้มาประกอบอาชีพทำมาหากินในพื้นที่

ในปี พ.ศ. 2527 เจ้าหน้าที่ป่าไม้ของศูนย์ศึกษาพัฒนาวิทยาศาสตร์ชุมชนและพัฒนานวนศาสตร์ชุมชนที่ 3 ได้ทำการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับชาวบ้านในเขตตำบลสร้างค้อและตำบล โคกภู อำเภอกุดบาก ซึ่งปัจจุบัน คือเขตตำบลหลุบเลา มีบ้านจัดระเบียบ บ้านน้อยโนนสวรรค์ บ้านหล่ม บ้านฮ่องสิม บ้านด่านตั้ง โดยมีการจัดสรรที่ดินให้ครอบครัวละ 14 ไร่ เป็นเอกสารสิทธิ์ (สทก.) และทางป่าไม้ก็ได้ถ่ายโอนให้เป็นเอกสารสิทธิ์แบบปฏิรูปที่ดิน (สปก.) เมื่อ พ.ศ. 2532-2534 และทาง (สปก.) ได้ออกเอกสารสิทธิ์ให้ชาวบ้าน พ.ศ. 2541 การปกครองบ้านจัดระเบียบ มีผู้ใหญ่บ้านคนแรกคือ นายอุทัย สร้อยจักร ซึ่งแยกออกมาเป็นบ้านจัดระเบียบหมู่ที่ 10 ตำบลโคกภู อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร พ.ศ. 2536 อำเภอกุดบาก และได้มีการแบ่งการปกครองใหม่ บ้านจัดระเบียบก็ได้มาอยู่ในเขตการปกครองของ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุพาน จังหวัดสกลนคร ปัจจุบัน และมีประชากร 900 คน แบ่งแบ่งเป็น 205 ครัวเรือน ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบันคือ นายสมาน เกลี้ยงกลิ่น ชาวบ้านที่อยู่อาศัยกันเรื่อยมา

จนกระทั่งเมื่อวันที่ 20-21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 นายภริกรมัย อูระแสง เจ้าหน้าที่ป่าไม้พรณานานิคม เขต 7 นายวินัย ชันคำ กำนันตำบลหลุบเลา นางเม็ง ชะดาดิษฐ์ ผู้ใหญ่บ้าน กองกำลังทหารบก และตำรวจภูธรสถานีตำรวจภูพาน ได้ประกาศหลอกชาวบ้านว่าบุคคลใดที่มีพื้นที่ทำกินในพื้นที่ป่าภูทาบ ให้นำเอกสารการถือครอง บัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านมายื่นกับเจ้าหน้าที่เพื่อจะทำเอกสารสิทธิ์ทำกินให้ และยังหลอกอีกว่าบุคคลใดที่มีพื้นที่เกิน 25 ไร่ ให้ทำการแบ่งที่ดินให้กับลูกหลานคนในครอบครัว และให้นำเอกสารของคนในครอบครัวมายื่นให้กับเจ้าหน้าที่

ซึ่งชาวบ้านก็มีใบเสียภาษีบำรุงท้องที่ โดยชาวบ้านต่างหลงเชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงนำเอกสารทุกอย่างที่เจ้าหน้าที่ต้องการไปส่งให้ หลังจากนั้นประมาณ 3 วันก็มีทางเจ้าหน้าที่ นำป้ายมาติดในพื้นที่ป่าภูทอบว่าชาวบ้านทั้งหมดที่ทำกินอยู่ในบริเวณป่าภูทอบบุกรุกพื้นที่ป่า และเป็นการประกาศห้ามไม่ให้เข้าใช้พื้นที่ดังกล่าว

ต่อมาในวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2556 ทางสถานีตำรวจภูพานก็ได้มีหมายเรียกจากสถานีตำรวจมาว่าชาวบ้านได้บุกรุกป่าสงวน และได้ให้ชาวบ้านมารายงานตัวในชั้นพนักงานสอบสวน หากไม่ปฏิบัติตามจะออกหมายจับดำเนินคดี ด้วยความกลัวว่าจะถูกจับชาวบ้านจึงไปรายงานตัวตามหมายเรียก และต่อมาเมื่อ วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 ทางสถานีตำรวจก็ได้ส่ง ตัวชาวบ้านไปชั้นอัยการ จังหวัดสกลนคร ต่อจากนั้นมาอัยการก็ได้นัดไปรายงานตัวทุกๆ เดือนตลอด

กระทั่งเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2557 ได้มีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ 64/2557 และคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 66/2557 เกี่ยวกับเรื่องของการปราบปรามการบุกรุกทำลายป่า ชาวบ้านยังได้รับความเดือดร้อนขึ้นมากกว่าเดิม เพราะมีเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งทางฝ่ายปกครอง ทางกำนัน นายวินัย ชั่นคำ และ นายอำเภอภูพาน นายปริญชัย สอนชื่อ พร้อมกับทหารบก และเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ตำรวจ ได้เข้ามา ชมชู่ คุกคาม และห้ามไม่ให้ชาวบ้านเข้าไปทำประโยชน์ ในพื้นที่ของตนเองโดยเด็ดขาด และขู่ว่าจะจับกุม และได้เข้าไปตรวจพื้นที่โดยตลอด เพราะกลัวชาวบ้านแอบลักลอบเข้าไปทำมาหากิน เวลาเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจสอบชาวบ้านก็ได้แต่วิ่งหนีหลบภัย เพราะชาวบ้านไม่มีที่ทำมาหากินที่อื่น ถ้าไม่เสี่ยงชีวิตที่จะเข้าไปทำกินในพื้นที่ดังกล่าวนั้น ชาวบ้านก็จะไม่มีรายได้ พอที่จะดำรงชีพเลย ก็จำเป็นต้องแอบไปกรีดยางตัวเอง และได้แต่เสียใจ

ต่อมาเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2557 นายอำเภอภูพาน พร้อมทั้งทหารบก ตำรวจ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ จังหวัดสกลนคร ได้เข้าไปบุกยึดทรัพย์สินของชาวบ้านในพื้นที่ป่าภูทอบ และได้บุกเข้าไปในกระท่อมของชาวบ้าน ได้จับเอารถยนต์ไฮลักซ์ ที่ได้ใส่กุญแจประตูกระท่อมเอาไว้ ทรัพย์สินเสียหายโดยประมาณ ได้แก่ รถมอเตอร์ไซด์ 1 คัน ไซ้ไก่ที่ชาวบ้านเลี้ยงไว้จำนวน 9 ฟอง และยังมีรถเข็นที่ชาวบ้านเอาไว้ขนน้ำยาง ขนขี้เถ้าในการทำการเกษตร จำนวน 1 คัน วิทยุฮานินทร์ 1 เครื่อง นมเด็กจำนวน 1 แพ็ค เนื้อแดดเดียวจำนวน 1 กิโลกรัม และกล้วยจำนวน 1 เครือ ที่ชาวบ้านปลูกไว้ข้างกระท่อม และยังมีข้าว ตะไคร้ มะนาว มะละกอ พริก พืชผักที่ปลูกไว้ก็ถูกเจ้าหน้าที่ยึดไปเช่นกัน และเจ้าหน้าที่ยังทำลายข้าวของในกระท่อมของชาวบ้านอีกด้วย และได้เอาขี้เถ้า พร้อมกับใส่สำบายจำนวน 80 อัน ซึ่งมีน้ำยางเต็มทุกอันไปด้วย และก็ได้ปล่อยไก่ ปล่อยห่านที่ชาวบ้านเลี้ยงไว้ออกจากคอก และยังมีการมาติดป้ายประกาศห้ามเข้าใช้พื้นที่อีกด้วย

ทุกสิ่งทุกอย่างล้วน ได้รับความเสียหาย ชาวบ้านเกิดความเครียดและเป็นทุกข์เพราะขาดรายได้ มีหนี้สินเพิ่มขึ้น และถูกดำเนินคดีด้วย บางครอบครัวถูกดำเนินคดีกันทั้งครอบครัว และบางคนหมดอนาคตไม่ได้ศึกษาต่อ เพราะถูกดำเนินคดี ชาวบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่มีสิทธิแม้แต่จะทำ

มาหากินในพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่ของตัวเอง ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่ได้สืบทอดกันมาหลายรุ่น ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ แต่ก็มาถูกดำเนินคดีในปัจจุบัน ชาวบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรม เลยแม้แต่น้อย

แม้จะมีกระบวนการแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลกระทบ กล่าวคือ นับแต่วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ได้ไปยื่นหนังสือที่ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสกลนคร เพื่อให้ชะลอการตัดยางและรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ต่อมาเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรจังหวัดมารับเรื่อง และผู้ว่าจังหวัดสกลนคร แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรตรวจสอบข้อเท็จจริง กลับได้รับคำตอบว่า คสช. มีคำสั่งให้ดำเนินการอย่างเด็ดขาด และทางอำเภอได้เร่งรัดทางอัยการให้ดำเนินคดีไปแล้ว

กระทั่งวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ตัวแทนชาวบ้านได้ร่วมเดินทางไปยื่นหนังสือที่ ทำเนียบรัฐบาล และในวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2558 ตัวแทนชาวบ้านได้นำปัญหาไปร้องเรียนกับ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่ถึงแม้ชาวบ้านจะทำหนังสือขอเลื่อนฟ้องเนื่องจากอยู่ในระหว่างการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่ไม่เป็นผล ส่งผลให้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2557 อัยการส่งฟ้องชาวบ้านคดีบุกรุกป่า โดยเบิกตัวไปฟังคำฟ้องของศาลครั้งละ 3 - 4 คน ทุกคนให้การปฏิเสธ สถานการณ์เหล่านี้คือ ความทุกข์ยากของชาวบ้านที่ถูกกระทำโดยผู้มีอำนาจใช้ หน้าที่อย่างสิ้นเปลือง โดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

อย่างไรก็ตาม วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2558 คือวันเริ่มปฏิบัติการในการกิจ “ทวงคืนผืนป่า” ของพล.อ.ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่พุ่งเป้าจัดการกับ “สวนยางพารา” ที่รุกป่าเป็นอันดับแรก โดยตั้งเป้ายึดคืนพื้นที่ 6 แสนไร่ ในปี 2558 และอีก 9 แสน ไร่ ในปี 2559 การกิจทวงคืนผืนป่านั้น เริ่มตั้งแต่มีการยึดอำนาจ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ออกประกาศคำสั่ง คสช.ที่ 64/2557 ว่าด้วยเรื่อง การปราบปรามและการหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และคำสั่ง คสช.ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปรามหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสภาวการณ์ ปัจจุบัน นี้คือแผนแม่บทป่าไม้ในการทวงคืนผืนป่า โดยเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ประสานกับกองทัพภาค เริ่มยึดพื้นที่ที่ถูกบุกรุกคืนมาได้บางส่วน แต่ปัญหาที่พบคือผู้ที่ถูกยึดคืนพื้นที่เป็นคนยากจน

โดยเครือข่ายไทบ้านผู้ไร้สิทธิสกลนคร ได้ให้ความช่วยเหลือคดีชาวบ้านทั้งหมด แม้คดีความของชาวบ้านจัดระเบียบจะสิ้นสุดไปแล้ว ทั้งเป็นคดีที่ชาวบ้านรับสารภาพจำนวน 4 คดีไปก่อนหน้า ที่ทนายความจะเข้าไปช่วยเหลือ เพราะไม่ได้รับคำปรึกษาหารือทางกฎหมาย คือเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ปี 2557 มีชาวบ้านจำนวน 4 รายได้ให้การรับสารภาพ โดยศาลตัดสินให้มีความผิดในคดีบุกรุกแผ้วถางป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติดงชมพูพาน-ป่าดงกะเนอ อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 และ พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พร้อมกันนั้นทางราชการยังประกาศยึดพื้นที่คืน ซึ่งชาวบ้าน ทั้ง 4 รายเป็นหญิงอายุ 62 ปีและ 58 ปี อีกสองรายเป็นสามีภรรยาอายุ 50 และ 51 ปี ได้ให้การรับสารภาพและศาลตัดสินให้จำคุก 2 ปี ไม่รอลงอาญา

ในขณะนั้นเนื่องจากนโยบายทวงคืนผืนป่าเป็นคำสั่งหลังการรัฐประหารชาวบ้าน 4 ราย สาราภาก็ยังถูกตัดสินจำคุกไม่รอลงอาญาจึงทำให้ชาวบ้านหวาดกลัวต่อการต่อสู้คดีและมีแนวโน้มว่าจะรับสารภาพจำนนต่อชะตากรรม ซึ่งศาลจังหวัดสกลนครนัดสมานฉันท์ ชาวบ้านยังคงให้การปฏิเสธเพื่อต่อสู้คดี ศาลสกลนครนัดสมานฉันท์ทุกคดีในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558 ตลอดระยะเวลาเกือบหนึ่งปีเต็มดังกล่าวมีการนัดพิจารณาคดีทุกเดือน และพิจารณาคดีเกือบทั้งเดือน ยังมีความเป็นธรรมอยู่บ้างเมื่อที่มทนายความได้ให้คำแนะนำกับชาวบ้านและช่วยประสานงานกับกองทุนยุติธรรม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม โดยทางกรมฯ ได้เข้ามาช่วยเหลือเรื่องหลักทรัพย์ค้ำประกันการปล่อยตัวชั่วคราว ซึ่งมีการอนุมัติวงเงินประกันคนละ 100,000 บาท แต่สามารถประกันได้เพียง 19 ราย เนื่องจากมีที่ดินที่ถูกระบุมาในคำฟ้องไม่เกิน 25 ไร่ ส่วนที่ถูกระบุในคำฟ้องเกิน 25 ไร่ ศาลกำหนดวงเงินประกันคนละ 200,000 บาท จึงยังไม่สามารถประกันตัวได้ เพราะวงเงินอนุมัติมีไม่พอตามจำนวนที่ศาลกำหนด ต่อมาได้มีการประกันตัวชาวบ้านที่เหลืออีก 10 คน ในวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2558 โดยสามารถหาหลักทรัพย์มาเพิ่มอีกคนละ 100,000 บาท และสามารถประกันตัวได้หมดทุกคน ศาลมีกำหนดนัดเพื่อสมานฉันท์ ในวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558

นับแต่เดือนพฤษภาคม 2557-2559 ชาวบ้านบ้านจัดระเบียบมีความยากลำบากในการทำมาหากิน ไม่สามารถเข้าไปกรีดยางได้เพราะความหวาดกลัว หากต้องการใช้เงินตามความจำเป็นก็ต้องหลบไปกรีดยางเพื่อนำรายได้มาใช้จ่ายประจำวันและใช้จ่ายในวันที่ต้องไปขึ้นศาล ชาวบ้านจะรวบรวมเงินจำนวนหนึ่งเพื่อเดินทางไปศาลจังหวัดสกลนครด้วยกันทุกนัด

ผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาที่ดินทำกิน ได้มาร่วมปักหลัก กิน นอน ค้างคืนบริเวณหน้าศาลจังหวัดสกลนคร ด้วยเหตุการะเพิ่ม แกรับค่าใช้จ่ายจากการเดินทางไม่ไหว หลังชาวบ้านต้องขึ้นศาลอย่างต่อเนื่องมาตลอดทั้งเดือน นอกจากการมาร่วมให้กำลังใจกับชาวบ้านผู้ร่วมชะตากรรม ระหว่างรอขึ้นศาลแล้ว ยังเป็นการร่วมกันเพื่อชี้ให้เห็นถึงความมุ่งมั่น ที่จะร่วมกันปกป้องสิทธิที่ถูกความล้มเหลวจากนโยบายทวงคืนผืนป่าให้กลับคืนมาสู่ความเป็นธรรม ซึ่งรัฐบาลมีคำสั่งว่าจะจัดการกับนายทุน แต่กลับมามีการดำเนินคดีกับชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านหลายรายไร้ที่ดินทำกิน แม้ คสช. จะมีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 66/2557 ก็ไม่ได้ทำให้ผลกระทบต่อชาวบ้านที่ส่วนใหญ่มีความยากจนลดความเดือดร้อนลงแม้แต่น้อย นักข่าวเติมไปกว่านั้นชาวบ้านกลับถูกขับไล่ ยึดที่ดิน ไม่มีพื้นที่ทำกิน ถูกตัดโค่นต้นยาง และต้องมาถูกดำเนินคดี ชี้ให้เห็นว่า สิ่งที่ชาวบ้านถูกระงับ คือความทุกข์ยากที่ถูกซ้ำเติม

ปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ป่าไม้และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2559 ที่ดำเนินการตัดโค่นต้นยางพารา เจ้าหน้าที่ป่าไม้อ้างว่า เข้าตัดยางตามคำสั่งศาล เนื่องจากเป็นแปลงที่คดีถึงที่สุดแล้ว ซึ่งจำนวนยางพาราที่ตัดมีจำนวน 4 แปลง เสียหายประมาณ 93 ไร่ ของชาวบ้านจัด

ระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร การปฏิบัติการตัดโค่นต้นยางของชาวบ้านถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เนื่องจากคำสั่งศาลที่อ้างถึง ระบุเพียงให้จำเลยและบริวารออกนอกพื้นที่เท่านั้น การตัดโค่นต้นยางจึงเป็นการดำเนินการนอกเหนือคำสั่งของศาล ซึ่งชาวบ้านได้พยายามชี้แจงต่อเจ้าหน้าที่ แต่เจ้าหน้าที่กลับไม่ยอมรับฟัง ทั้งยังมีการข่มขู่ให้ชาวบ้านหวาดกลัวอีกด้วย (ศรายุทธ ฤทธิพิณ, 2562: สัมภาษณ์)

แนวคิดสิทธิมนุษยชน

1. ความหมายของสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ให้ความหมายสิทธิมนุษยชนไว้ว่า หมายถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ของบุคคล ที่ได้รับการรับรอง หรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทย มีพันธกรณี ที่จะต้องปฏิบัติตาม เช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อนุสัญญา ว่าด้วยสิทธิเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ เป็นต้น (คณะกรรมการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน, 2544: 35)

บรรเจิด สิงคะเนติ (2558: 63-64) กล่าวว่า สิทธิมนุษยชนหรือสิทธิของทุกๆ คน สิทธิประเภทนี้ ได้แก่ สิทธิที่รัฐธรรมนูญมุ่งที่จะให้ความคุ้มครองแก่ทุกๆ คน โดยมีได้แบ่งแยกว่า บุคคลนั้นจะเป็นคนของชาติใด เชื้อชาติใด หรือศาสนาใด หากบุคคลนั้นเข้ามาอยู่ในขอบเขตอำนาจรัฐที่ใช้รัฐธรรมนูญของประเทศนั้น บุคคลนั้นย่อมได้รับความคุ้มครองภายใต้รัฐธรรมนูญนั้นๆ ด้วยสิทธิมนุษยชนเป็นคุณลักษณะประจำตัวของมนุษย์ทุกคนเป็นสิทธิเสรีภาพตามธรรมชาติที่เป็นของมนุษย์ในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์และด้วยเหตุผลแต่เพียงอย่างเดียวว่า เพราะเขาเกิดมาเป็นมนุษย์ มนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้อยู่แล้วตั้งแต่ก่อนที่จะมีรัฐเกิดขึ้น สิทธิประเภทนี้ ได้แก่ สิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพในทางศาสนา เป็นต้น

ชะวักชัย ภาติณฐ์ (2548) กล่าวว่า สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความเท่าเทียมกันในแง่ศักดิ์และสิทธิ เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา และสถานภาพทางกายและสุขภาพ รวมทั้งความเชื่อทางการเมือง หรือความเชื่ออื่นๆ ที่ขึ้นกับพื้นเพทางสังคม ชาติกำเนิด สิทธิทางสถานะและการครอบครองทรัพย์สิน ความเป็นจริงเหล่านี้หากไม่เป็นไปตามสิทธิขั้นพื้นฐาน ย่อมทำให้เกิดการเรียกร้องขึ้นในด้านศีลธรรมว่าเป็นสิทธิที่มีมาแต่กำเนิดไม่สามารถถ่ายโอนให้กันได้

บันลือ คงจันทร์ (2533: 44) กล่าวว่า สิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยสิทธิแบบต่างๆ ที่ครอบคลุมการดำรงอยู่ของมนุษย์เพื่อ “ชีวิต” ที่ดีใน “สังคม” ที่ดีสามารถระบุได้ 3 ประการคือ

1. สิทธิในชีวิตเป็นสิ่งพื้นฐานที่สุด อันหมายถึงการมีชีวิตอยู่ และได้รับความคุ้มครองให้ปลอดภัย บุคคลย่อมต้องการบางสิ่งที่เป็นสำหรับชีวิต เช่นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค และในบางกรณี เขาก็ต้องการได้รับความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ เช่น กรณีของคนพิการ คนชรา คนปัญญาอ่อน เป็นต้น

2. สิทธิในการยอมรับนับถือ หมายถึง การที่บุคคลพึงปฏิบัติต่อกันด้วย ความยอมรับกันและกัน ตระหนักถึงศักดิ์ศรี และคุณค่าของชีวิตอันเสมอภาคเท่าเทียมกัน

3. สิทธิในการดำเนินชีวิตและพัฒนาตนเองตามแนวทางที่ชอบธรรม สังคมต้องให้โอกาสสำหรับสิ่งนี้ และถ้าหากบุคคลกระทำการอันไม่เป็นธรรม ซึ่งเป็นการไม่ “รักษา” ตัวเองและผู้อื่น เขาก็ควรได้รับการอบรมแก้ไขเสียใหม่สิทธินี้คาดหวังถึงความสามารถของบุคคลที่จะปกครองตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเอง และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาชีวิต สู่จุดหมายอันพึงปรารถนาที่ทำให้ชีวิตสูงส่งประเสริฐขึ้น

อุดม รัฐอมฤต (2544: 13) กล่าวว่า สิทธิมนุษยชน ได้แก่ สิทธิที่รัฐธรรมนูญมุ่งที่จะให้ความคุ้มครองแก่บุคคลทุกๆ คน โดยมีได้แบ่งแยกว่าบุคคลนั้นจะเป็นของชนชาติใด เชื้อชาติใด ภาษาใดหรือศาสนาใด หากบุคคลนั้นเข้ามาอยู่ในอำนาจทางพื้นที่ที่ใช้รัฐธรรมนูญ บุคคลนั้นย่อมได้รับความคุ้มครองภายใต้รัฐธรรมนูญนั้นด้วย สิทธิมนุษยชนเป็นคุณลักษณะประจำตัวของมนุษย์ทุกคน เป็นสิทธิและเสรีภาพตามธรรมชาติที่เป็น ของมนุษย์ในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์และด้วยเหตุผลเพียงอย่างเดียวว่าเขาเกิดมาเป็นมนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้อยู่แล้วตั้งแต่เกิด โดยไม่ขึ้นกับว่าเป็นคนที่สังกัดชาติใด

อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์ (2561) กล่าวว่า สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิที่ติดตัวคนมาตั้งแต่เกิด หากขาดสิทธินี้แล้วคนเราจะอยู่ไม่ได้ สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิการมีชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าและสมศักดิ์ศรี สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง คุ้มครอง ให้มีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงปลอดภัย สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานให้คนเรามีเสรีภาพที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง คุณภาพของความเป็นคน และตอบสนองความต้องการของชีวิต ทางกาย จิตวิญญาณ และอื่นๆ สิทธิมนุษยชนเป็นพัฒนาการที่เกิดจากความรู้สึกลับคั่น กัดขี๋ ข่มเหง เอาเปรียบจากบุคคล องค์กร สถาบัน อำนาจ รู้สึกว่าถูกละเมิดได้รับความไม่เป็นธรรม ความเป็นธรรมเป็นแนวคิดที่มากับสิทธิมนุษยชน เป็นหลักศีลธรรมที่คน ต้องยอมรับและเคารพในการปฏิบัติต่อผู้อื่น โดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่าชายหรือหญิง เด็กหรือคนชราคนรวยหรือคนจน เชื้อชาติหรือศาสนา ภาษาหรือเผ่าพันธุ์ อุดมการณ์หรือสีผิว

กมล กมลตระกูล (2546: 14) กล่าวว่า สิทธิมนุษยชน คือ สิทธิในชีวิต การทำลายชีวิต เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ละเมิดกฎหมาย ถือว่าเป็นอาชญากรรมของทุกสังคม สิ่งที่ทำให้

ชีวิตดำรงอยู่ได้ คือ ปัจจัยในการดำรงชีวิต อันได้แก่ ที่อยู่อาศัย ยาและการรักษาพยาบาล การมีงานทำ และมีโอกาสศึกษา เพื่อนำความรู้ไปทำมาหากินเพื่อแสวงหาปัจจัยดำรงชีพ ความยากจน คือ ภาวะที่ขาดแคลนปัจจัยดำรงชีพ สิทธิมนุษยชน คือ สิทธิในความไม่ถูกทำให้เป็นคนจน สิทธิมนุษยชน คือ สิทธิความเป็นมนุษย์หรือสิทธิในความเป็นคนอันเป็นสิทธิตาม ธรรมชาติของมนุษย์ ทุกคนที่เกิดมามีสิทธิติดตัวมาตั้งแต่เกิด สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิที่ไม่สามารถ โอนให้แก่กันได้และไม่มีบุคคล องค์กร หรือแม้แต่รัฐสามารถล่วงละเมิดความเป็นมนุษย์นี้ได้ สิทธิในความเป็นมนุษย์เป็นของทุกคนไม่ เลือกว่าจะมีเชื้อชาติ แหล่งกำเนิด เพศ อายุ สีผิว ที่แตกต่างกันหรือ ยากดีมีเงิน หรือเป็นคนพิการ สิทธิมนุษยชนไม่มีพรมแดน

สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมือง ซึ่งนานาประเทศยอมรับสิทธินี้ว่ามี ในมนุษย์ทุกผู้ทุกนาม ซึ่งบัญญัติในรัฐธรรมนูญของประเทศต่างๆ ตัวอย่างของสิทธิมนุษยชน เช่น สิทธิในการเกิด สิทธิการอยู่อาศัยในประเทศที่ตนมีเชื้อชาติ จะไม่ถูกเนรเทศ สิทธิในการประกอบ อาชีพ สิทธิในครอบครัว สิทธิในความเป็นมนุษย์ ฯลฯ เรื่องนี้จะเห็นได้ชัดในกรณีการลี้ภัยชายพม่า กะเหรี่ยง ที่ราชบุรี ได้สิทธิความเป็นมนุษย์ได้ที่พักอาศัยให้พ้นจากจุดสู้รบ มีอาหารการกิน เครื่องนุ่งห่มที่พอควร แต่สุดท้ายทางการไทยได้ผลักดันผู้ลี้ภัยเหล่านี้กลับประเทศ (ทิพย์พพร ตันติ สุนทร, 2557: 78-82)

สิทธิมนุษยชน (Human Rights) เป็นมาตรฐานสากลในเรื่องของสิทธิต่างๆ ที่บุคคลทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในประเทศใดพึงได้รับการคุ้มครองในฐานะที่เป็นหลักเกณฑ์ของความยุติธรรม คำว่า “สิทธิมนุษยชน” ถือกำเนิดอย่างเป็นทางการในโลกนับแต่สิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 สืบเนื่องมาจากการ ก่อตั้งองค์การสหประชาชาติและมีการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 ซึ่งก่อนหน้านั้นได้มีกาต่อสู้ดิ้นรนระหว่างผู้มีอำนาจปกครอง ซึ่งเป็น “ผู้มีอำนาจ ให้สิทธิ” กับผู้ที่อยู่ใต้ปกครอง ซึ่งเป็น “ผู้ควรได้รับสิทธิ” เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิประเภทหนึ่งอันเป็นสิทธิ ประจำตัว ไม่อาจที่จะโอนให้แก่กันได้และไม่อาจถูกทำลายล้างโดยอำนาจใดๆ (กมล พลวัน, 2547: 12)

จากความหมายของคำว่า สิทธิมนุษยชน สามารถสรุปได้ว่า สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของการเป็นมนุษย์ เป็นสิทธิที่มนุษย์ทุกคนพึงมีตั้งแต่เกิดและสิทธินี้จะติด ตัวไปจนตาย โดยไม่มีความแตกต่างใดๆ ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนา สีผิว เพศ ศาสนา ความคิดทาง การเมือง หรือการยอมรับนับถือ นอกจากนี้แล้วสิทธิมนุษยชนยังเป็นสิทธิเฉพาะตัวของปัจเจกบุคคลที่ ไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็นสิทธิ 5 ประเภท คือ สิทธิพลเมือง สิทธิทาง การเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สิทธิทางสังคม สิทธิทางวัฒนธรรม

2. หลักการของสิทธิมนุษยชน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน นอกจากระบุขอบเขตของสิทธิมนุษยชนว่าครอบคลุม สิทธิอะไรแล้ว ตัวปฏิญญาเองยังได้นำเสนอหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนไว้ด้วย หลักการนี้ถือเป็น สาระสำคัญที่ใช้อ้างอิงความเป็นสากลของสิทธิมนุษยชน และใช้เป็นเครื่องมือชี้วัดว่าสังคมใดมีการเคารพ และปฏิบัติตามหลักการสิทธิมนุษยชนหรือไม่ สำหรับหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วย (อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์, 2561)

1. เป็นสิทธิธรรมชาติ ติดตัวมนุษย์มาแต่เกิด (Natural Rights) หมายความว่า มนุษย์ทุกคน มีศักดิ์ศรีประจำตัวตั้งแต่เกิดมาเป็นมนุษย์ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) นี้ ไม่มีใครมอบให้ เป็นสิ่งที่ธรรมชาติได้กำหนดขึ้นในมนุษย์ทุกคน

2. สิทธิมนุษยชนเป็นสากลและไม่สามารถถ่ายโอนกันได้ (Universality and Inalienability) หมายความว่า สิทธิมนุษยชนนั้นเป็นของคนทุกคน ไม่มีพรมแดน คนทุกคนมีสิทธิมนุษยชนต่างๆ ดังที่กล่าวมานี้ เช่นเดียวกัน เพราะโดยหลักการแล้วถือว่า คนทุกคนย่อมถือว่าเป็นคน ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนในโลก ไม่ว่าจะเชื้อชาติ สัญชาติ เหล่ากำเนิดใดก็ตาม ย่อมมีสิทธิมนุษยชนประจำตัวทุกคนไป จึงเรียกได้ว่าสิทธิมนุษยชนเป็นของคนทุกคน ไม่ว่าจะคนๆ นั้น จะยากจนหรือร่ำรวย เป็นคนพิการ เป็นเด็ก เป็นผู้หญิง ส่วนที่กล่าวว่าสิทธิมนุษยชนไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ หมายความว่า ในเมื่อ สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิประจำตัวของมนุษย์ มนุษย์แต่ละคนย่อมไม่สามารถมอบอำนาจ หรือสิทธิมนุษยชน ของตนให้แก่ผู้ใดได้ไม่มีการครอบครองสิทธิแทนกัน แต่ต่างจากการครอบครองที่ดิน หรือทรัพย์สิน เพราะสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องที่ธรรมชาติกำหนดขึ้น เป็นหลักการที่ทุกคนต้องปฏิบัติ แต่หากจะถามว่าในเมื่อ สิทธิมนุษยชนเป็นของคนทุกคนเช่นนี้แล้ว สามารถมีสิทธิมนุษยชนเฉพาะกลุ่มได้หรือไม่ ในทางสากลได้มีการ จัดหมวดหมู่และกลุ่มของสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิของกลุ่มเฉพาะ และสิทธิตามประเด็นปัญหา เช่น สิทธิสตรี สิทธิเด็ก สิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิผู้ติดเชื้อ HIV/เอตส์ สิทธิของผู้ลี้ภัย เป็นต้น

3. สิทธิมนุษยชนไม่สามารถแยกเป็นส่วนๆ ว่าสิทธิใดมีความสำคัญกว่าอีกสิทธิหนึ่ง (Indivisibility) กล่าวคือ สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ไม่สามารถแบ่งแยกว่ามีความสำคัญกว่า สิทธิทาง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิทธิทั้งสองประการนี้ต่างมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ดังนั้น รัฐบาลใดจะมาอ้าง ว่าต้องพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ หรือต้องแก้ปัญหาปากท้องก่อน แล้วจึงค่อย ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ย่อมขัดต่อหลักการนี้

4. ความเสมอภาคและห้ามการเลือกปฏิบัติ (Equality and Non-Discrimination) การเลือก ปฏิบัติเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานในทุกสังคม และถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพราะเหตุว่าในฐานะที่เรา เกิดมาเป็นคน ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นคนจน คนรวย

คนพิการ เด็ก หรือผู้สูงอายุ คนป่วยหรือมีสุขภาพดีความเสมอภาคไม่ใช่การได้รับเท่ากัน เช่น การที่นักเรียนทุกคนที่ทำผิดระเบียบจะต้อง ถูกเขียน 3 ที เท่าๆ กัน อย่างนี้ไม่ถือว่าเป็นความเสมอภาค

5. การมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของสิทธินั้น (Participation & Inclusion) หมายความว่า ประชาชนแต่ละคนและกลุ่มของประชาชนหรือประชาสังคมย่อมมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการเข้าถึงและได้รับ ประโยชน์จากสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง และสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

6. ตรวจสอบได้และใช้หลักนิติธรรม (Accountability & The Rule of Law) หมายถึง รัฐและ องค์กรที่มีหน้าที่ในการก่อให้เกิดสิทธิมนุษยชน ต้องมีหน้าที่ตอบคำถามให้ได้ว่าสิทธิมนุษยชนได้รับการปฏิบัติ ให้เกิดผลจริงในประเทศของตน ส่วนสิทธิโดยยังไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการสากลก็ต้องอธิบาย ต่อสังคมได้ว่าจะมีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร โดยเฉพาะรัฐต้องมี มาตรการปกครองประเทศโดยใช้หลักนิติธรรม หรือปกครองโดยอาศัยหลักการที่ใช้กฎหมายอย่าง เทียงธรรม ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย มีกระบวนการไม่ซับซ้อนเป็นไปตามหลัก กฎหมายและมีความเท่าเทียมกันเมื่ออยู่ต่อหน้ากฎหมาย ไม่มีใครอยู่ เหนือกฎหมายได้

สามารถสรุปได้ว่า หลักการของสิทธิมนุษยชน เป็นสิทธิที่มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียม กัน มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรอง ทั้ง ความคิดและการกระทำที่ไม่มีการล่วงละเมิดได้

3. แนวคิดปณิญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน

ปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights หรือ UDHR) ถือเป็นคำประกาศที่มีได้มีผลบังคับทางกฎหมาย นางเอลิเนอร์ รูสเวลท์ ประธาน คณะกรรมาธิการสหประชาชาติในการร่างปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กล่าวถึงปณิญาว่า “มิใช่สัญญา จึงมิใช่ข้อตกลงระหว่างประเทศ ดังนั้น ปณิญาจึงมิได้ระบุถึงข้อความตามกฎหมาย หรือกฎบังคับทางกฎหมายคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ กล่าวถึงสาระของปณิญา สากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนที่สมัชชาได้กำหนดไว้ ดังนี้

1. การยอมรับศักดิ์ศรีประจำตัว และสิทธิที่เสมอกันไม่อาจโอนแก่กันได้ของสมาชิก ทั้งปวงแห่งครอบครัวมนุษย์ เป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรมและสันติภาพ

2. การเฉยเมยและดูหมิ่นเหยียดหยามสิทธิมนุษยชนด้วยตนเอง ได้ก่อให้เกิดการกระทำ อันโหดร้ายป่าเถื่อนทารุณ กระทบกระเทือนมโนธรรมของมนุษยชาติอย่างรุนแรง โดยเหตุที่ได้มีการ ประกาศปณิธานสูงสุดของสามัญชนว่า ถึงวาระแห่งโลกแล้วที่มนุษย์จะมีเสรีภาพในการพูด ในความ เชื่อถือ และทั้งมีเสรีภาพจากความกลัวและความต้องการ

3. การที่สิทธิมนุษยชนควรได้รับการคุ้มครองโดยหลักนิติธรรม ถ้าไม่ต้องการให้มนุษย์ถูกบีบบังคับ ให้หาทางออกโดยการกบฏต่อพระราชและการกดขี่อันเป็นที่พึงสุดท้าย

4. การจำเป็นที่จะส่งเสริมการพัฒนาความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างชาติต่างๆ

5. ที่บรรดาประชาชนแห่งสหประชาชาติได้ยืนยันไว้ในกฎบัตร ถึงความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ในศักดิ์ศรีและคุณค่าของตัวบุคคล และความเสมอภาคแห่งสิทธิทั้งชายหญิง และได้ตัดสินใจที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าทางสังคมตลอดจนมาตรฐานแห่งชีวิตให้ดีขึ้น มีเสรีภาพมากขึ้น

6. การที่รัฐสมาชิกได้ปฏิญาณที่จะให้ได้มา โดยการร่วมมือกับสหประชาชาติ ซึ่งการส่งเสริม การเคารพ และการถือปฏิบัติโดยสากลต่อสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

7. การที่ความเข้าใจตรงกันใน เรื่องสิทธิและเสรีภาพ มีความสำคัญยิ่ง เพื่อให้คำปฏิญาณนี้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างเต็มเปี่ยม

ดังนั้น ปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนนี้ เป็นมาตรฐานร่วมกันแห่งความสำเร็จสำหรับประชาชนทั้งหลายและประชาชาติทั้งปวง ด้วยจุดประสงค์ที่จะให้ปัจเจกบุคคลทุกผู้ทุกนาม และองค์กรของสังคมทุกหน่วย โดยการรำลึกเสมอถึงปฏิญญานี้ พยายามสั่งสอนและให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมการเคารพต่อสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้ ด้วยมาตรการที่เจริญก้าวหน้า ทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับและถือปฏิบัติต่อสิทธิเหล่านั้นอย่างเป็นสากลและได้ผล ทั้งในหมู่ประชาชนของรัฐสมาชิกเอง และในหมู่ของประชาชนแห่งดินแดนที่อยู่ภายใต้ตุลาณาของรัฐสมาชิกดังกล่าว

ภายหลังการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติแล้วในวันที่ 15 เมษายน 2488 ได้มีการรับรองกฎบัตรสหประชาชาติ (UN Charter) โดยมติที่ประชุมใหญ่ ในกฎบัตรนี้มีข้อความหลาย ตอน ที่แสดงถึงความมุ่งมั่นของสหประชาชาติในการทำหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

เดือนตุลาคม พ.ศ. 2489 สหประชาชาติได้ตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (The Commission on Human Rights) ให้อยู่ภายใต้คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Council หรือ ECOSOC)

เดือนมกราคม พ.ศ. 2490 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้เรียกประชุมเป็นครั้งแรก และได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างเอกสารสหประชาชาติเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมมนุษยชน โดยแบ่งออกเป็น 3 ชุด คือ ชุดจัดทำร่างปฏิญญา (Declaration) ชุดจัดทำอนุสัญญา (Convention) และชุดศึกษาปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศ

คณะกรรมการร่างปฏิญญา ได้มีการประชุมหลายครั้งและได้นำเสนอร่างปฏิญญาให้สมัชชาใหญ่สหประชาชาติลงมติยอมรับและประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เมื่อ วันที่ 10 ธันวาคม 2491 ด้วยคะแนนเสียง 48 เสียง ไม่มีเสียงคัดค้าน และประเทศกลุ่ม คอมมิวนิสต์

ทั้งหมด ชาวอุโธอาระเบียและแอฟริกาใต้ดออกเสียง สำหรับประเทศไทยเป็นหนึ่งใ ประเทศที่ให้การ รับรอง

เนื้อหาของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยข้อความ 30 ข้อ มีเนื้อหาแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้ (อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์, 2561)

1. ปรากฏในคำปรารภ ข้อ 1 และข้อ 2 กล่าวถึงหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน ที่ว่า มนุษย์มีสิทธิติดตัวมาแต่เกิด มีศักดิ์ศรี มีความเสมอภาคกัน ดังนั้นจึงห้ามเลือกปฏิบัติต่อมนุษย์ และควรปฏิบัติ ต่อกันเสมือนเป็นพี่น้อง สิทธิมนุษยชนนี้เป็นสิ่งที่ไม่สามารถโอนให้แก่กันได้ จึงเป็น หน้าที่ของรัฐบาลทุกประเทศ ที่จะสร้างหลักประกันแก่ทุกชีวิตด้วยการเคารพหลักการของสิทธิ เสรีภาพที่ปรากฏในปฏิญญา นี้ เพื่อให้ สิทธิมนุษยชนเป็นมาตรฐานร่วมกันสำหรับการปฏิบัติต่อกัน ของผู้คนในสังคมทั้งในประเทศและระหว่าง ประเทศอันจะเป็นพื้นฐานแห่งเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในโลก

2. ปรากฏในข้อ 3 ถึงข้อ 21 กล่าวถึงสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights)

3. ข้อ 22 ถึง ข้อ 27 กล่าวถึงสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Economic, Social and Cultural Rights)

4. ข้อ 28 ถึงข้อ 30 กล่าวถึงหน้าที่ของบุคคล สังคม และรัฐ โดยการที่จะต้อง ดำเนินการ สร้างหลักประกันให้มีการคุ้มครองสิทธิที่ปรากฏในปฏิญญา นี้ให้ได้รับการปฏิบัติอย่าง จริงจัง ห้ามรัฐกระทำการ ละเมิดสิทธิมนุษยชนและจำกัดสิทธิของบุคคลไม่ให้ใช้สิทธิมนุษยชนละเมิด สิทธิของผู้อื่น สังคมและโลก

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนประกอบด้วยข้อความ 30 ข้อ โดยสรุป ดังนี้

ข้อ 1 ทุกคนมีศักดิ์ศรีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน และต้องปฏิบัติต่อกันฉันพี่น้อง

ข้อ 2 ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพ อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ

ข้อ 3 ทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิตอยู่และมีความมั่นคง

ข้อ 4 ห้ามบังคับคนให้เป็นทาส และห้ามค้าทาสทุกรูปแบบ

ข้อ 5 ห้ามการทรมาน หรือการลงโทษทารุณโหดร้ายผิดมนุษย์

ข้อ 6 สิทธิในการได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย

ข้อ 7 สิทธิในการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

ข้อ 8 สิทธิในการได้รับการเยียวยาจากศาล

ข้อ 9 ห้ามการจับกุม คุมขัง หรือเนรเทศโดยพลการ

ข้อ 10 สิทธิในการได้รับการพิจารณาคดี อย่างเป็นธรรมและเปิดเผย

ข้อ 11 สิทธิในการได้รับการสนับสนุนฐานว่าบริสุทธิ์ก่อนศาลตัดสิน และต้องมีกฎหมายกำหนดว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด

ข้อ 12 ห้ามรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การติดต่อสื่อสาร รวมทั้ง ห้ามทำลายชื่อเสียงและเกียรติยศ

ข้อ 13 เสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่ในประเทศ รวมทั้งการออกนอกประเทศหรือกลับเข้าประเทศโดยเสรี

ข้อ 14 สิทธิในการลี้ภัยไปประเทศอื่นเพื่อให้พ้นจากการถูกประหัตประหาร

ข้อ 15 สิทธิในการได้รับสัญชาติและการเปลี่ยนสัญชาติ 4

ข้อ 16 สิทธิในการเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัว

ข้อ 17 สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน

ข้อ 18 เสรีภาพในความคิด มโนธรรม ความเชื่อ หรือการถือศาสนา

ข้อ 19 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก รวมทั้งการได้รับข้อมูลข่าวสาร

ข้อ 20 สิทธิในการชุมนุมโดยสงบและรวมกลุ่ม และห้ามบังคับเป็นสมาชิกสมาคม

ข้อ 21 สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลทั้งทางตรงและโดยผ่านผู้แทน อย่างอิสระ และมีสิทธิเข้าถึงบริการสาธารณะโดยเท่าเทียมกัน

ข้อ 22 สิทธิในการได้รับความมั่นคงทางสังคม และได้รับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม โดยการกำหนดระเบียบและทรัพยากรของประเทศตนเอง

ข้อ 23 สิทธิในการมีงานทำตามที่ต้องการ และได้รับการประกันการว่างงาน รวมทั้งได้รับค่าตอบแทนเท่ากันสำหรับงานอย่างเดียวกัน และรายได้ต้องพอแก่การดำรงชีพสำหรับ ตนเอง และครอบครัว ตลอดจนมีสิทธิก่อตั้งและเข้าร่วมสหภาพแรงงาน

ข้อ 24 สิทธิในการพักผ่อนและมีเวลาพักจากการทำงาน

ข้อ 25 สิทธิในการได้รับมาตรฐานการครองชีพอย่างเพียงพอ ได้รับปัจจัยสี่ สวัสดิการ สังคม ประกันการว่างงาน เจ็บป่วย เป็นหม้าย ผู้สูงอายุตลอดจนต้องคุ้มครองแม่และเด็ก เป็น พิเศษ

ข้อ 26 สิทธิในการได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

ข้อ 27 สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน และได้รับการคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญา

ข้อ 28 สังคมต้องมีระเบียบทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อให้บุคคลได้รับ สิทธิและเสรีภาพตามปฏิญญานี้

ข้อ 29 บุคคลย่อมมีหน้าที่ต่อชุมชน การใช้สิทธิเสรีภาพจะต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

ข้อ 30 ห้ามมิให้รัฐ กลุ่มชน หรือบุคคล กระทำการทำลายสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับ การรับรองในปฏิญญาไม่มีบทใด ในปฏิญญานี้ที่จะอนุমানว่าให้สิทธิใดๆ แก่รัฐ หมู่คน หรือบุคคล ใน อันที่จะดำเนินกิจกรรมใดๆ หรือปฏิบัติการใดๆ อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิและอิสรภาพ ดังกำหนดไว้ ณ ที่นี้

เมื่อพูดถึงสิทธิมนุษยชน จึงมีความหมายกว้างกว่า “สิทธิ” ตามกฎหมาย นักกฎหมาย โดยทั่วไป มักอธิบายว่า “สิทธิ” คือประโยชน์ที่กฎหมายรับรอง ซึ่งเป็นไปตามหลักกฎหมายใน ขอบเขตที่แคบ ในแง่ที่ว่า คนจะมีสิทธิได้ ต้องมีกฎหมายรับรองไว้เท่านั้น ถ้ากฎหมายไม่เขียนรับรอง ไว้ย่อมไม่มีสิทธิ หรือไม่ได้รับ สิทธิแต่ในแง่ของ “สิทธิมนุษยชน” นั้น ขอบเขตของสิทธิมนุษยชนกว้าง กว่าสิ่งที่กฎหมายรับรอง ดังกล่าว ข้างต้น สิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองทั่วโลก ว่าเป็นมาตรฐานขั้น ต่ำของการปฏิบัติต่อมนุษย์นั้น สามารถ จำแนกได้ครอบคลุมสิทธิ 5 ประเภท ได้แก่ (กรมคุ้มครอง สิทธิและเสรีภาพ, 2555)

1. สิทธิพลเมือง (Civil Rights) ได้แก่ สิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพและความ มั่นคงในชีวิต ไม่ถูกทรมาน ไม่ถูกทำร้ายหรือฆ่า สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ สิทธิในความเสมอ ภาคต่อหน้ากฎหมาย สิทธิที่จะได้รับ การปกป้องจากการจับกุมหรือคุมขังโดยมิชอบ สิทธิที่จะได้รับ การพิจารณาคดีในศาลอย่างยุติธรรม โดยผู้พิพากษาที่มีอิสระ สิทธิในการได้รับสัญชาติเสรีภาพของ ศาสนิกชนในการเชื่อถือและปฏิบัติตามความ เชื่อถือ บทวิเคราะห์ข้อมูล สถานการณ์ และเชื่อมโยง เพื่อวางทิศทางแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2557-2561)

2. สิทธิทางการเมือง (Political Rights) ได้แก่สิทธิในการเลือกวิถีชีวิตของตนเองทั้ง ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เสรีภาพในการ แสดงความคิดเห็นและการแสดงออก สิทธิการมีส่วนร่วมกับรัฐในการดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์ สาธารณะ เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ เสรีภาพ ในการรวมกลุ่ม สิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสรี

3. สิทธิทางเศรษฐกิจ (Economic Rights) ได้แก่ สิทธิในการมีงานทำ ได้เลือกงาน อย่างอิสระและได้รับค่าจ้างอย่าง เป็นธรรม สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การได้รับมาตรฐานการ ครองชีพอย่างพอเพียง

4. สิทธิทางสังคม (Social Rights) ได้แก่ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการ ได้รับหลักประกันด้านสุขภาพ แม่และเด็กต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพ อย่างเต็มที่ ได้รับความมั่นคงทางสังคม มีเสรีภาพในการเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัว

5. สิทธิทางวัฒนธรรม (Cultural Rights) ได้แก่ การมีเสรีภาพในการใช้ภาษาหรือ สื่อความหมายในภาษาท้องถิ่นตน มีเสรีภาพในการแต่งกายตามวัฒนธรรม การปฏิบัติกิจตาม

วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นของตน การปฏิบัติตาม ความเชื่อทางศาสนา การพักผ่อนหย่อนใจด้าน การแสดงศิลปะ วัฒนธรรม บันเทิงได้โดยไม่มีใครมาบังคับ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน คือ การประกาศเจตนารมณ์ในการร่วมมือกันระหว่างประเทศ ในด้านสิทธิมนุษยชน เป็นแนวทางในการ ปกป้องสิทธิมนุษยชน เพื่อให้มนุษย์สามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างเสรี เท่าเทียม และมีศักดิ์ศรี

แนวคิดเกี่ยวกับความยากจน

องค์การสหประชาชาติ (2541) นิยาม ความยากจน (poverty) ว่าเป็นการละเมิดศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์โดยวิธีปฏิเสธทางเลือกและโอกาสแก่มนุษย์ สหประชาชาติ คือปราศจากช่องทาง เลือกและโอกาส รวมถึงการไม่มีเกียรติในความเป็นมนุษย์ และยังหมายถึงการขาดความสามารถใน การเข้าร่วมในสังคม ไม่สามารถหาเลี้ยงครอบครัวได้ ไม่มีโรงเรียนหรือโรงพยาบาลให้ไป ไม่มีที่ดิน สำหรับผลิตอาหาร ไม่มีงานให้เลี้ยงชีพ และไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อได้ นอกจากนี้ยังหมายถึงความ ไม่ปลอดภัย ไม่มีอำนาจ และถูกกีดกันทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และสังคม มีความเสี่ยงที่จะเกิด ความรุนแรง หรืออาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี ขาดการเข้าถึงน้ำสะอาดและสาธารณสุขที่ดี

World Bank (2554) ให้ความหมายไว้ว่า ความยากจนคือการไร้ซึ่งความกินดีอยู่ดีซึ่งรวม หลากๆ ด้านเข้าด้วยกัน ประกอบด้วยการมีรายได้น้อย ไม่สามารถเข้าถึงสินค้าและบริการขั้นพื้นฐาน ที่จำเป็นสำหรับการอยู่รอดด้วยเกียรติ การมีระดับการศึกษาและสุขภาพต่ำ เข้าถึงน้ำสะอาดและ สาธารณะสุขได้น้อย ไม่มีความปลอดภัย ไม่มีเสียงในสังคมและไม่มีโอกาสที่จะได้มาซึ่งชีวิตที่ดีขึ้น

กรณีการ์ สุขเกษม (2544: 116) ได้นิยามความยากจนไว้ว่า หมายถึง การขาดแคลนปัจจัย สี่ในการดำรงชีวิต ความรู้สึกไม่พอใจในสภาพความเป็นอยู่ของตนในปัจจุบันที่มีสภาพความเป็นอยู่ แร้นแค้น การกินอยู่อดอยากไม่มีความสุขเท่าที่ควรในฐานะที่เกิดมาเป็นสมาชิกของโลกเหมือนกับ บุคคลอื่น

อดุลย์ ต้นประยูร (2526: 151) ได้นิยามความยากจนไว้ว่า ความยากจน หมายถึงการขาด แคลนและความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีอยู่แก่ผู้ใดแล้วย่อมก่อให้เกิดความ บกพร่องและไม่สามารถดำรงความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจของตนให้อยู่ในระดับเดียวกับผู้อื่นในหมู่หรือ กลุ่มที่ตนเองอยู่ร่วมกันได้

อังคณา จงรักกลาง (2553: 8) นิยามความยากจนไว้ว่า ความขาดแคลนความไม่เพียงพอ ทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่สังคมวางไว้หรือการมีรายได้ไม่เพียงพอกับ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำรงชีวิตทำให้สภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนดไว้และเป็น สภาวะที่ไม่พอกิน ไม่มีที่ทำกิน ป่วย สุขภาพไม่ดี มีหนี้ หรือ ความขัดสนด้วยโอกาส ขาดแคลนปัจจัย

สี่มาเพื่อดำรงชีวิตและยากจนทางวัฒนธรรม โดยพิจารณาจากสภาพทางจิตใจ ปัญหาสุขภาพ สาธารณสุข ระดับการศึกษา ค่านิยม ความเชื่อ ทักษะคติหรือท่าทีและรายได้ รายจ่าย การกระจาย รายได้ ทรัพย์สิน หนี้สิน การมีบริการขั้นพื้นฐาน มาตรฐานชีวิต การมีทางเลือก มีสิทธิ์ มีเสียง และมีโอกาสในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองและครอบครัวเป็นเครื่องชี้วัดของความยากจนได้

ทิพย์พาพร ตันติสุนทร (2557) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความไม่เพียงพอกับสภาวะการยังชีพ ความขาดแคลน โดยเปรียบเทียบความเป็นอยู่จริงกับมาตรฐานการดำรงชีพทางสังคม ความไม่เสมอภาค คือ ความเหลื่อมล้ำในด้านต่างๆระหว่างกลุ่มคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและการขาดคุณภาพที่ดีของคนในสังคม

สุธน หิณฺฐิระนันท์ (2545: 45-49) ได้กล่าวถึงความยากจน หมายถึง สภาพการดำรงชีวิตของบุคคลซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายไม่สามารถจะหาปัจจัยมาบำบัดได้เพียงพอทั้งร่างกายและจิตใจ จนเป็นเหตุให้บุคคลนั้นมีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่ามาตรฐานที่สังคมวางไว้

อานันท์ชนก สกนธวัฒน์ (2555: 89-90) ได้กล่าวถึงความหมายของความยากจนว่ามีความหมายสองทางคือ ความยากจนทางเศรษฐกิจ มีรายได้หรือการเป็นเจ้าของทรัพย์สินเป็นเครื่องชี้วัด ส่วนความยากจนทางวัฒนธรรมสามารถวัดได้จากสภาพทางจิตใจ ปัญหาสุขภาพ สาธารณสุข ระดับการศึกษา ค่านิยม ความเชื่อ ทักษะคติหรือท่าที เป็นเครื่องชี้วัดความยากจนได้

ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา (2548: 44-45) ได้รวบรวมความหมายของความยากจนว่า เดิมนี้เมื่อกล่าวถึงความยากจน โดยทั่วไปมักเข้าใจความหมายของความยากจนโดยอิงจากเรื่องของรายได้เป็นหลักต่อมาได้มีนักคิดนักวิชาการต่างๆพยายามที่จะให้ความหมายความยากจนที่กว้างขวางและครอบคลุมมิติต่างๆมากขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งแต่ละความหมายจะเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดความยากจน การวัดระดับความยากจน และการแก้ไขปัญหาความยากจนที่แตกต่างกันไปตามความหมายหรือวิธีคิดที่ต่างกันไป

โกศล วงศ์สวรรค์ และ สกิต วงศ์สวรรค์ (2543: 169) ได้กล่าวถึง คนจน ว่าหมายถึง คนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความจน ซึ่งเส้นความยากจนนี้คำนวณขึ้นมาโดยคำนึงถึงความต้องการอาหารและสินค้าอุปโภคที่จำเป็นพื้นฐานขั้นต่ำของครัวเรือน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า คนจนคือคนที่มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารและสินค้าจำเป็นพื้นฐานขั้นต่ำนั่นเอง

ปัจจุบันได้มีแนวคิดใหม่ในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยในมุมมองใหม่นี้ไม่ได้พิจารณาเฉพาะการมีรายได้น้อยหรือการบริโภคคน้อยเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงมิติอื่นๆ ที่ไม่ใช่ตัวเงิน "ความยากจน มิได้จำกัดแต่เพียงการมีรายได้น้อยและการบริโภคคน้อยเท่านั้น หากยังครอบคลุมถึงการขาดโอกาสด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล และโอกาสอื่นในการพัฒนาคน การไร้ซึ่งอำนาจ การขาดสิทธิขาดเสียง ตลอดจนการตกอยู่ในความเสี่ยง และความหวาดกลัว" เมื่อนิยามความยากจนอิงกับมิติด้านอื่น ๆ ที่กว้างขึ้น เช่น ความขาดแคลนโอกาสในด้านต่าง ๆ และขาดแคลนอำนาจและสิทธิของ

บุคคล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดสถานะความยากจนจึงกว้างขึ้นเช่นกัน นั่นคือผู้ที่ศักยภาพของคนจนว่าได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาอย่างไร เช่น การขยายโอกาสในการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมต่างๆ ของรัฐ อาทิ การศึกษา การสาธารณสุข ควบคู่ไปกับการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงปัจจัยการผลิต เช่น ที่ดิน หุ่น และตลาด ตลอดจนการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรและอำนาจทางการเมืองให้กับท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมมากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545) ได้สรุปการให้นิยามความยากจนที่มีการกล่าวถึงในประเด็นต่างๆมากมาย ซึ่งได้สรุปเป็น 9 นิยามที่สำคัญ ดังนี้

1. รายได้ ความยากจนในกรณีนี้พิจารณาจากมาตรฐานการดำรงชีวิต ซึ่งวัดในเทอมของรายได้หรือการบริโภคที่เกิดขึ้น หากต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดจะถูกจัดอยู่ในกลุ่มคนยากจน โดยธนาคารโลก (World Bank) ได้ให้คำจำกัดความหมายของความยากจนดังนี้ “ความยากจน คือ ความไม่สามารถในการเข้าถึงมาตรฐานการดำรงชีพขั้นต่ำได้”

2. สิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การขาดสินค้าและบริการพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในชีวิตประจำวัน อาทิ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ความมั่นคงปลอดภัยในสังคม และสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอื่นๆทั้งทางร่างกายและจิตใจ นำไปสู่ปัญหาความยากจน

3. ความจำกัดของทรัพยากร ปัญหาความยากจนขึ้นกับความมีอยู่อย่างจำกัดของทรัพยากร ซึ่งนำไปสู่ความพยายามให้ได้เข้าถึงทรัพยากรที่จำกัดเหล่านี้ องค์การสหประชาชาติ (UN) ได้ให้คำจำกัดความว่า “ความยากจน คือ สภาวะความยากลำบากในการเข้าถึงสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งรวมถึงอาหาร น้ำดื่ม สุขอนามัยที่ดี ที่อยู่อาศัย การศึกษา และข้อมูลข่าวสาร มิใช่ขึ้นอยู่กับรายได้เท่านั้น”

4. สิทธิในความเป็นเจ้าของ นิยามนี้พิจารณาถึงสิทธิที่แต่ละบุคคลพึงมี นอกเหนือไปจากการกล่าวถึงเรื่องทรัพยากร โดยอธิบายถึงการที่คนยากจนเป็นเพราะขาดสิทธิในความเป็นเจ้าของ เช่น คนยากจนด้วยเหตุเพราะเขาไม่สามารถซื้ออาหาร หรือ ที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองได้ มิใช่เกิดจากการที่เขาไม่มีอาหารหรือที่อยู่อาศัย เนื่องจากสิ่งเหล่านี้มีอยู่ทั่วไป หากแต่การขาดปัจจัยที่จะให้ได้มาซึ่งสิทธิในการครอบครองจึงเกิดจากความยากจนขึ้น ทั้งนี้การขาดสิทธิในความเป็นเจ้าของอาจพิจารณาได้ว่าเป็นพื้นฐานของการเกิดความยากจน

5. การกีดกัน ความยากจนอาจพิจารณาได้จากความสัมพันธ์ในเชิงสังคม เมื่อบุคคลนั้นถูกกีดกันออกจากการมีส่วนร่วมในวิถีการดำเนินชีวิตแบบปกติทั่วไป จึงก่อให้เกิดความยากจนขึ้น ซึ่งเป็นประเด็นที่ได้รับการพูดถึงอย่างมากในสหภาพยุโรป โดยกลุ่มสหภาพยุโรปได้ให้คำจำกัดความดังนี้ “ความยากจน คือ ผลของการถูกกีดกันออกจากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด”

6. ความไม่เท่าเทียมในการจัดสรรทรัพยากร ความไม่เสมอภาคในการจัดสรรทรัพยากรนำไปสู่ภาวะความยากจนโดยเปรียบเทียบ

7. ขนชั้นทางสังคม ความไม่เท่าเทียมในเชิงโครงสร้างทางสังคมเป็นเหตุให้ผู้ที่ตกอยู่ในชนชั้นต่ำมีแนวโน้มที่จะประสบความยากจนมากขึ้น เนื่องด้วยโอกาสทางสังคมมีน้อยกว่าผู้อยู่ในชนชั้นระดับสูง

8. การพึ่งพิงความช่วยเหลือจากรัฐ ผู้ที่ต้องพึ่งพิงความช่วยเหลือหรือสวัสดิการต่างๆ จากรัฐอยู่ตลอดเวลาแสดงถึงความเป็นผู้ประสบภาวะความยากจน

9. เวลา นิยามความยากจนประการสุดท้ายนี้ให้ความสนใจในเรื่องของ “ช่วงเวลาแห่งความยากจน” โดยกล่าวถึงความยากจนจกต้องเป็นภาวะที่มีการสะสมเวลามาระยะหนึ่งจึงจะสามารถตัดสินได้ว่าเข้าเกณฑ์ความยากจน การเผชิญภาวะการขาดแคลนบางสิ่งที่เป็นในขณะใดขณะหนึ่งมีอาจตัดสินใจได้ว่าผู้นั้นเป็นความยากจน

สาเหตุของความยากจนสามารถแบ่งได้เป็น 2 แนวทางใหญ่ๆ คือ

1. สาเหตุจากปัจจัยภายใน ได้แก่ การมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพต่ำ เนื่องจากการขาดโอกาสในการศึกษาและพัฒนา ทักษะต่าง ๆ รวมทั้งการขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ นอกจากนี้ การมีปัญหาสุขภาพ และการมีภาระในการเลี้ยงดูครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ ประกอบกับการมีทรัพย์สินและที่ดินในการทำกินน้อย ปัจจัยเหล่านี้ ล้วนเป็นสาเหตุภายในบุคคล ที่ทำให้บุคคลกลายเป็นคนจนได้

2. สาเหตุจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายการพัฒนาที่ไม่สมดุลของภาครัฐที่เน้นพัฒนาเมืองมากกว่าพัฒนาชนบทหรือการพัฒนาชนบทที่เน้นแต่ทุนทางกายภาพโดยขาดการส่งเสริมทุนทางสังคม เน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมมากกว่าการเกษตร เน้นการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ เพื่อการพาณิชย์ โดยไม่ได้คำนึงถึงความยั่งยืน เน้นเป้าหมายการเจริญเติบโต ทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าการกระจายรายได้ เน้นการเปิดประเทศมากเกินไปในขณะที่ยังไม่มีความพร้อมรับผลกระทบ ในด้านต่าง ๆ ที่ดีพอ กระบวนการทางกฎหมายที่เป็นตัวสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคม และระบบราชการไม่เอื้อต่อการแก้ปัญหาความยากจนทั้งในแง่ขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนและล่าช้า รวมไปถึงความซ้ำซ้อนของหน่วยงานต่างๆ ในขั้นตอนการปฏิบัติการ ตลอดจนความไม่สอดคล้องกันของแผนงานและงบประมาณในระดับต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยหลักจากภายนอกที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาความยากจนและซ้ำเติมคนจนมากขึ้น

ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2545: 54-60) ได้สังเคราะห์เป็นข้อสรุปไว้ว่ามีมิติความยากจน/คนจนแบ่งได้เป็น 4 มิติ คือ

1. จนทรัพย์สิน เป็นความยากจนตามความหมายเดิม คือ มีรายได้ต่ำและขาดวัตถุดิบปัจจัย
2. จนโอกาส คือ ไม่มีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาและไม่มีโอกาสเข้าถึงบริการสาธารณสุข ด้านการรักษาพยาบาลรวมถึงสาธารณูปโภคต่างๆ และคมนาคม อีกทั้งไม่มีสิทธิเข้าถึงหรือถูกตัดขาดจากฐานทรัพยากรของสังคม ซึ่งนำไปสู่ความจนในมิติอื่นๆ

3. จนอำนาจ คือ ไม่มีสิทธิ ไม่มีเสียง ไร้อำนาจต่อรอง และไม่มีอำนาจตัดสินใจในกระบวนการนโยบาย ทำให้มักได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้มีอำนาจที่เหนือกว่าจากอำนาจรัฐ และอำนาจทุน ซึ่งเป็นผลจากความสัมพันธ์ที่ไม่เสมอภาคในสังคม หรือปัญหาเชิงโครงสร้างที่ซับซ้อน ตั้งแต่ระดับโลกมาจนถึงระดับประเทศ ชุมชน และครัวเรือน

4. จนศักดิ์ศรี คือ การที่ได้รับการดูถูกเหยียดหยาม ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม และได้รับการปฏิบัติในสังคมอย่างไม่เสมอภาค

สมชัย จิตสุชน (2557) ได้ให้ความหมายความยากจนไว้ว่า ความยากจนเป็นสภาวะที่ “ไม่มีกิน หรือไม่พอกิน รายได้น้อย ไม่มีที่ทำกิน มีหนี้ ป่วย สุขภาพไม่ดี หรือพิการ” แต่ในทัศนะของนักวิชาการแล้ว ปรากฏว่ามีหลักเกณฑ์รวมไปถึงข้อโต้แย้งสำหรับการวัดความยากจนอยู่มากมาย ไม่ว่าจะเป็นพิจารณาจากรายได้ รายจ่าย การกระจายรายได้ ทรัพย์สิน หนี้สิน การศึกษา การมีบริการขั้นพื้นฐาน มาตรฐานชีวิตเปรียบเทียบกับความหวัง หรือแม้แต่การมีทางเลือก มีสิทธิ มีเสียง และมีโอกาสในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองและครอบครัว

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2555) ได้วิเคราะห์ถึงสาเหตุของความยากจนหรือคนจนว่า มาจากนโยบายการพัฒนาของรัฐที่โน้มเอียงในการส่งเสริมภาคธุรกิจ และคนรวยให้แข่งขันและเอารอดเอาเปรียบประชาชน ส่วนใหญ่ ทั้งยังมีโอกาสเป็นเจ้าของหรือเข้าถึงทรัพยากรได้ง่าย ทำให้ความยากจนกระจายเพิ่มขึ้นในสังคม ดังนั้น ภาวะความยากจนคนจนตามความหมายของนิธิจึงสัมพันธ์อยู่กับการกำหนดนโยบายที่ผิดพลาดของรัฐบาลนอกจากนี้ จากงานเขียนดังกล่าว ยังเป็นการตั้งคำถามต่อโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจและสังคมที่ทำให้ภาวะความไม่เท่าเทียมของการกระจายรายได้ และทำให้ปัญหาความยากจนคนจนทวีความรุนแรงมากขึ้นในสังคมไทยซึ่งการตั้งคำถามถึงความล้มเหลวต่อนโยบายการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อคนจนหรือความยากจนดังกล่าวมักไม่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาของราย-การโทรทัศน์

จากมุมมองดังกล่าวเป็นตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นว่าการวิเคราะห์ความยากจน ได้ขยายขอบเขตความยากจนในมิติด้านเศรษฐกิจสังคม การเมือง ทำให้ความยากจนมีหลายมิติ “ความเป็นคนจน” ถูกกำหนดจากหลายปัจจัย เช่น ขาดโอกาสทางการศึกษา ไม่ได้รับการดูแลด้านสุขภาพ รวมถึงการไม่มีสิทธิ ไม่มีเสียง และไม่มีอำนาจในการตัดสินใจเชิงนโยบาย ซึ่งจากที่ได้กล่าวมาในเบื้องต้นผู้ศึกษาวิจัยนิยามว่า ความยากจน หมายถึง สภาพหรือสภาวะของการขาดแคลนทรัพยากรขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต คือ การมีความอึดอัดทางเศรษฐกิจ คือ การมีรายได้ไม่เพียงพอกับการดำรงชีพได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำที่สังคมได้วางไว้ การขาดโอกาสทางสังคมหรือขาดทางเลือกและไม่สามารถเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน ตลอดจนขาดการมีส่วนร่วมในการปกครอง สังคม และวิถีในการดำเนินชีวิต

สรุปได้ว่างานวิจัยชิ้นนี้ ได้ประมวล มิติความยากจนออกเป็น 3 มิติ ได้แก่

1. ด้านเศรษฐกิจ เป็นความจนตามความหมายเดิม คือ มีรายได้น้อย ขาดวัตถุดิบปัจจัย
2. ด้านสภาพทางจิตใจ คือ ได้รับความทุกข์ยากลำบากใจ ขาดความสุข
3. จนอำนาจและความเสมอภาค คือ ไม่มีสิทธิ ไม่มีเสียง ไร้อำนาจการต่อรอง ไม่มีส่วนร่วมในนโยบาย และการตัดสินใจ มักจะได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้มีอำนาจเหนือกว่า ไม่ว่าจะอำนาจรัฐ หรืออำนาจการลงทุน “จนอำนาจและความเสมอภาค” เป็นมิติความจนเชิงการเมือง เป็นผลที่เกิดจากความสัมพันธ์ไม่เสมอภาคในสังคม หรือเป็นปัญหาทางโครงสร้างที่ซับซ้อน

และได้ประมวลสิทธิมนุษยชนออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สิทธิทางสังคม และสิทธิทางวัฒนธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บรรเจิด สิงคะเนติ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับการตรวจสอบ การละเมิดสิทธิมนุษยชนในความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยกัน ได้กล่าวว่า ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยกัน มีประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติที่สำคัญได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยกันนั้น จะกระทำได้แค่ไหนเพียงใด โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้แสดงความเห็นว่า ในการปฏิบัติงานปรากฏว่ามีเรื่องร้องเรียนหลายๆ เรื่องที่เสนอมายังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อให้พิจารณาตรวจสอบว่าการกระทำตามเรื่องร้องเรียนเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ นั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระทำของเอกชนต่อเอกชนด้วยกัน และมีการตั้งประเด็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการกระทำในความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยกันหรือไม่ ซึ่งประเด็นปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของประชาชนทั่วไปต่ออำนาจหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กนกวรรณ เชาว์น้อย (2550) ได้ทำการศึกษา บทบาทของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน : ศึกษาเฉพาะกรณีนโยบายปราบปรามยาเสพติด ของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พบว่า บทบาทของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยศึกษาเฉพาะกรณีนโยบายปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งภายหลังจากรัฐบาลได้ดำเนินการออกนโยบายประกาศสงครามขึ้นแตกหักกับยาเสพติด อย่างถาวร

รากถอนโคน เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการขึ้นบัญชีรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือที่เรียกว่า บัญชีดำ ต่อมาคนที่มีรายชื่อในบัญชีดำถูกฆ่าตัดตอน รวมทั้งการวิสามัญฆาตกรรม ซึ่งมี จำนวน ผู้เสียชีวิตเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้สื่อมวลชนและสังคมทั่วถึงติงการดำเนินงานของรัฐบาลว่าเป็น การกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน

ณพลวรรณ โสมณวัตร (2554) ได้ทำการศึกษา การปฏิรูปนโยบายป่าไม้แห่งชาติ: ศึกษา เฉพาะกรณีกรมป่าไม้ พบว่า ป่าไม้มีความสำคัญในฐานะสินค้าให้มูลค่าในเชิงพาณิชย์ จึงมีการแย่งชิง ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มคนหลายกลุ่มอย่างต่อเนื่อง จึงมีการตั้งกรมป่าไม้ขึ้นมาเพื่อจัดการกับปัญหา ช่วงแรกกรมป่าไม้เน้นการนำป่าไม้เป็นต้นทุนของการพัฒนาประเทศ ต่อมาป่าไม้ลดลง จึงปรับแผนมา เป็นการอนุรักษ์มากขึ้น ซึ่งในส่วนของนโยบายแห่งชาติมีความล้ำสมัย ขาดความยืดหยุ่น ส่งผล กระทบต่อทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อสภาพเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม รวมทั้งส่งผล ต่อวิถีชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ร่วมกับป่า แนวทางแก้ไขคือ กำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับวิถี ชีวิตแบบคนอยู่ร่วมกับป่า ให้เหมาะสมกับสภาพป่า

ดร.ณิ จงประสิทธิ์กุล (2544) ได้ทำการศึกษา ความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้กับชุมชน ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้: กรณีศึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาช้าง พบว่า ความขัดแย้งในการ จัดการทรัพยากรป่าไม้ที่เกิดขึ้นในชุมชนมีทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม สภาพความ ขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีความรุนแรง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของทางราชการ และส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชาวบ้านมากที่สุด คือ ความขัดแย้งในเรื่อง สิทธิในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้กับชุมชน ซึ่งมีสาเหตุพื้นฐานเกี่ยวกับ การใช้และการเข้าถึง ทรัพยากรธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า แนวทางการลดความขัดแย้งในชุมชน คือ การจัดการ ทรัพยากรที่สานประโยชน์ระหว่างรัฐกับชุมชน โดยการส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้และร่วมตัดสินใจใช้ ทรัพยากร ด้วยการนำแนวความคิดการกระจายอำนาจไปสู่ชุมชน ให้ชุมชนได้ตัดสินใจจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ด้วยตนเอง

จรุงใจ แก้วก่อ (2559) ได้ทำการศึกษาปัญหาประชาชนขาดแคลนที่ดินทำกินจนต้องหันไป บุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยเรื่อยมาหลายสมัย แม้ว่าประเทศไทย จะมีมาตรการออกมาแก้ไขปัญหามีพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 เพื่อสงวนคุ้มครอง พื้นที่ป่าและขณะเดียวกันก็ให้สิทธิแก่ชาวบ้านผู้ยากไร้ได้มีที่อยู่อาศัยทำกินอันเป็นการแก้ไขปัญหาที่ ตามแต่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ยังคงมีข้อบกพร่องและส่งผล กระทบต่อชาวบ้านซึ่งอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาตินั้น ทั้งที่การอยู่อาศัยมาก่อนและ ภายหลังการประกาศให้เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ อีกทั้งยังไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิการใช้ประโยชน์ หรือแม้กระทั่งสิทธิซึ่งจะตกทอดไปยังทายาทของพวกเขาอย่างเป็นธรรม อย่างไรก็ตาม ด้วย พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ใช้บังคับมาเป็นเวลานานจึงไม่สอดคล้องกับสภาพสังคม

ปัจจุบัน จึงยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาลดลงได้ สะท้อนให้เห็นถึงมาตรการทางกฎหมายที่ไม่ชัดเจน ไม่มีความรัดกุม และการบังคับใช้ยังขาดประสิทธิภาพ ผลกระทบจึงตกแก่ชาวบ้านผู้ยากไร้

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว จะเห็นว่าการศึกษาเรื่องสิทธิมนุษยชน มีการศึกษาถึงบทบาทการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในช่วงปี 2557-2561 ที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเพื่อให้ทราบว่าจะประกาศและคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในช่วงปี 2557-2561 มีนโยบายใดที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และศึกษาผลกระทบจากนโยบายทางคืนผืนป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ ต่อประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปปรับใช้กับสถานการณ์ปัจจุบันต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษา ประกาศ คำสั่ง และคำสั่ง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และเพื่อศึกษา ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ ต่อประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกและการวิจัยเชิงเอกสารในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 20 คน ดังนี้

1. ชาวบ้านผู้ถูกละเมิดสิทธิในมิติของที่ดินและป่าไม้ 10 คน
2. ผู้นำหมู่บ้าน 5 คน
3. นักพัฒนาเอกชน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Transcript) โดยมีกรอบคำถามตามประเด็นที่ทำการศึกษา ซึ่งทำการสังเคราะห์จากกรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก มีกรอบคำถาม ดังนี้

ประเด็นหัวข้อการสัมภาษณ์ คือ ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ ต่อประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร ซึ่งแบ่งหัวข้อคำถามออกเป็น 3 ด้าน คือ ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่าด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่าด้านสภาพทางจิตใจ และผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่าด้านอำนาจทางสังคมและความเสมอภาค

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่องานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ทราบถึงมุมมองของประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิ ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสัมภาษณ์
3. สร้างแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไข และเสนอแนะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องตามสัมภาษณ์
4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาและความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) กล่าวคือ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน และยังรวมถึง การศึกษาค้นคว้าผ่านสื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data)

2.1 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเปิดเผยสิ่งจูงใจ ความเชื่อ ทศนคติของผู้ตอบ โดยเตรียมคำถามกึ่งโครงสร้าง (Semi structured Interview) ลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยการกำหนดคำถามออกเป็นประเด็นให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับเรื่องที่ทำการวิจัย ก่อนเริ่มการทำการสัมภาษณ์ผู้ทำการวิจัยได้

แสดงถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ โดยขออนุญาตในการจดบันทึกและบันทึกเสียง ระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้ทำการวิจัยได้มีปฏิสัมพันธ์แบบต่อหน้ากับผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และมีการทดสอบคำถามและคำตอบเพื่อเป็น แนวทางในการถามคำถามต่อไป โดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30-60 นาที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ให้สัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แต่ละรายจะทำการสัมภาษณ์จนกว่าจะไม่พบข้อสงสัยหรือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น ที่เรียกว่า ข้อมูลอิ่มตัว (Data Saturation) จึงหยุดการสัมภาษณ์

2.2 ในขณะที่สัมภาษณ์ผู้ทำการวิจัยจะใช้การจดบันทึกสรุปล้น ๆ เฉพาะประเด็นที่สำคัญ และเมื่อจบการสัมภาษณ์ จะทำการบันทึกข้อมูลอื่น ๆ ทันที เช่น ลักษณะท่าทาง ลักษณะน้ำเสียง ตามความเป็นจริงโดยไม่มีการตีความ นอกจากนี้ยังได้บันทึกเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกหรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ทำการวิจัยขณะที่รวบรวมข้อมูล ซึ่งการเขียนบันทึกสรุปล้น ๆ ดังกล่าวมีประโยชน์สำหรับผู้วิจัยในการมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มหัวข้อสรุป

2.3 ข้อมูลจะถูกนำมาทำการบันทึกและถอดเทปรายวัน เพื่อทำการตรวจสอบข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วน เพื่อนำไปศึกษาเพิ่มเติมในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป และข้อมูลที่ได้มาผู้ทำการวิจัยจะนำมาถอดเทปคำต่อคำ ประโยคต่อประโยค แล้วตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้งด้วยการ ฟังเทปบันทึกเสียงซ้ำ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การนำข้อมูลที่ได้อ่านศึกษาอย่างละเอียด เพื่อให้เข้าใจข้อมูลที่ได้ในภาพรวม และพิจารณาประเด็นที่สำคัญ
2. นำข้อมูลที่ได้อ่านจัดแยกเป็นกลุ่มๆ โดยนำข้อมูลที่มีความคล้ายคลึงกันมาอยู่ในกลุ่มเดียวกัน และมีกลุ่มย่อย แยกออกไปจากกลุ่มใหญ่อีก
3. เขียนบรรยายสิ่งที่พบอย่างละเอียดชัดเจน โดยไม่มีการนำทฤษฎีไปควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อแสดงความชัดเจนของปรากฏการณ์

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชิว

บทที่ 4

**ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติในช่วงปี 2557-2561 ที่
ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืน
ป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ ต่อประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบล
หลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร**

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง นโยบายรัฐบาล คสช. กับการละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน และสิทธิที่ดินและป่าไม้ ของประชาชนบ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในช่วงปี 2557-2561 ที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ ต่อประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในช่วงปี 2557-2561 ที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
2. ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ ต่อประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร

**ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในช่วงปี 2557-2561 ที่ละเมิด
หลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน**

ในการวิจัยนโยบายรัฐบาล คสช. กับการละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนและสิทธิที่ดินและป่าไม้ ของประชาชนบ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในช่วงปี 2557-2561 ที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 สิทธิ คือสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ และสิทธิทางวัฒนธรรม โดยเปรียบเทียบเฉพาะประกาศและคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเท่านั้น ได้ผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิพลเมือง

สิทธิพลเมือง หมายถึง สิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพและความมั่นคงในชีวิต ไม่ถูกทรมาน ไม่ถูกทำร้ายหรือฆ่า สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ สิทธิในความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย สิทธิที่จะได้รับ การปกป้องจากการจับกุมหรือคุมขังโดยมิชอบ สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีในศาลอย่างยุติธรรม โดยผู้พิพากษาที่มีอิสระ สิทธิในการได้รับสัญชาติเสรีภาพของศาสนิกชนในการเชื่อถือและปฏิบัติตามความ เชื่อถือ บทวิเคราะห์ข้อมูล สถานการณ์ และเชื่อมโยงเพื่อวางทิศทางแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

1.1 ประกาศคณะกรรมการสงฆ์แห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิพลเมือง

ตาราง 1 ประกาศคณะกรรมการสงฆ์แห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิพลเมือง

ประกาศคณะกรรมการ ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิ ที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 2/2557 เรื่อง การประกาศใช้ กฎอัยการศึกทั่ว ราชอาณาจักร	ประกาศใช้กฎอัยการศึก ทั่ว ราชอาณาจักร ตั้งแต่ วันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 เป็นต้นไป โดยกฤษฎีกาฯ ได้ ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร เต็มที่ ในการที่จะตรวจค้น, ที่จะ เกณฑ์, ที่จะห้าม, ที่จะยึด, ที่จะ เข้าอาศัย, ที่จะเข้าทำลายหรือ เปลี่ยนแปลงสถานที่, และที่จะ ขับไล่ โดยบุคคลหรือบริษัทใดๆ จะร้องขอค่าเสียหายหรือค่าปรับ อย่างหนึ่งอย่างใดแก่เจ้าหน้าที่	ข้อ 7 ทุก ๆ คนต่างเสมอกันในกฎหมายและชอบที่จะได้รับ ความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันโดย ปราศจากการเลือกปฏิบัติใดๆ ใดๆ คนชอบที่จะได้รับ การคุ้มครองอย่างเสมอหน้าจากการเลือกปฏิบัติใดๆ อันเป็นการล่วงละเมิดปฏิญญานี้ และต่อการยุยง ส่งเสริมให้เกิดการเลือกปฏิบัติเช่นนั้น ข้อ 9 บุคคลใดจะถูกจับ กักขัง หรือเนรเทศโดยพลการมิได้ ข้อ 12 การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการในกิจการส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การส่งข่าวสารตลอดจนการ โจมตีต่อเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะทำได้	ชาวบ้านรู้สึกหวาดกลัวต่อการกระทำ ของเจ้าหน้าที่ ที่ได้บุกเข้ามาตรวจค้น ภายในพื้นที่ส่วนตัวของชาวบ้าน พร้อมทั้ง ขู่ยึดและทำลายทรัพย์สินภายในพื้นที่ ดังกล่าวด้วย

ตาราง 1 (ต่อ)

ประกาศคณะกรรมการ ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิ ที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 3/2557 เรื่อง ห้ามออกนอก เคหะสถาน	ฝ่ายทหารไม่ได้เผยแพร่ให้บุคคลได้ทั่วราชอาณาจักร ออกนอกเคหะสถาน ภายในเวลา 22.00 ถึง 05.00 ตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เป็นต้นไป เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่	ข้อ 13 1. บุคคลมีสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายและในถิ่นที่อยู่ภายในขอบเขตดินแดนของแต่ละรัฐ	ชาวบ้านขาดอิสรภาพในการออกไปทำมาหากินในช่วงเวลาดังกล่าว

ตาราง 1 (ต่อ)

ประกาศนียบัตร ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้าน สิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 9/2557 เรื่อง ให้สถานศึกษา หยุดทำการ	ให้สถานศึกษาทุกแห่งทั้งของรัฐและเอกชน หยุด ทำการ ตั้งแต่วันที่ 23-25 พฤษภาคม 2557	ข้อ 12 การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการในกิจ ส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การส่ง ข่าวสารตลอดจนการโจมตีต่อเกียรติยศและ ชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะทำได้ ทุกๆ คนมี สิทธิจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย จากการสอดแทรกและโจมตีดังกล่าว	-
ฉบับที่ 17/2557 เรื่อง การเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารผ่าน ช่องทางอินเทอร์เน็ต	ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตทุกรายดำเนินการ ดังต่อไปนี้ 1. ติดตาม ตรวจสอบ และระงับยับยั้งการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารใดๆ ที่มีการบิดเบือน ยุยง ปลุกปั่น อันจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ภายในราชอาณาจักร	ข้อ 9 บุคคลใดจะถูกจับ กักขัง หรือเนรเทศโดย พลการมิได้	-

ตาราง 1 (ต่อ)

ประกาศคณะกรรมการ ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิ ที่ดินและป่าไม้
	<p>หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคง ของรัฐ หรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน</p> <p>2. ให้มารายงานตัว ณ หอประชุมชั้น 2 สำนักงาน คณะกรรมการกิจการกระจาย เสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ ถนน พหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขต พญาไท กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 23 พฤษภาคม 2557 เวลา 10.30</p>		

ตาราง 1 (ต่อ)

ประกาศคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิ ที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 25/2557 เรื่อง ให้มราชยาน ตัว หรือแจ้ง เหตุขัดข้อง	จึงให้บุคคลซึ่งมีรายชื่อตามคำสั่ง ดังกล่าว มารายงานตัวภายใน วันที่ 24 พฤษภาคม 2557 ภายในเวลา 16.00 น. หากผู้ใด ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	ข้อ 12 การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการในกิจส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การส่งข่าวสารตลอดจนการ โจมตีต่อเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะทำ มิได้ ทุกๆ คนมีสิทธิจะได้รับความคุ้มครองตาม กฎหมายจากการสอดแทรกและโจมตีดังกล่าว	-
ฉบับที่ 29/2557 เรื่อง ให้บุคคลมา รายงานตัวตามคำสั่ง ของคณะรักษาความ สงบแห่งชาติ	ให้บุคคลมารายงานตัว หาก บุคคลที่มีรายชื่อตามคำสั่ง ดังกล่าว ไม่มารายงานตัวภายใน วันเวลาที่กำหนด ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือ ปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	ข้อ 12 การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการในกิจส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การส่งข่าวสารตลอดจนการ โจมตีต่อเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะทำ มิได้ ทุกๆ คนมีสิทธิจะได้รับความคุ้มครองตาม กฎหมายจากการสอดแทรกและโจมตีดังกล่าว	-

ตาราง 1 (ต่อ)

ประเภทคณาจารย์ ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ และห้ามมิให้กระทำการใดๆ หรือสั่งให้ การทำกรใดๆ เกี่ยวกับกรทำ ธุรกรรมทางการเงินหรือการ ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคล หรือนิติบุคคล	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้าน สิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 37/2557 เรื่อง ความผิดที่อยู่ใน อำนาจพิจารณา พิพากษาคดีของศาล ทหาร	ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาคดีของ พลเรือนในความผิด 4 ฐาน ได้แก่ ความผิดต่อพระมหากษัตริย์ ความผิด ต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ความผิดเกี่ยวกับอาวุธ และความผิด จากการฝ่าฝืนประกาศหรือคำสั่งคณะ รักษาความสงบแห่งชาติ	ข้อ 7 ทุกคนเสมอกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับ ความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกัน โดย ปราศจากการเลือกปฏิบัติใดๆ ทุกคนมีสิทธิที่จะ ได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากการเลือก ปฏิบัติใดๆ อันเป็นการล่วงละเมิดปริญญา และจาก การยุยงให้เลือกปฏิบัติดังกล่าว	-

ตาราง 1 (ต่อ)

ประกาศคณะกรรมการ ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิ ที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 41/2557 เรื่อง กำหนดให้การ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ตามคำสั่งเรียกบุคคล ให้มารายงานตัว เป็น ความผิด	บุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม คำสั่งเรียกบุคคลให้มารายงานตัว ต่อคณะกรรมการสงฆ์แห่งชาติ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับและถูกสั่งห้าม กระทำการใดๆ หรือสั่งให้กระทำ การใดๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม ทางการเงิน หรือการค้าเงินการ เกี่ยวกับทรัพย์สินด้วย	ข้อ 9 บุคคลใดจะถูกจับ กักขัง หรือเนรเทศโดยพลการมิได้ ข้อ 12 การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการในกิจส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การส่งข่าวสารตลอดจนการ โจมตีต่อเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะทำให้ มิได้ ทุก ๆ คนมีสิทธิจะได้รับความคุ้มครองตาม กฎหมายจากการสอดแทรกและโจมตีดังกล่าว	

1.2 คำสั่งคณะกรรมการสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิพลเมือง

ตาราง 2 คำสั่งคณะกรรมการสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิพลเมือง

คำสั่งคณะกรรมการสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ที่ 1/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัว,	ให้บุคคลที่มีรายชื่อตามคำสั่งมารายงานตัว	ข้อ 12	-
ที่ 2/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม และแก้ไขวันเวลาและสถานที่รายงานตัว,		การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการ ในกิจส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การส่งข่าวสาร ตลอดจนการโจมตีต่อเกียรติยศ และชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะทำได้ ทุก ๆ คนมีสิทธิจะได้รับ ความคุ้มครองตามกฎหมายจากการสอดแทรกและโจมตีดังกล่าว	
ที่ 3/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 5/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 6/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 12/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม,			

ตาราง 2 (ต่อ)

คำสั่งคณะกรรมการสงฆ์แห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินงาน	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ที่ 13/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลการรายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 14/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลการรายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 15/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลการรายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 16/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลการรายงานตัวเพิ่มเติม			
ที่ 18/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลการรายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 19/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลการรายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 23/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลการรายงานตัวเพิ่มเติม,			

ตาราง 2 (ต่อ)

คำสั่งคณะกรรมการสงฆ์แห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินงาน	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ที่ 25/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลการรายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 29/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลการรายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 42/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลการรายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 43/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลการรายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 44/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลการรายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 46/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลการรายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 48/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลการรายงานตัวเพิ่มเติม,			

ตาราง 2 (ต่อ)

คำสั่งคณะกรรมการสงฆ์แห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินงาน	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ที่ 49/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลมารายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 50/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลมารายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 52/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลมารายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 53/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลมารายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 57/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลมารายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 58/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลมารายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 61/2557 เรื่อง ให้อุทิศผลมารายงานตัวเพิ่มเติม,			

ตาราง 2 (ต่อ)

คำสั่งคณะกรรมการสงฆ์แห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านใน มิติด้านสิทธิที่ดินและป่า ไม้
ที่ 63/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 68/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 82/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม,			
ที่ 86/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม,			

ตาราง 2 (ต่อ)

คำสั่งคณะกรรมการสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
<p>ที่ 10/2557</p> <p>เรื่อง ห้ามมิให้กระทำการใด ๆ หรือสั่งให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับการทำงานธุรกรรมทางการเงินหรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลเท่าที่จำเป็นแก่การรักษาความมั่นคงของชาติและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยรวม</p>	<p>ลักษณะการดำเนินการ</p> <ol style="list-style-type: none"> ห้ามมิให้สถาบันการเงินทำนิติกรรมสัญญา หรือการดำเนินการใดๆ ทางการเงิน ทางธุรกิจ หรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน และห้ามมิให้บุคคลหรือนิติบุคคลใดรับซื้อหรือรับแลกเปลี่ยนเช็ค คำสัญญาใช้เงิน ตัวแลกเปลี่ยน หรือ ตราสารทางการเงินอื่นๆ ที่ส่งจ่ายให้กับบุคคล ดังต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> นายจตุรพงศ์ เรืองสุวรรณ นายจตุรนต์ ฉายแสง ให้สถาบันการเงินแจ้งและส่งข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมของบุคคลดังกล่าวที่ได้กระทำขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2557 จนถึงวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ส่งให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ภายในสามวันนับตั้งแต่วันที่มิคำสั่ง 	<p>ข้อ 12</p> <p>การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการในกิจส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การส่งข่าวสาร ตลอดจนการโจมตีต่อเกียรติยศ และชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะทำได้ ใดๆ คนมีสิทธิจะได้รับควบคุมครองตามกฎหมายจากการสอดแทรกและโจมตีดังกล่าว</p>	-

ตาราง 2 (ต่อ)

คำสั่งคณะกรรมการสงบบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
<p>ที่ 26/2557</p> <p>เรื่อง ห้ามมิให้กระทำการใดๆ หรือสั่งให้กระทำการใดๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินหรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคล เท่าที่จำเป็นแก่การรักษาความมั่นคงของชาติและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยรวม</p>	<p>ห้ามมิให้สถาบันการเงิน ทำนิติกรรมสัญญา หรือการดำเนินการใดๆ ทางการเงิน ทางธุรกิจ หรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน และห้ามมิให้บุคคลหรือนิติบุคคลใดรับซื้อหรือรับแลกเปลี่ยนเช็ค ตั๋วสัญญาใช้เงิน ตั๋วแลกเงิน หรือตราสารทางการเงินอื่นๆ ที่สั่งจ่ายให้กับบุคคล ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นายสมบัติ บุญงามอนงค์ 2. จำลิตำรวจ ประสิทธิ์ ใจยศิริชะ <p>รวมทั้งแจ้งและส่งข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมของบุคคลดังกล่าวที่ได้กระทำการขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2557 จนถึงวันที่ 27 พฤษภาคม 2557 ส่งให้หัวหน้าคณะกรรมการสงบบแห่งชาติ</p>	<p>ข้อ 12</p> <p>การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการ ในกิจส่วนตัว ครอบครัว</p> <p>เคสสถาน การส่งข่าวสาร ตลอดจนการโจมตีต่อเกียรติยศ และชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะทำมิได้ ทุกๆ คนมีสิทธิจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการสอดแทรกและโจมตีดังกล่าว</p>	-

1.3 คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการฯ ความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิพลเมือง

ตาราง 3 คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการฯ ความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิพลเมือง

คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการฯ ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
<p>ที่ 5/2560</p> <p>เรื่อง มาตราการให้อำนาจ กำหนดพื้นที่ควบคุมเพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพในการ บังคับใช้กฎหมาย</p>	<p>ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการภายใน พื้นที่ควบคุม ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควบคุมการเข้าหรือออกในพื้นที่ 2. สั่งให้บุคคลใดออกจากพื้นที่ภายในเวลาที่ กำหนด หรือสั่งให้บุคคลใดเข้าไปอยู่ในพื้นที่ใด เพื่อประโยชน์ในการควบคุมหรือดูแลความ ปลอดภัย หรือให้งดเว้นการกระทำใด ๆ อันเป็น การบงกชหรือขัดขวางการปฏิบัติงานของ พนักงานเจ้าหน้าที่ 3. ออกคำสั่งเรียกให้บุคคลใดมารายงานตัว หรือให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตลอดจนส่ง มอบ 	<p>ข้อ 7</p> <p>ทุกๆ คนต่างเสมอกันในกฎหมายและชอบที่ จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียม กันโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใดๆ ทุกๆ คนชอบที่ได้รับการคุ้มครองอย่างเสมอหน้า จากการเลือกปฏิบัติใด ๆ อันเป็นการล่วง ละเมิดปฏิญญาฯ และต่อการยุยงส่งเสริมให้ เกิดการเลือกปฏิบัติเช่นนั้น</p> <p>ข้อ 9</p> <p>บุคคลใดจะถูกจับ กักขัง หรือเนรเทศโดย พลการมิได้</p>	<p>-</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
<p>เอกสารหรือหลักฐานใดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิด</p> <p>4. จับกุมตัวบุคคลที่กระทำความผิดอาญาซึ่งหน้า และควบคุมตัวผู้ถูกจับนำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อ ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป</p> <p>5. ดำเนินการเพื่อควบคุมระบบสาธารณสุขไปภาค ระบบการสื่อสาร การใช้อากาศยานไร้คนขับ ตลอดจนกำหนดมาตรการและดำเนินการอื่นใดเพื่อ ประโยชน์ในการควบคุมหรือดูแลความปลอดภัย</p> <p>6. เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่เพื่อตรวจค้น รวมตลอดทั้งค้นตัวบุคคลและยานพาหนะ</p> <p>7. รั่วถอน ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งกีดกัน</p>	<p>ข้อ 12</p> <p>การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการในกิจ ส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การส่ง ข่าวสารตลอดจนการโจมตีต่อเกียรติยศ และชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะทำได้ ทุก ๆ คนมีสิทธิจะได้รับความคุ้มครองตาม กฎหมายจากการสอดแทรกและโจมตี ดังกล่าว</p> <p>ข้อ 13</p> <p>1. บุคคลมีสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการ เคลื่อนย้าย และในถิ่นที่อยู่ภายในขอบเขต ดินแดนของแต่ละรัฐ</p>	-	

ตาราง 3 (ต่อ)

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางพลเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
	<p>8. ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นตามสมควรแก่กรณี</p> <p>คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับให้วัดพระธรรมกายตลอดจนพื้นที่โดยรอบวัดพระธรรมกายในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี รวมถึงพื้นที่หมู่ 7 หมู่ 7 หมู่ 9 หมู่ 10 หมู่ 11 หมู่ 12 และหมู่ 13 ในตำบลคลองสอง และพื้นที่หมู่ 7 หมู่ 8 หมู่ 9 หมู่ 10 และหมู่ 11 ในตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นพื้นที่ควบคุมตามคำสั่งนี้</p>		-

2. ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสภากว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางการเมือง สิทธิทางกรเมือง ได้แกสิทธิในการเลือกวิถีชีวิตของตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงการจัดการ

ทรัพยากรธรรมชาติ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก สิทธิการมีส่วนร่วมกับการดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ เสรีภาพ ในการรวมกลุ่ม สิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสรี

2.1 ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสภากว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางการเมือง

ตาราง 4 ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสภากว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางการเมือง

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 1/2557 เรื่อง การควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ	กองทัพบก กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ ตั้งแต่วันที่ 22 เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 เป็นต้นไป	ข้อ 21 1. ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลของประเทศตน จะเป็นโดยตรงหรือโดยการผ่านทางผู้แทนซึ่งได้เลือกตั้งโดยอิสระ 3. เจตจำนงของประชาชนจะต้องเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล เจตจำนงนี้จะต้อง	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประเภทคณะกรรมการ ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 2/2557 เรื่อง การประกาศใช้กฎ อัยการศึกทั่ว ราชอาณาจักร	ประกาศใช้กฎอัยการศึก ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 เป็นต้นไป โดยกฎอัยการศึก ได้ให้อำนาจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเต็มที่ ในการที่จะตรวจ ค้น, ที่จะเกณฑ์, ที่จะห้าม, ที่จะยึด, ที่จะเข้า อาศัย, ที่จะเข้าทำลายหรือเปลี่ยนแปลง สถานที่, และที่จะขับไล่ โดยบุคคลหรือบริษัท ใดๆ จะร้องขอค่าเสียหายหรือค่าปรับอย่าง หนึ่งอย่างใดแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารไม่ได้เลย	แสดงออกทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมาย และ อย่างแท้จริง ซึ่งอาศัยการออกเสียงกันอย่างทั่วไป และเสมอภาค และการลงคะแนนลับ หรือวิธีการ ลงคะแนนโดยอิสระอย่างอื่นทำนองเดียวกัน	ชาวบ้านถูกสั่งห้ามไม่ให้ เคลื่อนไหว หรือยื่นหนังสือ เรียกร้องสิทธิใดๆ ทั้งสิ้น
	ข้อ 19 บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งความเห็นและการ แสดงออก สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะยึดมั่นใน ความเห็นปราศจากการสอดแทรกและที่แสวงหา รับตลอดจนแจ้งข่าว รวมทั้งความคิดเห็นผ่านสื่อ ใด ๆ และโดยมิต้องคำนึงถึงเขตแดน	ข้อ 20 1. บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งการชุมนุม และ การสมาคมโดยสงบ	

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศณรัชการความ สงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 4/2557 เรื่อง การถ่ายทอด ออกอากาศของสถานี วิทยุกระจายเสียง สถานี วิทยุโทรทัศน์และสถานี วิทยุโทรทัศน์และสถานี วิทยุชุมชน	ให้สถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุ โทรทัศน์กระจายเสียง สถานีโทรทัศน์ ดาวเทียมและเคเบิล งดรายการประจำ สถานีและให้ถ่ายทอดรายการจากสถานี วิทยุกระจายเสียงของกองทัพบก	ข้อ 19 บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งความเห็นและการ แสดงออก สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะยึดมั่นใน ความเห็นปราศจากการสอดแทรกและที่แสวงหา รับตลอดจนแจ้งข่าว รวมทั้งความคิดเห็นผ่านสื่อ ใดๆ และโดยมิต้องคำนึงถึงเขตแดน	-
ฉบับที่ 7/2557 เรื่อง ห้ามชุมนุมทาง การเมือง	ห้ามมิให้มั่วสุม หรือชุมนุมทางการเมือง ณ ที่ใด ๆ ที่มีจำนวนตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป หาก ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 1 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้ง ปรับ	ข้อ 20 1. บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งการชุมนุม และ การสมาคมโดยสงบ	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 9/2557 เรื่อง ให้สถานศึกษา หยุดทำการ	ให้สถานศึกษาทุกแห่งทั้งของรัฐ และเอกชน หยุดทำการ ตั้งแต่ วันที่ 23-25 พฤษภาคม 2557	ข้อ 12 การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการในกิจการส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การส่งข่าวสารตลอดจนการโจมตีต่อเกียรติยศและ ชื่อเสียงของบุคคลนั้นๆ ได้ ทุก ๆ คนมีสิทธิจะได้รับความ คุ้มครองตามกฎหมายจากการสอดแทรกและโจมตีดังกล่าว	-
ฉบับที่ 10/2557 เรื่อง ให้อำนาจหน้าที่ ของนายกรัฐมนตรี เป็นอำนาจหน้าที่ของ หัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ	ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ที่ กฎหมายบัญญัติไว้ว่า เป็น อำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี ให้เป็น อำนาจหน้าที่ของหัวหน้าคณะ รักษาความสงบแห่งชาติ หรือผู้ ที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติมอบหมาย	ข้อ 21 1. ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลของประเทศตน จะเป็น โดยตรงหรือโดยอ้อมผ่านทางผู้แทนซึ่งได้เลือกตั้งโดยอิสระ 3. เจตจำนงของประชาชนจะต้องเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของ รัฐบาล เจตจำนงนี้จะแสดงออกทางการเลือกตั้งตาม กำหนดเวลา และอย่างแท้จริง ซึ่งอาศัยการออกเสียงกันอย่าง ทั่วไปและเสมอภาค และการลงคะแนนลับ หรือวิธีการลงคะแนน โดยอิสระอย่างอื่นทำนองเดียวกัน	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 10/2557 เรื่อง ให้อำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี เป็นอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่า เป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือผู้ที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มอบหมาย	ข้อ 21 1. ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลของประเทศตน จะเป็นโดยตรงหรือโดยอ้อมผ่านทางผู้แทนซึ่งได้เลือกตั้งโดยอิสระ 3. เจตจำนงของประชาชนจะต้องเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล เจตจำนงนี้จะต้องแสดงออกทางการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา และอย่างแท้จริง ซึ่งอาศัยการออกเสียงกันอย่างทั่วไประหว่างประเทศ และการลงคะแนนลับ หรือวิธีการลงคะแนนโดยอิสระอย่างอื่นทำนองเดียวกัน	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 11/2557 เรื่อง การสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, 2557)	ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด 2 และให้คณะรัฐมนตรีรักษาการ สิ้นสุดลง	<p>ข้อ 21</p> <p>1. ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลของประเทศตน จะเป็นโดยตรงหรือโดยอ้อมผ่านทางผู้แทนซึ่งได้เลือกตั้งโดยอิสระ</p> <p>3. เจตจำนงของประชาชนจะต้องเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล เจตจำนงนี้จะต้องแสดงออกทางการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา และอย่างแท้จริง ซึ่งอาศัยการออกเสียงกันอย่างทั่วไประหว่างสมัชชา และการลงคะแนนลับ หรือวิธีการลงคะแนนโดยอิสระอย่างอื่นทำนองเดียวกัน</p>	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะกรรมการ สงฆ์แห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 12/2557 เรื่อง ขอความร่วมมือจาก สื่อสังคมออนไลน์	ขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการ และผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องกับสื่อสังคมออนไลน์ระงับการ ให้บริการในการส่งข้อความ เชิงปลุกระดม ช่วยสร้างความรุนแรง ความไม่เข้าใจ และไม่เคารพกฎหมาย ตลอดจนการต่อต้าน การปฏิบัติงาน คณะรักษาความสงบ แห่งชาติที่ทั้งนี้หากยังคงมีการดำเนินการอยู่ คณะกรรมการสงฆ์แห่งชาติ จะระงับการ ให้บริการโดยทันทีรวมทั้งเรียกตัวผู้กระทำ ผิด มาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป	ข้อ 19 ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความเห็นและการ แสดงออกสิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะ ถือเอาความคิดโดยปราศจากความแทรกสอด และที่จะแสวงหา รับและแจกจ่ายข่าวสารและ ความคิดเห็นไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ และโดยไม่มีสิ่งถึง เขตแดน	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 14/2557 เรื่อง ห้ามสร้าง ความขัดแย้งหรือต่อต้านการปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	ห้ามเจ้าของกิจการสื่อสิ่งพิมพ์และรายการวิทยุโทรทัศน์ทุกประเภท ปรณณัติการ พิธีกรและสื่อมวลชน เชิญบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่มีได้ดำรงตำแหน่งราชการใน ปัจจุบันทั้งในส่วนของการราชการและ นักวิชาการ รวมทั้งอดีตผู้ปฏิบัติงานในศาล และกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนองค์กรอิสระให้สัมภาษณ์หรือแสดงความเห็น ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดการขยายความ ขัดแย้ง บิดเบือนและสร้างความสับสนให้กับ สังคมและผู้ว่าราชการจังหวัดและ ข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย ตลอดจนผู้บัญชาการตำรวจนครบาล และผู้บังคับการ	ข้อ 19 ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความเห็นและการแสดงออกสิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะถือเอาความคิดโดยปราศจากความแทรกสอดและที่จะแสวงหา รัับและแจกจ่ายข่าวสารและความคิดเห็นไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ และโดยไม่มีค่างถึงเขตแดน ข้อ 20 1. ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการร่วมประชุม และการตั้งสมาคมโดยสันติ	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 15/2557 เรื่อง ให้อำนาจการบริหารถ่ายโอนอสังหาริมทรัพย์ของสถาบันที่ศูนย์รวมเคเบิลทีวีและสถานีวิทยุชุมชน	<p>ตำรวจภูธรจังหวัด ระงับการชุมนุมหรือกิจกรรมที่ต่อต้านการปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติในโอกาสแรก</p> <p>ให้สถานีโทรทัศน์ ดาวเทียม เคเบิลทีวีและสถานีวิทยุชุมชน และสถานีวิทยุชุมชน ระงับการถ่ายทอดออกอากาศ</p>	<p>ข้อ 19 บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะยึดมั่นในความเห็นปราศจากการสอดแทรกและที่แสวงหาผลตอบแทนแก่ใจ รวมทั้งความคิดเห็นผ่านสื่อใดๆ และโดยมีต้องคำนึงถึงเขตแดน</p>	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะกรรมการ สงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 17/2557 เรื่อง การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารผ่านช่องทาง อินเทอร์เน็ต	<p>ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตทุกรายดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ติดตาม ตรวจสอบ และระงับยับยั้งการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารใด ๆ ที่มีการบิดเบือน ยุยงปลุกปั่น อันจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักร หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน 2. ให้มารายงานตัว ณ ห้องประชุมชั้น 2 สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 23 พฤษภาคม 2557 เวลา 10.30 	<p>ข้อ 19</p> <p>บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะยึดมั่นในความเห็นปราศจากการสอดแทรกและที่แสวงหาวัตถุประสงค์อันแจ้งชัดว่า รวบรวมทั้งความคิดที่ผ่านสื่อใด ๆ และโดยมิต้องคำนึงถึงเขตแดน</p>	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 18/2557 เรื่อง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชน	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
<p>ให้ผู้ประกอบกิจการและผู้ให้บริการด้านสื่อมวลชนทุกประเภท ทั้งสถานวิทยุกระจายเสียงทุกสถานีทั้งที่เป็นของราชการและเอกชน สถานีโทรทัศน์ภาคพื้นดิน สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม เคเบิล โทรทัศน์ระบบดิจิทัลและโทรทัศน์อินเทอร์เน็ตทุกสถานี หนึ่งสื่อพิมพ์วารสาร หรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งผู้ให้บริการด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกประเภท อันรวมถึงการสื่อสารทางสังคมสื่อออนไลน์ นำเสนอข้อมูลข่าวสารในลักษณะ ดังต่อไปนี้</p> <p>1. ข้อความอันเป็นเท็จ หรือที่สื่อไปในทางหมิ่นประมาท หรือสร้างความเกลียดชัง ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์องค์รัชทายาท และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์</p>	<p>ข้อ 19</p> <p>ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความเห็นและการแสดงออกสิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะถือเอาความคิดโดยปราศจากความแทรกสอดและที่แสงหา รับและแจกจ่ายข่าวสารและความคิดเห็นไม่ว่าโดยวิธีใดๆ และโดยไม่คำนึงถึงเขตแดน</p>	-	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศนียบัตร ระดับประถมศึกษา	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
<p>2. ข้าราชการที่จะเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติรวมทั้งหมด ประมาณบุคคลอื่น</p> <p>3. การวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบ แห่งชาติเจ้าหน้าที่ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและบุคคลที่ เกี่ยวข้อง</p> <p>4. ข้อมูลเสียง ภาพวีดิทัศน์ความลับของการปฏิบัติงานของ หน่วยราชการต่าง ๆ</p> <p>5. ข้อมูลข่าวสารที่ก่อให้เกิดความสับสน ยั่วปลุกปั่นให้เกิด ความขัดแย้ง หรือสร้างให้เกิดความแตกแยกในราชอาณาจักร</p> <p>6. การชักชวน ชงสุ่ม ให้มีการรวมกลุ่มก่อการอันเกิดการ ต่อต้านเจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องของคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ</p> <p>7. การขู่จะประทุษร้ายหรือทำร้ายบุคคล อันนำไปสู่ความตื่น ตระหนก ทวาดกลัวแก่ประชาชน</p>	-		

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 21/2557 เรื่อง ห้ามบุคคลเดินทางออกนอกราชอาณาจักร	ตามที่ได้มีคำสั่งให้บุคคลเข้ารายงานตัว ณ หอประชุมกองทัพบก เทเวศร์ในวันที่ 23 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 เพื่อให้การรักษาความสงบและการแก้ไขสถานการณ์ปัญหาความขัดแย้งของบ้านเมือง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงห้ามบุคคลตามคำสั่งดังกล่าวเดินทางออกนอกราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติสำหรับบุคคลใด ที่ไม่เข้ารายงานตัวตามคำสั่งจะปฏิบัติตามจับกุมและดำเนินคดี	ข้อ 13 2. ทุกคนมีสิทธิที่จะออกจากประเทศใดๆไป รวมทั้งประเทศของตนเองด้วย และที่จะกลับยังประเทศตน	-
ฉบับ (เฉพาะ) ที่ 25/2557 เรื่อง ให้มารายงานตัวหรือแจ้งเหตุขัดข้อง	ให้บุคคลซึ่งมีรายชื่อตามคำสั่ง เรียกรายงานตัวต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มารายงานตัวภายในวันที่ 24 พฤษภาคม 2557 ภายในเวลา 16.00 หากผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 40,000 บาท	ข้อ 9 บุคคลใดจะถูกจับ กักขัง หรือเนรเทศโดยพลการมิได้	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศณระรักษา ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 26/2557 เรื่อง การดูแล และ สอดส่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์	<p>แต่งตั้งบุคคลเป็นคณะทำงานด้านสื่อสังคมออนไลน์ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ตรวจสอบ หรือเข้าถึงข้อมูลการจราจรทางคอมพิวเตอร์ การใช้เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ ทั้งข้อความ รูปภาพ ภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่อง และคลิปเสียง ที่แพร่ในเชิงปลุก ระดม ชัยยุ สร้างความรุนแรง ความไม่น่าเชื่อถือและไม่เคารพ กฎหมาย ตลอดจนต่อต้านการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการฯ ความสงบแห่งชาติ โดยประสานกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตและผู้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด 2. มีอำนาจแจ้งการเผยแพร่เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ ทั้งข้อความ รูปภาพ ภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่อง และคลิปเสียง ที่ฝ่าฝืนตามข้อ 1 3. ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำในลักษณะดังกล่าว 	<p>ข้อ 19</p> <p>บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่ง ความเห็นและการแสดงออก สิทธิ นี้รวมถึงเสรีภาพที่จะยึดมั่นใน ความเห็นปราศจากการ สอดแทรกและที่แสวงหาจับ ตลอดจนแจ้งข่าว รวมทั้งความ คิดเห็นผ่านสื่อ ใด ๆ และโดยมิ ต้องคำนึงถึงเขตแดน</p>	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะรณรงค์ ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 29/2557 เรื่อง ให้บุคคลมา รายงานตัวตามคำสั่ง ของคณะรณรงค์ความ สงบแห่งชาติ	ให้บุคคลมารายงานตัว ลงวันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 หากบุคคลที่มีรายชื่อตามคำสั่งดังกล่าว ไม่มารายงานตัว ภายในเวลาที่กำหนด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือ ปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับและห้ามมิให้ กระทำการใด ๆ หรือสั่งให้การทำกรใด ๆ เกี่ยวกับกรทำ ธุรกรรมทางการเงินหรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของ บุคคลหรือนิติบุคคล	ข้อ 19 ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่ง ความเห็นและการแสดงออกสิทธิ นี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะ ถือเอาความคิดโดยปราศจาก ความแทรกสอดและที่จะแสวงหา รับและแจกจ่ายข่าวสารและ ความคิดเห็นไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ และโดยไม่มีคำจำกัดัด	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 30/2557 เรื่อง ให้อุทิสภา สิ้นสุดลง	ให้อุทิสภายังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ ณ วันที่ประกาศฉบับนี้มีผล ใช้บังคับ สิ้นสุดลง ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้การ ดำเนินการเรื่องใดต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา ให้เป็นอำนาจของหัวหน้าคณะ รักษาความสงบแห่งชาติ ในการให้ความเห็นชอบแทนรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา ในเรื่องนั้น	ข้อ 21 1. บุคคลมีสิทธิที่จะเข้าร่วมใน รัฐบาลแห่งประเทศของตน ไม่ว่าจะ โดยตรงหรือโดยผู้แทนซึ่ง ผ่าน การเลือกอย่างเสรี 3. เจตจำนงของประชาชนจะ เป็นฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล เจตจำนงนี้จะแสดงออกโดย การ เลือกตั้งเป็นครั้งเป็นคราวอย่าง แท้จริง ด้วยการใช้สิทธิออกเสียง อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันและ โดยการลงคะแนนลับหรือวิธีการ ลงคะแนนอย่างเสรี	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะกรรมการ ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 33/2557 เรื่อง ขอความร่วมมือ ในการปฏิบัติของศาล องค์กรอิสระ และ องค์กรอื่น	ให้สถาบันศาล องค์กรอิสระ และองค์กรอื่นๆ แสดงความคิดเห็น ที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจผิด มีความสับสนหรือเกิดการแตกความสามัคคี จนส่งผลกระทบต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของพนักงานเจ้าหน้าที่ ขององค์กรรักษาความสงบแห่งชาติ	ข้อ 19 บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่ง ความเห็นและการแสดงออก สิทธิ นี้รวมถึงเสรีภาพที่จะยึดมั่นใน ความเห็นปราศจากการ สอดแทรกและที่แสวงหารับ ตลอดจนแจ้งข่าว รวมทั้งความ คิดเห็นผ่านสื่อ ใดๆ และโดยมิ ต้องคำนึงถึงเขตแดน	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะกรรมการ ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
<p>ฉบับที่ 39/2557 เรื่อง การกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวของบุคคลที่มารายงานตัวต่อคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ</p>	<p>1. ให้บุคคลที่มารายงานตัวต่อคณะกรรมการสงบแห่งชาติและได้รับการปล่อยตัว ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดตามแบบแนบท้ายคำสั่งอย่างเคร่งครัด</p> <p>2. บุคคลได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในข้อ ๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เงื่อนไขแนบท้ายประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ</p> <p>เงื่อนไขการปล่อยตัว มีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ข้าพเจ้าพักอาศัยอยู่บ้านเลขที่..... <p>และข้าพเจ้าจะไม่เดินทางออกนอกราชอาณาจักร เว้นแต่ได้รับอนุมัติจากหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. ข้าพเจ้าจะละเว้นการเคลื่อนไหวและประชุมทางการเมือง ใดๆ 	<p>ข้อ 13</p> <p>2. บุคคลมีสิทธิที่จะเดินทางออกจากประเทศใด ๆ รวมทั้งของตนเองและที่จะกลับคืนสู่บ้านเกิดเมืองนอน</p> <p>ข้อ 20</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งการชุมนุม และการสมาคมโดยสงบ 	<p>-</p>

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 40/2557 เรื่อง การกำหนด เงื่อนไขการปล่อย ตัวของบุคคลที่ถูก กักตัวตาม พระราชบัญญัติกฎ อัยการศึก พระ พุทธศักราช 2457 มาตรา 15 ทวิ	<p>ช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง ข้าพเจ้ายินยอมที่จะถูกดำเนินคดีทันที และยินยอมถูกระงับธุรกรรมทางการเงิน</p> <p>ให้บุคคลที่ถูกกักตัวตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พระพุทธศักราช 2557 มาตรา 15 ทวิ ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดตามแบบแนบท้ายประกาศนี้อย่างเคร่งครัด</p> <p>เงื่อนไขการปล่อยตัว มีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ข้าพเจ้าพักอาศัยอยู่บ้านเลขที่..... และข้าพเจ้าจะไม่เดินทางออกนอกราชอาณาจักร เว้นแต่ได้รับอนุมัติจากหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ 2. ข้าพเจ้าจะละเว้นการเคลื่อนไหวและประชุมทางการเมือง ใด ๆ 3. หากข้าพเจ้าฝ่าฝืนเงื่อนไขดังกล่าวหรือดำเนินการช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง ข้าพเจ้ายินยอมที่จะถูกดำเนินคดีทันที และยินยอมถูกระงับธุรกรรมทางการเงิน 	<p>ข้อ 13</p> <p>2. บุคคลมีสิทธิที่จะเดินทางออกจากประเทศใด ๆ รวมทั้งของตนเองและจะกลับคืนสู่บ้านเกิดเมื่อนอน</p> <p>ข้อ 20</p> <p>1. บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งการชุมนุม และการสมาคมโดยสงบ</p>	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านใน มิติต้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 49/2557 เรื่อง ความผิด สำหรับการ สนับสนุนการชุมนุม ทางการเมือง	<p>ตามที่ได้มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 7 เรื่อง ห้ามชุมนุมทางการเมือง โดยกำหนดห้ามมิให้มั่วสุม หรือชุมนุมทางการเมือง เมือง ใด ๆ ที่มีจำนวนตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป หากมีบุคคล หรือกลุ่มบุคคลชุมนุมทางการเมืองฝ่าฝืนประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติข้างต้น โดยมีบุคคลกระทำการอันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่ผู้กระทำความผิด โดยการอนุญาตให้ใช้สถานที่ หรือสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการชุมนุมทางการเมือง เช่น เครื่องขยายเสียง เต็นท์ เครื่องกำเนิดไฟฟ้า หรือการกระทำ โดยประการอื่น ให้ผู้กระทำการในลักษณะดังกล่าว ระงับหรือยุติ การทำการทันที มิเช่นนั้น ผู้กระทำการดังกล่าวอาจถูกดำเนินคดี ตามกฎหมายในฐานะผู้สนับสนุนผู้กระทำความผิด ซึ่งต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้ตามประกาศข้างต้น และ อาจอุทธรณ์ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดดังกล่าวด้วย</p>	<p>ข้อ 19 บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่ง ความเห็นและการแสดงออก สิทธิ นี้รวมถึงเสรีภาพที่จะยึดมั่นใน ความเห็นปราศจากการ สอดแทรกและที่แสวงหารับ ตลอดจนแจ้งข่าว รวมทั้งความ คิดเห็นผ่านสื่อ ใด ๆ และโดยมิ ต้องคำนึงถึงเขตแดน</p>	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 57/2557 เรื่อง ให้ พระราชบัญญัติ ประกอบ รัฐธรรมนูญบาง ฉบับมีผลบังคับใช้ ต่อไป	1. ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้ต่อเนื่องต่อไปโดยมิได้ระงับลง จนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก แต่ทั้งนี้เว้น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งและการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาไว้เป็นการชั่วคราวก่อนและห้ามทำมิให้พรรคการเมืองที่มีอยู่แล้วดำเนินการประชุม หรือดำเนินกิจการใด ๆ ในทางการเมือง และการดำเนินการเพื่อการจัดตั้งหรือจดทะเบียนพรรคการเมืองให้ระงับไว้เป็นการชั่วคราว รวมทั้งให้ระงับการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราวด้วย	ข้อ 20 (1) บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งการชุมนุม และการสมาคมโดยสงบ ข้อ 21 (1) บุคคลมีสิทธิที่จะเข้าร่วมในรัฐบาลแห่งประเทศของตน "ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยผู้แทนซึ่ง ผ่านการเลือกอย่างเสรี" (3) เจตจำนงของประชาชนจะเป็นฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล เจตจำนงนี้จะแสดงออกโดย การเลือกตั้งเป็นครั้งเป็นคราวอย่างแท้จริง ด้วยการใช้สิทธิออกเสียงอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน และโดยการลงคะแนนลับหรือวิธีการลงคะแนนอย่างเสรี	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศณระรักษาความ สงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 85/2557 เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภา ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นการชั่วคราว	ให้งดการเลือกตั้งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมาย ว่าด้วยการนั้นไปก่อนจนกว่าจะมีประกาศ เปลี่ยนแปลง โดยในระหว่างนี้ให้ ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภา ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามที่กำหนด ไว้ในประกาศนี้	ให้งดการเลือกตั้งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา กรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตตาม กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานครไปก่อนจนกว่าจะมีประกาศ เปลี่ยนแปลง โดยในระหว่างนี้ให้ดำเนินการ เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้	-
ฉบับที่ 86/2557 เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภา กรุงเทพมหานครและสมาชิก สภาเขตเป็นการชั่วคราว	ให้งดการเลือกตั้งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา กรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตตาม กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานครไปก่อนจนกว่าจะมี ประกาศเปลี่ยนแปลง	ให้งดการเลือกตั้งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา กรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภาเขตตาม กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานครไปก่อนจนกว่าจะมีประกาศ เปลี่ยนแปลง	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 97/2557 เรื่อง การให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ	ห้ามมิให้บุคคลใด รวมทั้งบรรณาธิการ พิจารณา สื่อบุคคล และเจ้าของกิจการสื่อสารพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และรายการวิทยุกระจายเสียง เชิญบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นนักวิชาการ หรือผู้ที่เคยเป็นข้าราชการ รวมทั้งผู้ที่เคยปฏิบัติงานในศาลและการกระบวนการณ์ยุติธรรม ตลอดจนองค์กรอิสระ มาให้สัมภาษณ์หรือแสดงความเห็นในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดหรือขยายความขัดแย้ง บิดเบือน และสร้างความสับสนให้กับสังคม รวมถึงห้ามการวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง และห้ามการชักชวน ช่างสุ่ม ให้มีการรวมกลุ่มก่อการอันเกิดการต่อต้านเจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	ข้อ 19 บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะยึดมั่นในความเห็นปราศจากการสอดแทรกและที่แสงสว่างตลอดจนแจ้งข่าว รวมทั้งความคิดเห็นผ่านสื่อใด ๆ และโดยมิต้องคำนึงถึงเขตแดน	-

2.2 คำสั่งคณะกรรมการสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางการเมือง

ตาราง 5 คำสั่งคณะกรรมการสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางการเมือง

คำสั่งคณะกรรมการ ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิ ที่ดินและป่าไม้
ที่ 64/2557 เรื่อง การปราบปราม และหยุดยั้งการบุกรุก ทำลายทรัพยากรป่า ไม้	ดำเนินการปราบปรามและจับกุมผู้บุกรุก ยึดถือ ครอบครอง ทำลาย หรือกระทำความ ผิดประการใด ๆ อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียแก่ สภาพป่า รวมทั้งผู้สมคบและสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้ได้ผลอย่างจริงจังในทุกพื้นที่ รวมทั้งสกัดกั้นการลักลอบตัดไม้ค่าหรือไม้ หวงห้าม การนำเข้าและส่งออกไม้ที่ผิด กฎหมาย ตลอดจนนายขายแดนตลอดจน ปราบปรามเครือข่ายขบวนการตัดไม้ทำลาย ป่าในทุกหมู่บ้านและชุมชนทั่วประเทศ โดย ให้จัดการกับนายทุนเป็นอันดับแรก	ข้อ 22 การได้รับการดูแลและคุ้มครองจากรัฐทุก คนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมมีสิทธิ ในหลักประกันทางสังคม สิทธิในการบรรลุ ถึงซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและ วัฒนธรรม อันจำเป็นสำหรับศักดิ์ศรี ของตนและการพัฒนาบุคลิกภาพของตน อย่างอิสระ ผ่านความพยายามแห่งชาติ และความร่วมมือระหว่างประเทศและตาม การจัดการและทรัพยากรของแต่ละรัฐ	ชาวบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการ ถูกดำเนินคดี พร้อมที่ถูกกีดกันออกจาก พื้นที่ และถูกยึดและทำลายทรัพย์สิน ภายในพื้นที่ที่ถูกดำเนินคดี

ตาราง 5 (ต่อ)

คำสังคนะรักษา ความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติม หน่วยงานสำหรับการ ปราบปราม หยุดยั้ง การบุกรุกทำลาย ทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการ ปฏิบัติงานเป็นการ ชั่วคราวใน สภาวการณ์ปัจจุบัน	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิ ที่ดินและป่าไม้
	การดำเนินการใด ๆ ตามคำสั่งคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 ต้องไม่ ส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ที่มี รายได้น้อยและผู้ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งได้อาศัย อยู่ในพื้นที่เดิมนั้น ๆ ก่อนคำสั่งนี้มีผลบังคับ ใช้ ยกเว้นผู้ที่บุกรุกใหม่จะต้องดำเนินการ สอบสวน และพิสูจน์ทราบ เพื่อกำหนดวิธี ปฏิบัติที่เหมาะสมและดำเนินการตาม ขั้นตอนต่อไป	ข้อ 22 การได้รับการดูแลและคุ้มครองจากรัฐทุก คนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมมีสิทธิ ในหลักประกันทางสังคม สิทธิในการบรรลุ ถึงซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและ วัฒนธรรม อันจำเป็นสำหรับศักดิ์ศรี ของตนและการพัฒนาบุคลิกภาพของตน อย่างอิสระ ผ่านความพยายามแห่งชาติ และความร่วมมือระหว่างประเทศและตาม การจัดการและทรัพยากรของแต่ละรัฐ	ชาวบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการ ถูกดำเนินคดี เนื่องจากภายในคำสั่งระบุว่า การดำเนินการใด ๆ ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อ ประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ที่มีรายได้น้อยและ ผู้ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิม นั้น ๆ ก่อนคำสั่งนี้มีผลบังคับใช้ แต่ในทาง ปฏิบัติกลับมีเฉพาะชาวบ้านผู้ยากไร้ที่มี พื้นที่ถือครองเพียง 10-20 ไร่เท่านั้นที่ถูก ดำเนินคดี

ตาราง 5 (ต่อ)

คำสั่งคณะกรรมการ ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิ ที่ดินและป่าไม้
ที่ 80/2557 เรื่อง ให้บุคคลปฏิบัติ ตามเงื่อนไขที่กำหนด	<p>ให้บุคคลที่มีรายชื่อ ตามคำสั่งให้มารายงานตัว ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดอย่างเคร่งครัด ดังนี้</p> <p>ข้อ 1 ห้ามเดินทางออกนอกราชอาณาจักร เว้น แต่จะได้รับอนุญาตจากหัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ</p> <p>ข้อ 2 ให้ละเว้นการเคลื่อนไหวหรือประชุมทาง การเมือง ณ ที่ใด ๆ</p> <p>ข้อ 3 หากฝ่าฝืนเงื่อนไขดังกล่าวหรือ ดำเนินการช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมทาง การเมืองให้ถือว่าเป็นผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม เงื่อนไขที่กำหนด</p>	<p>ข้อ 13 (2) บุคคลมีสิทธิที่จะเดินทางออกจาก ประเทศใด ๆ รวมทั้งของตนเองและที่ จะกลับคืนสู่บ้านเกิดเมืองนอน</p> <p>ข้อ 20 (1) บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งการ ชุมนุม และการสมาคมโดยสงบ</p>	-

2.3 คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางการเมือง

ตาราง 6 คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางการเมือง

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
<p>ที่ 3/2558 เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ</p>	<p>ให้เจ้าพนักงานรักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ออกคำสั่งเรียกให้บุคคลใดมารายงานตัวต่อเจ้าพนักงานรักษาความสงบเรียบร้อย (2) จับกุมตัวบุคคลที่กระทำความผิดซึ่งหน้า และควบคุมตัวผู้ถูกจับนำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการต่อไป (3) ช่วยเหลือ สนับสนุน หรือเข้าร่วมในการสอบสวนกับพนักงานสอบสวนในความผิดในการเข้าร่วมดังกล่าวให้ถือว่าเจ้าพนักงานรักษาความสงบเรียบร้อยเป็นพนักงาน 	<p>ข้อ 9 บุคคลใดจะถูกจับ กักขัง หรือเนรเทศโดยพลการมิได้</p> <p>ข้อ 12 การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการในกิจการส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การส่งข่าวสารตลอดจนการโจมตีต่อเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะทำได้ ทุก ๆ คนมีสิทธิจะได้รับความคิดเห็นตามกฎหมายจากการสอดแทรกและโจมตีดังกล่าว</p>	-

ตาราง 6 (ต่อ)

คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมาธิการ ความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2558 เรื่อง การจัดหาที่ดินเพื่อ ใช้ประโยชน์ในเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านใน มิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
<p>ให้ที่ดินดังต่อไปนี้ตกเป็นราชพัสดุ โดยให้มีผลเป็นการเพิกถอนสภาพที่ดิน</p> <p>(1) ที่ดินในท้องที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เฉพาะภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 1/8 ท้ายคำสั่งนี้</p> <p>(2) ที่ดินในท้องที่ตำบลคำอาฮวน อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร เฉพาะภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 2/8 ท้ายคำสั่งนี้</p> <p>(3) ที่ดินในท้องที่ตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เฉพาะภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 3/8 ท้ายคำสั่งนี้</p> <p>(4) ที่ดินในท้องที่ตำบลไม้รูด อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เฉพาะภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 4/8 ท้ายคำสั่งนี้</p> <p>(5) ที่ดินในท้องที่ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย เฉพาะภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 5/8</p>		<p>ข้อ 17</p> <p>(1) บุคคลมีสิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยลำพังตนเอง และโดยการรวมกับผู้อื่น</p> <p>(2) การยึดเอาทรัพย์สินของบุคคลไปเสียโดยพลการกระทำมิได้</p>	-

ตาราง 6 (ต่อ)

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ ที่ 5/2560 เรื่อง มาตรการให้ อำนาจกำหนดพื้นที่ ควบคุมเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการ บังคับใช้กฎหมาย	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านใน มิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ข้อ 3 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามคำสั่งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการภายใน พื้นที่ควบคุม ดังต่อไปนี้ (1) ควบคุมการเข้าหรือออกในพื้นที่ (2) สั่งให้บุคคลได้ออกจากพื้นที่ภายในเวลาที่ กำหนด หรือสั่งให้บุคคลได้เข้าไปอยู่ในพื้นที่ได้ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมหรือดูแลความ ปลอดภัย หรือให้ตั้งเวรการกระทำใด ๆ อันเป็น การบรรเทาหรือขัดขวางการปฏิบัติงานของ พนักงานเจ้าหน้าที่ (3) ออกคำสั่งเรียกให้บุคคลใดมารายงานตัวหรือ ให้โดยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตลอดจนส่งมอบ เอกสารหรือหลักฐานใดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิด	ข้อ 9 บุคคลใดจะถูกจับ กักขัง หรือเนรเทศโดย พลการมิได้ ข้อ 12 การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการในกิจส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การส่งข่าวสารตลอดจน การโจมตีต่อเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคล นั้นจะทำได้ ทุก ๆ คนมีสิทธิจะได้รับความ คุ้มครองตามกฎหมายจากการสอดแทรกและ โจมตีดังกล่าว ข้อ 13 (1) บุคคลมีสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการ เคลื่อนย้าย และในถิ่นที่อยู่ภายในขอบเขต ดินแดนของแต่ละรัฐ	-	

ตาราง 6 (ต่อ)

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านใน มิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
	<p>(4) จับกุมตัวบุคคลที่กระทำความผิดอาญาซึ่งหน้า และควบคุมตัวผู้ถูกจับนำส่งพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป</p> <p>(5) ดำเนินการเพื่อควบคุมระบบสาธารณสุขไปภาค ระบบการสื่อสาร การใช้อากาศยานไร้คนขับ ตลอดจนกำหนดมาตรการและดำเนินการอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการควบคุมหรือดูแลความปลอดภัย</p> <p>(6) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใดเพื่อตรวจค้น รวมตลอดทั้งค้นตัวบุคคลและยานพาหนะ</p> <p>(7) รื้อถอน ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งกีดขวาง</p> <p>(8) ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นตามสมควรแก่กรณี</p> <p>ข้อ 9 เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายสำหรับ</p>		

ตาราง 6 (ต่อ)

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางการเมือง)	ผลกระทบต่อชาวบ้านใน มิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
<p>ความผิดที่ได้มีการออกหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ เมื่อคำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ ให้วัดพระธรรมกายตลอดจนพื้นที่โดยรอบวัดพระธรรมกายในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี รวมถึงพื้นที่หมู่ 7 หมู่ 8 หมู่ 9 หมู่ 10 หมู่ 11 หมู่ 12 และหมู่ 13 ในตำบลคลองสอง และพื้นที่หมู่ 7 หมู่ 8 หมู่ 9 หมู่ 10 และหมู่ 11 ในตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นพื้นที่ควบคุมตามคำสั่ง</p>			

3. คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สิทธิทางเศรษฐกิจ ได้แก่ สิทธิในการมีงานทำ ได้เลือกงานอย่างอิสระและได้รับค่าจ้างอย่าง เป็นธรรม สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การได้รับมาตรฐานการครองชีพอย่างพอเพียง

3.1 คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ

ตาราง 7 คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ

คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ที่ 64/2557 เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้	ดำเนินการปราบปรามและจับกุมผู้บุกรุก ยึดถือครอบครอง ทำลาย หรือกระทำความผิดประการใด ๆ อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพป่า รวมทั้งผู้สมคบและสนับสนุนช่วยเหลือ ให้ได้ผลอย่างจริงจังในทุกพื้นที่ รวมทั้งสกัดกั้นการลักลอบตัดไม้มีค่าหรือไม้หวงห้าม การนำเข้าและส่งออกไม้ที่ผิดกฎหมาย ตลอดจนแนวชายแดนตลอดจนปราบปรามเครือข่ายขบวนการตัดไม้ทำลายป่าในทุกหมู่บ้านและชุมชนทั่วประเทศ	ข้อ 22 การได้รับการดูแลและคุ้มครองจากรัฐทุกคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมมีสิทธิในหลักประกันทางสังคม สิทธิในการบรรลุถึงซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม อันจำเป็นยิ่งสำหรับศักดิ์ศรีของตนและการพัฒนาบุคลิกภาพของตนอย่างอิสระ ผ่านความพยายามแห่งชาติและความร่วมมือระหว่างประเทศและตามการจัดการทรัพยากรของแต่ละรัฐ	ชาวบ้านต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการไม่สามารถเข้าไปทำมาหากินในพื้นที่ได้และจากการถูกดำเนินคดี

ตาราง 7 (ต่อ)

คำสั่งคณะกรรมการสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มทีมงานสำหรับกรปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน	การดำเนินการใด ๆ ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ที่มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมนั้น ๆ ก่อนคำสั่งนี้ มิฉะนั้นจะใช้ ยกเว้นผู้บุกรุกใหม่ จะต้องดำเนินการสอบสวน และพิสูจน์ทราบ เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม และดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป	ข้อ 22 การได้รับการดูแลและคุ้มครองจากรัฐทุกคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมมีสิทธิในหลักประกันทางสังคม สิทธิในการบรรลุถึงซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม อันจำเป็นสำหรับศักดิ์ศรีของตนและการพัฒนาบุคคลิกภาพของตนอย่างอิสระ ผ่านความพยายามแห่งชาติและความร่วมมือระหว่างประเทศและตามการจัดการและทรัพยากรของแต่ละรัฐ	ชาวบ้านต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการไม่สามารถเข้าไปทำมาหากินในพื้นที่ที่ได้และจากการถูกดำเนินคดี

ตาราง 7 (ต่อ)

คำสั่งคณะกรรมการ สงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน (ด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ) ข้อใด	ผลกระทบต่อชาวบ้าน ในมิติด้านสิทธิที่ดิน และป่าไม้
ที่ 17/2558 เรื่อง การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ ประโยชน์ในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ	<p>ให้ที่ดินตั้งต่อไปนี้ตกเป็นพระราชพัสดุ โดยให้มีผลเป็นการเพิกถอนสภาพ ที่ดิน</p> <p>(1) ที่ดินในท้องที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เฉพาะ ภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 1/8 ท้ายคำสั่งนี้</p> <p>(2) ที่ดินในท้องที่ตำบลอาฮวน อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัด มุกดาหาร เฉพาะภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 2/8 ท้ายคำสั่งนี้</p> <p>(3) ที่ดินในท้องที่ตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เฉพาะภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 3/8 ท้ายคำสั่งนี้</p> <p>(4) ที่ดินในท้องที่ตำบลไม้รูด อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด เฉพาะ ภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 4/8 ท้ายคำสั่งนี้</p> <p>(5) ที่ดินในท้องที่ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย เฉพาะภายในแนวเขตตามแผนที่หมายเลข 5/8 ท้ายคำสั่งนี้</p>	<p>ข้อ 17</p> <p>1. บุคคลมีสิทธิในการเป็น เจ้าของทรัพย์สินโดยลำพัง ตนเอง และโดยความร่วมมือกับ ผู้อื่น</p> <p>2. การยึดเอาทรัพย์สิน ของบุคคลไปเสียโดย พลการกระทำมิได้</p>	-

3.2 คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ

ตาราง 8 คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ

คำสั่งหัวหน้า คณะกรรมการสงบแห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติ ด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ฉบับที่ 45/2557 เรื่อง การถ่ายโอนออกอากาศของช่อง รายการสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมไทย โกลบอลเน็ตเวิร์ก (สถานีวิทยุโทรทัศน์ กองทัพบก)	ให้สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมไทย โกลบอลเน็ตเวิร์ก (สถานีวิทยุโทรทัศน์ กองทัพบก) ออกอากาศได้ในทุก ช่องทาง ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป	ข้อ 17 สิทธิในการครอบครองทรัพย์สิน ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สิน โดยตนเอง และโดยร่วมกับผู้อื่น บุคคล ใดจะถูกเอาทรัพย์สินไปจากตนตาม อำเภอใจไม่ได้	-

4. คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการสงฆ์แห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางวัฒนธรรม สิทธิทางวัฒนธรรม ได้แก่ การมีเสรีภาพในการใช้ภาษาหรือสื่อความหมายในภาษาท้องถิ่นตน มีเสรีภาพในการแต่งกายตามวัฒนธรรม การปฏิบัติกิจกรรม ประเพณีท้องถิ่นของตน การปฏิบัติตาม ความเชื่อทางศาสนา การพักผ่อนหย่อนใจด้านการแสดงศิลปะ วัฒนธรรม บ้านทั้งที่ได้โดยไม่มีคร มาบังคับ

4.1 คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการสงฆ์แห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางวัฒนธรรม

ตาราง 9 คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการสงฆ์แห่งชาติที่ละเมิดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในด้านสิทธิทางวัฒนธรรม

คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการสงฆ์แห่งชาติ	ลักษณะการดำเนินการ	ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนข้อใด (ด้านสิทธิทางวัฒนธรรม)	ผลกระทบต่อชาวบ้านในมิติด้านสิทธิที่ดินและป่าไม้
ที่ 27/2559 เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากการจุดและปล่อยบั้งไฟพลุ ตะไล โคมลอย โคมไฟ โคมควัน หรือวัตถุอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน	ห้ามมิให้ผู้จุดและปล่อย หรือกระทำการอย่างใด เพื่อให้บั้งไฟ พลุ ตะไล โคมลอย โคมไฟ โคมควัน หรือวัตถุอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน ขึ้นไปสู่อากาศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาต	ข้อ 27 การมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าร่วมโดยอิสระในชีวิตทางวัฒนธรรมของชุมชนที่จะเพิกเฉยกับศิลปะและมีส่วนร่วมในความรุดหน้าและคุณประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองผลประโยชน์ทางศีลธรรมและทางวัตถุอันเป็นผลจากประดิษฐ์กรรมใดทางวิทยาศาสตร์ วรรณกรรม และศิลปะกรรมซึ่งตนเป็นผู้สร้าง	-

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน ทั้งด้านสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ และสิทธิทางวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของแต่ละด้านได้ ดังนี้

1. ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิพลเมือง

1.1 ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิพลเมือง จำนวน 8 ฉบับ

1.2 คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิพลเมือง จำนวน 33 ฉบับ

1.3 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิพลเมือง จำนวน 1 ฉบับ

2. ประกาศ คำสั่งและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิทางการเมือง

2.1 ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางการเมือง จำนวน 25 ฉบับ

2.2 คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางการเมือง จำนวน 3 ฉบับ

2.3 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางการเมือง จำนวน 3 ฉบับ

3. ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ

3.1 คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ จำนวน 3 ฉบับ

3.2 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ จำนวน 1 ฉบับ

4. ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิทางวัฒนธรรม

4.1 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางวัฒนธรรม จำนวน 1 ฉบับ

ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ ต่อประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เป็นคณะผู้ยึดอำนาจการปกครอง ซึ่งเข้ายึดอำนาจการปกครองของราชอาณาจักรไทยเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 โดยมี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะ และมีการตรากฎหมายที่มีความเป็นเผด็จการและการรวบอำนาจแบบเบ็ดเสร็จไว้ที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่เพียงผู้เดียว นั่นคือ มาตรา 44 โดยมาตรา 44 มีหลักการว่า ในกรณีที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นเป็นการจำเป็น ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีอำนาจสั่งการ ระเบียบข้อบังคับ หรือกระทำการใดๆ ได้ ไม่ว่าการกระทำนั้นจะมีผลบังคับในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ และให้ถือว่าคำสั่งหรือการกระทำ รวมทั้งการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมาย หลังจากนั้นก็ได้มี ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนออกมาประกาศใช้หลายฉบับ ซึ่งหนึ่งในคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน คือ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ หรือที่เรียกว่า นโยบายทวงคืนผืนป่านั้นเอง โดยคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 ได้เร่งรัดให้มีการจัดการกับนายทุนผู้บุกรุกป่า แม้จะมีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน จะเน้นย้ำว่าการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่จะต้องไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนผู้ยากไร้ แต่ในทางปฏิบัติรัฐกลับเข้ายึดคืนพื้นที่ และดำเนินคดีกับชาวบ้าน ซึ่งไม่ใช่ นายทุนแต่อย่างใด การกระทำดังกล่าวสร้างความเสียหายและส่งผลกระทบต่อชาวบ้านทั้งด้านภาระค่าใช้จ่าย ด้านผลกระทบต่อจิตใจ และด้านความไร้สิทธิไร้อำนาจในการต่อรองของประชาชน ได้ผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่าด้านเศรษฐกิจ

1.1 การถูกกีดกันออกจากปัจจัยการผลิต

ชาวบ้านหมู่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร ได้เข้ามาอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ตั้งแต่สมัยปี พ.ศ. 2518 และทำกินกันเรื่อยมา บางครอบครัวอยู่อาศัยสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ บางครอบครัวก็ซื้อที่ดินจากเจ้าของเก่าที่เขาอยู่มาก่อน เงินที่นำมาซื้อ

ก็เป็นเงินที่ชาวบ้านหามาด้วยน้ำพักน้ำแรง เพื่อนำมาซื้อที่ดินที่หวังว่าจะเป็นที่พึ่งยามแก่เฒ่า และเป็นสมบัติให้ลูกหลาน

ในปี พ.ศ.2544 ครอบครัวของลุงทองอินทร์ได้ซื้อที่ดิน 8 ไร่ จากชาวบ้านจัดระเบียบและเริ่มสร้างสวนยางในที่ดินแปลงดังกล่าว โดยได้จ้างเพื่อนบ้านเป็นแรงงาน ต่อมาในปี 2546 ลุงทองอินทร์ได้ซื้อที่ดินเพิ่มอีก 8 ไร่ และในปี 2547 ได้ซื้อที่เพิ่มอีก 18 ไร่ ที่ดินที่ซื้อนั้น เจ้าของเดิมล้าแล้วแต่ทำประโยชน์มาก่อนแล้ว ส่วนใหญ่มีการปลูกมันสำปะหลังมาก่อน เงินที่ใช้ในการซื้อที่ดินนั้น ลุงทองอินทร์ได้รวบรวมเงินจากการรับจ้างกรีดยางทั้งของตัวเอง ภรรยา และครอบครัวของลูกอีก 2 คน คือ นายเก่ง และนายวิทยา นำมาซื้อที่ด้วยหวังว่าจะเป็นที่พึ่งยามแก่เฒ่า และเป็นสมบัติให้ลูกหลาน นอกจากนี้ใช้เงินที่รับจ้างกรีดยางนาน 16 ปี ยังต้องกู้เงินนอกระบบจำนวน 60,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ระหว่างที่รอยางกรีดยางได้ ครอบครัวลุงทองอินทร์ก็ไปๆ มาๆ ระหว่างสวนยางที่บ้านจัดระเบียบกับภาคใต้ โดยช่วงที่ไม่สามารถกรีดยางที่ใต้ได้ก็ขึ้นมาดูแลสวน และช่วงที่ภาคใต้กรีดยางได้ ก็เดินทางลงไปรับจ้างกรีดยางที่สุราษฎร์ธานี จนถึงปี 2551 ลุงทองอินทร์ก็กลับมาอยู่ที่บ้านหนองลาด อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ก่อนที่จะไปรับจ้างกรีดยางที่ปากคาด จังหวัดหนองคาย ซึ่งปัจจุบันอยู่ในเขต จังหวัดบึงกาฬ เป็นเวลา 2 ปี เมื่อยางพาราที่ปลูกไว้โตพอที่จะให้ผลผลิตจึงพาครอบครัวย้ายกลับมาบ้านเกิด โดยในปี 2553 ได้กลับมากรีดยางของตนที่บ้านจัดระเบียบ เนื่องจากยางพาราราคาดี ลุงทองอินทร์จึงตัดสินใจผ่อนรถกระบะเพื่อใช้ในการเดินทางระหว่างบ้านหนองลาดกับบ้านจัดระเบียบ แต่ครอบครัวของลุงทองอินทร์กลับต้องเผชิญกับชะตากรรมที่ไม่คาดคิดมาก่อน เพราะประมาณเดือนสิงหาคม ปี 2555 ทางเจ้าหน้าที่ป่าไม้ประกาศให้ชาวบ้านที่มีที่ดินบริเวณนี้ไปยื่นแปลงเพื่อดำเนินการออกสิทธิในที่ดิน ครอบครัวของนายทองอินทร์ก็เช่นเดียวกับกับครอบครัวชาวอีสานที่การผลิตทางเศรษฐกิจจะเป็นของครัวเรือน ที่มีทั้งครอบครัวของลุงทองอินทร์ และครอบครัวของลูกๆ ซึ่งรวมทั้งนายเก่งและภรรยา เมื่อเจ้าหน้าที่ประกาศให้ไปยื่นแปลง ลุงทองอินทร์ก็ได้แบ่งที่ดินออกเป็น 3 แปลง โดยเป็นของตนเองและกระจายสิทธิให้ลูกคือ นายเก่ง และนายวิทยา ซึ่งขณะนั้นนายเก่งยังคงรับจ้างกรีดยางที่ภาคใต้ไม่สามารถถอยยื่นแปลงได้ ต่อมาหลังจากไปยื่นแปลง ครอบครัวนายทองอินทร์และชาวบ้านจัดระเบียบรวม 34 ราย กลับมีหมายเรียกเพื่อให้ไปพบที่สถานีตำรวจภูธร พร้อมทั้งแจ้งข้อหาบุกรุกป่าสงวนป่าแห่งชาติดงกระเมอ-ป่าดงชมพูพาน (สำนักข่าวชายขอบ, 2558)

บทบัญญัติแห่งกฎหมายของประเทศไทยไม่มีความชัดเจน ชัดแย้งกับสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านซึ่งอยู่อาศัยอยู่กับป่า หลายปัญหาเกิดจากความไม่ชัดเจนของกฎหมายเกิดปัญหา รัฐประกาศพื้นที่ทับซ้อนแนวเขตที่ดินของเอกชนหรือเกษตรกรชาวบ้านผู้ยากไร้ ส่งผลไปถึงการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพ เห็นได้จากในการกำหนดเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติทับที่ดินทำกินของชาวบ้าน ดังพิจารณาจากการสำรวจพื้นที่ของกรมที่ดินและกรมป่าไม้ กรมที่ดินใช้แผนที่ภาพถ่ายทาง

อากาศที่มีความแตกต่างกันมาก ทำให้มีชาวบ้านจำนวนมากออกมาเรียกร้องสิทธิแต่ก็ไม่อาจยกข้อต่อสู้กับรัฐได้จนท้ายที่สุดชาวบ้านต้องสูญเสียที่ดินทำกิน (จรุงใจ แก้วก่อ, 2559)

สิทธิในการครอบครองและใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการยังชีพเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญซึ่งเชื่อมโยงไปสู่สิทธิมนุษยชนด้านอื่น ๆ เช่น สิทธิทางเศรษฐกิจ สิทธิทางสังคมสิทธิทางวัฒนธรรม สิทธิทางการเมือง และสิทธิความเป็นพลเมือง การสูญเสียสิทธิในที่ดินจึงเป็นการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ที่จะนำไปสู่ความเครียดต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทเพราะเป็นเหตุให้ต้องสูญเสียสิทธิด้านอื่นๆ ไปด้วย เช่น การเข้าถึงทรัพยากร หรือการเข้าถึงสวัสดิการของสังคมและสวัสดิการของรัฐในด้านต่างๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรง การช่วยกันคุ้มครองป้องกันการละเมิดสิทธิในที่ดินของประชาชนจึงมีความจำเป็นยิ่ง การสูญเสียสิทธิในการครอบครองและใช้ประโยชน์ที่ดินเกิดจากเหตุปัจจัยหลายประการ แต่ส่วนสำคัญคือ ราษฎรไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนใช้อำนาจรัฐทั้งด้วยอำนาจตามกฎหมายที่สุจริตและไม่สุจริตใจ เข้าไปครอบครอง กำหนดเขตหวงห้ามใช้ประโยชน์และออกเอกสารสิทธิ์ทับสิทธิชุมชนและราษฎรในท้องถิ่น และขับไล่เขาออกจากที่ดินที่เขาอยู่อาศัยทำกินมาแต่บรรพบุรุษ

หลังจากชาวบ้านถูกดำเนินคดี และเป็นช่วงหลังการรัฐประหาร ซึ่งมีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/57 คือเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2557 เจ้าหน้าที่ทหาร กำนัน ผู้ใหญ่บ้านรวมกว่า 100 คนพร้อมด้วยรถยนต์กว่า 18 คัน เข้าตรวจค้นและมีการยึดทรัพย์สินของชาวบ้าน มีการบุกเข้าไปในกระท่อมของชาวบ้าน และได้จัดเอารถยนต์ไฮโดรเจคที่ไม่ได้ใส่กุญแจประตูกระท่อมเอาไว้ไป 1 คัน และไขกุญแจที่ชาวบ้านเลี้ยงไว้ 9 ฟอง และยังมีรถเข็นที่ชาวบ้านเอาไว้ขนน้ำยาง ขนขี้เถ้าในการทำเกษตร จำนวน 1 คัน วิทย์ฐานินทร์ 1 เครื่อง นมเด็กนมวัวแดงจำนวน 1 แพ็ค เนื้อแดดเดียวจำนวน 1 กิโลกรัม และกล้วย 1 เครือที่ชาวบ้านปลูกไว้ข้างกระท่อม และหัวข่า ตะไคร้ มะนาว มะละกอ พริก พืชผักที่ปลูกไว้กินกัน แถมยังทำลายข้าวของในกระท่อมของชาวบ้านอีกด้วย และได้ขโมยเอาน้ำยาง พร้อมที่ใส่น้ำยางจำนวน 80 อัน ซึ่งมีน้ำยางเต็มทุกอัน และก็ได้ปล่อยไก่ ปล่อยห่านที่ชาวบ้านเลี้ยงไว้ออกจากคอก ทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของชาวบ้าน และได้มีการมาติดป้ายประกาศ นายอำเภอก็เอาป้าย พร้อมตะปูมาตอกป้ายใส่ต้นยางของชาวบ้านเลย น้ำยางที่ไหลออกมาจากการติดป้ายประกาศนั้น ทำให้ชาวบ้านรู้สึกเจ็บปวด และเสียใจจากการถูกระงับการทำดังกล่าว

“...เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2557 เจ้าหน้าที่ทหาร กำนัน ผู้ใหญ่บ้านรวมกว่า 100 คนพร้อมด้วยรถยนต์กว่า 18 คัน เข้าตรวจค้นและมีการบุกเข้าไปในกระท่อมของชาวบ้าน และได้จัดเอารถยนต์ไฮโดรเจคที่ไม่ได้ใส่กุญแจประตูกระท่อมเอาไว้ไป 1 คัน และไขกุญแจที่ชาวบ้านเลี้ยงไว้ 9 ฟอง และยังมีรถเข็นที่ชาวบ้านเอาไว้ขนน้ำยาง ขนขี้เถ้าในการทำเกษตร จำนวน 1 คัน วิทย์

ธานินทร์ 1 เครื่อง นมเด็กนมวัวแดงจำนวน 1 แพ็ค เนื้อแดดเดียว 1 กิโล และกล้วยเป็นเครื่องที่ชาวบ้านปลูกไว้ข้างกระท่อม และหัวข่า ตะไคร้ มะนาว มะละกอ พริก พืชผักที่ปลูกไว้ก็ยิ่งเอาของเราไปแถมยังทำลายข้าวของในกระท่อมของชาวบ้านอีกด้วย...”

(ทองอินทร์ มาตราช, 2561: สัมภาษณ์)

“...ช่วงมีประกาศห้ามเข้าพื้นที่ ถ้าเจ้าหน้าที่เข้ามาเจอรถเค้าก็จะเอาไปเลย ขนาดรถผมเอง เป็นรถขนน้ำ เอาไว้ขนขี้ด้วย เจ้าหน้าที่ป่าไม้มาเห็น เค้าเอาไปหมดเลย เอาแม้กระทั่งจอบที่ใช้ขุดดิน เสียมด้ามใหม่ๆ ก็เอาไปหมด ของผมรถไถเก่า เค้าก็ยังคิดจะเอา แต่มั่นหนัก เขาเลยเอาแต่รถขนน้ำไป โป้กยางผม เจ้าหน้าที่ก็เอาไป 80 กว่า หาเอาแต่ตัวที่มีน้ำยางเต็มไป ผมโทรหาทหารถามว่าทหารเอาไปทำไม ทหารบอกว่า เอาไปเป็นหลักฐาน ถ้าอยากได้ไปเอาที่กองทัพบกเขาว่า และเวลามาติดป้ายประกาศ นายอำเภอก็เอาป้าย พร้อมตะปูมาตอกป้ายใส่ต้นยางของชาวบ้านเลย น้ำยางที่ไหลออกมาจากการติดป้าย ทำให้ชาวบ้านรู้สึกเจ็บปวด และเสียใจ...”

(ชัย ทองดินอก, 2561: สัมภาษณ์)

นับตั้งแต่เดือนพฤษภาคมปี พ.ศ. 2557-2559 ชาวบ้านบ้านจัตระเปียบมีความยากลำบากในการทำมาหากิน ไม่สามารถเข้าไปทำมาหากินในพื้นที่ของตัวเองได้ เพราะหวาดกลัว ซึ่งชาวบ้านที่ถูกดำเนินคดีบุกรุกป่า ไม่มีที่ทำกินที่อื่นเลย มีเพียงพื้นที่ที่ถูกดำเนินคดีนั้น เมื่อไม่สามารถเข้าไปทำกินในที่ดินตัวเองได้ ชาวบ้านก็ขาดรายได้หากต้องการใช้เงินตามความจำเป็นก็ต้องหลบเข้าไปกรีดยางในสวนของตัวเองเพื่อนำรายได้มาใช้จ่ายในการประทังชีวิต

“...ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2557 - 2559 ชาวบ้านถูกสั่งห้ามไม่ให้เข้าใช้พื้นที่ของตนเอง แต่ชาวบ้านก็ไม่มีอาชีพอื่นจำเป็นต้องหลบเข้าพื้นที่เพื่อทำมาหากินเหมือนเดิม เพราะชาวบ้านไม่มีรายได้จากที่อื่นเลย...”

(ชัย ทองดินอก, 2561: สัมภาษณ์)

แม้คณะรักษาความสงบแห่งชาติจะมีคำสั่ง 66/57 ก็ไม่ได้ทำให้ผลกระทบต่อชาวบ้านที่ส่วนใหญ่มีความยากจนลดความเดือดร้อนลงแม้แต่น้อยเลยหนักซ้ำเติมไปกว่านั้นชาวบ้านกลับถูกขับไล่ ยึดที่ดิน ไม่มีพื้นที่ทำกิน ถูกตัดยาง และต้องมาถูกดำเนินคดีอีก จึงอยากชี้ให้เห็นว่า สิ่งที่ถูกกระทำ คือความทุกข์ยากที่ถูกซ้ำเติม ซึ่งชาวบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรม แถมยังไม่มีสิทธิแม้แต่จะทำมาหากินในพื้นที่ซึ่งเป็นของตัวเอง

“...รัฐบาลบอกว่าจะจัดการกับนายทุน ที่มีที่ดินเยอะๆ แล้วทำไมกลับกลายเป็นว่ามาทำแบบนี้กับชาวบ้านอย่างพวกผม ถึงแม้ว่า คสช.จะมีคำสั่งที่ 66/2557 แต่ก็ดูเหมือนว่าจะไม่ได้ทำให้ลดผลกระทบต่อชาวบ้านที่ส่วนใหญ่มีความยากจนแม้แต่น้อยเลย นักข่าวเต็มไปกว่านั้น ชาวบ้านกลับถูกขับไล่ ยึดที่ดิน ไม่มีพื้นที่ทำกิน ถูกตัดยาง และต้องมาถูกดำเนินคดีอีก...”

(ชัย ทองดินนอก, 2561: สัมภาษณ์)

ความทุกข์ยากของชาวบ้านได้ถูกซ้ำเติมเข้าไปอีก โดยเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2559 เจ้าหน้าที่ป่าไม้และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองราว 200 นาย ได้ดำเนินการตัดโค่นต้นยางพาราของชาวบ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุมเลา อำเภอกงหรา จังหวัดสกลนคร จำนวนยางพาราที่ตัดมีจำนวน 4 แปลง เสียหายประมาณ 93 ไร่ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ได้อ้างว่า เข้าตัดยางตามคำสั่งของศาล เนื่องจากเป็นแปลงที่คดีถึงที่สุดแล้ว

“...สวนยางแปลงที่โดนตัดก็เป็นสวนยางของพี่สาวโดนตัดไป 15 ไร่ ซึ่งเป็นสวนยางที่หวังสร้างรายได้ให้กับครอบครัว เพื่อให้พ้นจากความยากจน แต่กลับมาโดนตัดเสียก่อน...”

(อมร ศรีคำ, 2559: สัมภาษณ์)

“...วันที่เขามาตัดต้นยาง มีรถของเจ้าหน้าที่มาประมาณ 30 คัน ประมาณ 200 คน ชาวบ้านก็พากันขึ้นไปคุยกับเจ้าหน้าที่ ยื่นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ดู ว่ามีการชะลอการดำเนินการต่างๆ ไว้แล้ว แต่เจ้าหน้าที่ก็ยังตัด วันนั้นเขาตัดไป 4 แปลง เนื้อที่ประมาณ 93 ไร่...”

(ทองอินทร์ มาตราช, 2561: สัมภาษณ์)

พจนัน ปณฺ ทิโต ชีเว

ที่มา: จันทร โพธิ์จันทร์ (2562)

ภาพประกอบ 2 ต้นยางที่ถูกเจ้าหน้าที่รัฐตัดทิ้ง

หลังจากเจ้าหน้าที่เข้ามาตัดต้นยางชาวบ้านแล้ว ไม่นานรัฐก็นำรถไถคันใหญ่เข้ามาบุกเบิกพื้นที่สวนยางที่โดนตัดทิ้ง และยังบุกเบิกไปถึงพื้นที่สวนมันของชาวบ้านที่ยังเก็บผลผลิตไม่หมดอีกด้วย แล้วเจ้าหน้าที่ก็นำต้นกล้าไม้ขึ้นมาปลูกใส่แปลงที่ทำการเบิกที่ดินดังกล่าว โดยเจ้าหน้าที่อธิบายว่า เป็นการฟื้นฟูสภาพป่า เป็นการปลูกป่าทดแทน โดยปลูกทิ้งไว้และไม่มีการเข้ามาดูแลต่อแต่อย่างใด

“...ตั้งแต่เขามาตัดต้นยางนี้ เจ้าหน้าที่มาปลูกต้นไม้ใส่แปลงต้นยางที่โดนตัดปลูกแล้วก็ไม่ขึ้นมาดู...”

(อมร ศรีคำ, 2559: สัมภาษณ์)

“...ป่าที่มาปลูกใหม่ เจ้าหน้าที่บอกว่าตอนแรกจะปลูกใส่ 4 แปลงที่ตัดไป แต่พอมาปลูกจริง กลับปลูกใส่พื้นที่ที่ว่างด้วย ซึ่งมันเกิน 4 แปลง เห็นว่างๆ เค้าปลูกใส่หมดเลย ขนาดสวนมันที่ถอนมันสำปะหลังออกมายังไม่หมด เค้าก็ไถมันทิ้งเลย แล้วปลูกป่าแทน...”

(อมร ศรีคำ, 2559: สัมภาษณ์)

ผลที่ได้ของการปลูกป่าทดแทนจากรัฐ คือ มีหญ้าคอมมิวนิสต์ขึ้นสูงท่วมต้นกล้าไม้ที่เจ้าหน้าที่มาปลูก ซึ่งหญ้ามีลักษณะแห้ง เอื้อต่อการเกิดไฟไหม้ และปัจจุบันไฟได้ไหม้พื้นที่ดังกล่าวแล้ว และยังส่งผลกระทบต่อสวนยางที่อยู่ติดกัน เนื่องจากเปลวไฟที่รุนแรงจากหญ้าคอมมิวนิสต์ ได้ลวกต้นยางที่อยู่ใกล้เคียงเสียหาย ล้มตายเป็นจำนวนมาก

“...เจ้าหน้าที่เขาเห็นเป็นที่ว่างๆ เขาก็ได้ปลูกป่าหมด ต้มไม้ปลูกแล้วหญ้าขึ้นเต็มแบบนี้ มีแต่จะรอวันไฟไหม้แหละ ยิ่งหน้าแล้งยิ่งเสี่ยง ดีไม่ดีจะลามไปไหม้สวนยางที่อยู่ข้างๆ ด้วย ซึ่งตอนนี้ก็ไหม้หมดแล้ว เสียงบประมาณเปล่าๆ...”

(ทองอินทร์ มาตราช, 2561: สัมภาษณ์)

“...สวนยางพารา 4 แปลงที่โดนเจ้าหน้าที่ตัด แล้วเจ้าหน้าที่ เอาต้นไม้มาปลูกใส่ ตอนนี้ไฟไหม้หมดแล้ว เพราะหญ้าคอมมิวนิสต์ขึ้นเต็ม และไม่มีคนมาดูแล ปล่อยให้ พอหน้าแล้งมันก็เกิดไปป่า ผมรู้สึกว่ามันเปลืองงบประมาณ และตอนที่ไฟไหม้ มันส่งผลกระทบต่อสวนยางที่ยังไม่โดนตัดทิ้งด้วย เพราะไฟมันแรง มันลวกต้นยางที่เหลือ...”

(ทองอินทร์ มาตราช, 2561: สัมภาษณ์)

ภาพประกอบ 3 หลุงทองอินทร์ชี้จุดต้นกล้ายางที่เจ้าหน้าที่นำมาปลูกใหม่แทนที่ต้นยางพาราเก่าที่ตัดไป

ภาพประกอบ 4 ภาพถ่ายเปรียบเทียบพื้นที่ระหว่างสวนยางที่ถูกเจ้าหน้าที่รัฐตัดโค่นแล้วนำต้นกล้าไม้มาปลูกแทนกับสวนยางของชาวบ้าน

ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านต้องเปลี่ยนไป เนื่องจากไม่สามารถเข้าไปทำมาหากินในพื้นที่ของตัวเองได้ ขาดรายได้ในการดูแลครอบครัว ส่งผลให้ชาวบ้านบางรายต้องแอบเข้าไปในพื้นที่ของตนเองเพื่อทำมาหากิน เนื่องจากชาวบ้านไม่มีทางเลือกอื่น และชาวบ้านไม่มีพื้นที่อื่นให้ทำกินอีกเลย

1.2 การเพิ่มขึ้นของภาระค่าใช้จ่ายหลังจากถูกดำเนินคดี

การถูกดำเนินคดี ทำให้ชาวบ้านมีปัญหาภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากชาวบ้านจะต้องเดินทางไปรับฟังคำพิพากษาคดีของศาล เป็นเวลาหลายเดือน เดือนละหลายครั้ง รวมทั้งชาวบ้านยังได้รวบรวมเงินจากพี่น้องจากหลายๆ ครอบครัว เพื่อเดินทางไปยังศาลจังหวัดสกลนคร เป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาค่าใช้จ่ายและให้กำลังใจแก่ผู้ไปขึ้นศาลในครั้งนั้นๆ เพราะชาวบ้านรู้ดีว่าการหาเงินหลักพัน หลักหมื่น สำหรับชาวบ้านเป็นเรื่องลำบาก

“...ตั้งแต่ต้องไปขึ้นศาลนี้ก็ลำบาก ค่าใช้จ่ายก็เพิ่มขึ้น เงินก็ไม่ค่อยมี หนายก็
ต้องจ้างตลอด ชาวบ้านสงสารกันก็ออกค่าทนายช่วยกัน เพื่อไม่ให้เจ้าตัวรับภาระหนักเกินไป ออกเงิน
กัน เวียนกันไป...”

(อมร ศรีคำ, 2562: สัมภาษณ์)

หลังจากถูกดำเนินคดี หลุงทองอินทร์ก็ต้องจำนองที่นาจำนวน 2 ไร่ ซึ่งเป็นมรดก
จากบ้านเกิดที่ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร โดยจำนองกับองค์การทหารผ่านศึก ในราคา 60,000
บาท และต่อมาที่ดินดังกล่าวก็ต้องถูกยึดไปแล้วเนื่องจากไม่มีเงินไปไถ่ถอนคืน นอกจากนั้น ยังต้องนำ
ที่ดินที่สร้างบ้านที่อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ประมาณ 1 งาน ไปจำนองกับธนาคารเพื่อ
การเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) ในราคา 210,000 บาทเพื่อนำเงินไปใช้จ่ายในการถูกดำเนินคดี และ
รถยนต์ที่ซื้อมาด้วยน้ำพักน้ำแรงจากสวนยางที่ต้องการฝากผีฝากไข้ด้วยก็ถูกยึดไปด้วยเช่นกันเพราะ
ไม่มีเงินพอที่จะจ่ายค่างวดรถอีกต่อไป ทำให้หลุงทองอินทร์ต้องมาเช่าบ้านอยู่ในบ้านจัดระเบียบด้วย
อัตราค่าเช่า 700 บาทต่อเดือน (สำนักข่าวชายขอบ, 2016)

ชาวบ้านได้พากันไปร่วมปักหลัก กิน นอน ค้างคืนบริเวณหน้าศาลจังหวัด
สกลนคร ด้วยเหตุที่ภาระค่าใช้จ่ายได้เพิ่มขึ้น ชาวบ้านแบกรับภาระค่าใช้จ่ายจากการเดินทางบ่อยๆ
ไม่ไหว หลังจากที่สมาชิกต้องขึ้นศาลอย่างต่อเนื่องมาตลอดทั้งเดือน ภาระค่าใช้จ่ายจากการถูก
ดำเนินคดีทำให้ชาวบ้านที่ยากจนอยู่แล้วต้องลำบากหาเงินไปสู้คดีในชั้นศาลอีก ชีวิตชาวบ้านทุกคน
ในตอนนี้เป็นทุกข์มากเพราะขาดรายได้ แถมยังมีหนี้สินเพิ่มขึ้นมากมายและยังถูกดำเนินคดีด้วย

“...ที่เห็นชัดๆ ก็คือไม่มีเงิน ชาวบ้านบางคนแม้แต่จะหามาให้ลูกกินก็ยังมีไม่มีเลย
ไม่รู้จะหามาจากไหนกันแถมยังต้องเดินทางไปขึ้นโรงขึ้นศาลบ่อยๆ ไม่รู้จะเอาเงินที่ไหนมาต่อสู้คดีหรือ
ประกันตัว...”

(อมร ศรีคำ, 2562: สัมภาษณ์)

พญู๋ ปณุ ทิโต ชีเว

ที่มา: ศรายุทธ์ ฤทธิพิณ (2558)

ภาพประกอบ 5 ชาวบ้านปักหลัก กิน นอน หน้าศาลสกลนคร และร่วมให้กำลังใจตามนัดหมายที่ศาล
ให้เดินทางมาฟังคำพิพากษา

“...ช่วงขึ้นศาลบ่อยๆ ชาวบ้านพากันยืมหนี้ยืมสินกัน ตอนนี้ใช้หนี้ยังไม่จบเลย เพราะการไปฟ้องศาล ก็ต้องเสียค่าทนาย การไปให้กำลังใจคนที่ถูกดำเนินคดี ก็ไม่ได้ไปเฉพาะ ชาวบ้านจัดระเบียบเท่านั้น ถ้าพี่น้องทางอำเภอวาริชภูมิ สกลนคร ที่โดนคดีบุกรุกป่าเหมือนกันขึ้น ศาล พี่น้องทางนั้นก็โทรมาถามว่า จะไปให้กำลังใจกันไหม เราก็ต้องพากันไป หอบกันไป บางครั้ง ไม่ได้อยู่วันเดียว อยู่หลายวันก็มี ค่าใช้จ่ายก็มี พี่น้องก็ลำบากกัน เสียเงิน เสียค่าอยู่ ค่ากินอีก ทั้งไปขึ้น ศาล ไปให้กำลังใจเพื่อน ไปหลายครั้งเข้ามันก็กลายเป็นเงินก้อน บางคนยืมหนี้ ชกส. มาลงทุนปลูกก็ ยังใช้หนี้เขาไม่หมดเลย ตอนนี้ครอบครัวพี่ก็ยังเป็นหนี้ ใช้หนี้ยังไม่หมด หนี้เกือบแสนบาท สิ้นเดือนมาก็ไปส่งแต่ดอกเบี้ย...”

(อมร ศรีคำ, 2562: สัมภาษณ์)

“...ตอนที่ผมอยู่ในบ้านจัดระเบียบนี้ผมก็เข้าบ้านคนในหมู่บ้านอยู่ ตอนนี้นี้ ชกส. เพิ่มเป็น 400,000 บาท แล้ว จากแต่ก่อน ยืมมา 200,000 บาท ในปี 2556 เงิน 200,000 ที่ยืม มาตอนนั้น ก็เอาไปใช้จ่ายในการขึ้นศาล และเสียค่าปรับจนหมด ยังไม่ได้ใช้เลย ตอนนี้ก็ยังไม่รู้เลยว่า จะใช้หนี้หมดตอนไหน...”

(ทองอินทร์ มาตราช, 2561: สัมภาษณ์)

“...พวกผมต้องพร้อมใจกันมาขึ้นศาล ทวงความเป็นธรรมในสิทธิที่ดินทำกินกันมาหลายครั้ง หลายเดือน และบางครั้งก็ต้องไปขึ้นศาลหลายวันติดต่อกันศาล 3 วันติดต่อกัน ทุกครั้งมันคือค่าใช้จ่าย เป็นภาระที่เพิ่มขึ้น...”

(ชัย ทองดินอก, 2562: สัมภาษณ์)

บางครอบครัวก็ถูกดำเนินคดีกันทั้งครอบครัว บางคนหมดอนาคตไม่ได้ศึกษาต่อ เพราะถูกดำเนินคดีและไม่มีเงินพอที่จะศึกษาต่อ ชาวบ้านหลังจากถูกดำเนินคดี รายได้ทั้งหมดถูกนำมาเป็นค่าทนายและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีทั้งหมด

“...พื้นที่ที่โดนดำเนินคดี ส่วนใหญ่เป็นสวนยางพารา อายุเกินกว่า 7 ปี สลับกับไร่มันสำปะหลัง และผลผลิตที่ได้ คือรายได้หลักของคนในพื้นที่...”

(จันทร์ โพธิ์จันทร์, 2562: สัมภาษณ์)

“...นายภักดี ศรีสวัสดิ์ (ลุงนุช) รู้สึกไม่สบายใจเลย เพราะหาอยู่หากินกับสวนนี้ รายได้ก็ออกมาจากสวนนี้ทั้งหมด และในครอบครัวก็มีตั้ง 6 คน ที่โดนคดี ค่าใช้จ่ายในแต่ละครั้งก็ไม่ใช่น้อย รู้สึกเหมือนแผนทางคืนผืนป่าได้ทำลายอนาคตไปแล้ว เงินที่ส่งลูกเรียนก็มาจากตรงนี้ ลูกก็ไม่ได้เรียนเพราะมันเป็นคดีไม่มีเงินส่ง หลายคนต้องกู้เงินหมู่บ้านหรือกองทุนแม่บ้านมาใช้จ่ายกันก่อน แล้วออกไปหางานข้างนอกหรืออาศัยลูกหลานที่ไปทำงานรับจ้างในกรุงเทพฯ แล้วส่งเงินกลับมาให้คนทางบ้านพอได้ใช้จ่าย...”

(ภักดี ศรีสวัสดิ์, 2562: สัมภาษณ์)

“...การไปขึ้นศาล เราก็กู้ค่าทนายอีก กว่าจะเสร็จก็ ไร่โยะคับ ไปแต่ละทีก็เหมารรถกันไป ไปก็ไปด้วยกันหมด ไปให้กำลังใจกัน เหมือนถ้าคนขึ้นศาล ก็หอบกันไปเอากันไป ไปทุกอาทิตย์ ค่าอยู่ค่ากินค่าน้ำมันรถ ค่าเหมารรถ ถ้าไม่มีเงินก็ยืม...”

(อมร ศรีคำ, 2562: สัมภาษณ์)

กรณีคดีที่รอลงอาญาจะมีโทษปรับด้วย จะปรับมาก ปรับน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนที่ดินที่ครอบครอง และในส่วนของค่าปรับนี้ ชาวบ้านต้องหาเงินมาเสียค่าปรับเอง ชาวบ้านที่ไม่มีเงินอยู่แล้วต้องไปกู้ยืมเงินเพื่อมาจ่ายค่าปรับไปก่อน จนปัจจุบันชาวบ้านก็ยังต้องเป็นหนี้ก้อนนั้นอยู่

“...การสิ้นสุดของผลคดีนี้ คือ รวม ติดคุกทั้งหมด 11 คน ศาลยกฟ้องอีก 4 คน นอกนั้นคือรอลงอาญา 2 ปี หหมดเลย ในส่วนของคนที่รอลงอาญาจะมีโทษปรับด้วย ต่ำสุดคือ 15,000 สูงสุดคือ 25,000 ในส่วนของผมโดนคดี 12 ไร่ ติดคุก 1 ปี รอลงอาญาไว้ 2 ปี มีโทษปรับ 15,000 บาท...”

(ทองอินทร์ มาตราช, 2561: สัมภาษณ์)

“...ในคดีของผมนี้ติดคุก 1 ปี รอลงอาญา 2 ปี มีโทษปรับ 20,000 ในส่วนของโทษปรับนี้ชาวบ้านจะต้องหาเงินมาจ่ายค่าปรับเอง ไม่มีกองทุนช่วย ผมหมดเงินไปกับการขึ้นศาล และไปให้กำลังใจ ไปยื่นหนังสือ และจ่ายค่าปรับนี้ ตอนนี้เป็นหนี้ ยังใช้คืนไม่หมดเลยครับ...”

(ชัย ทองดินนอก, 2562: สัมภาษณ์)

“...สรุปผลการดำเนินคดี มีชาวบ้าน รอลงอาญา 19 ราย ถูกจำคุก 11 ราย ยกฟ้อง 4 ราย...”

(ชัย ทองดินนอก, 2562: สัมภาษณ์)

หลังถูกดำเนินคดี ชาวบ้านเกิดสภาวะการขาดแคลนรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ตกต่ำ รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ตกอยู่ในสภาวะของการเป็นหนี้

ความยากจนวัดได้จากความขาดแคลนความไม่เพียงพอทางด้านเศรษฐกิจ มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่สังคมวางไว้หรือการมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำรงชีวิตทำให้สภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนดไว้และเป็นสภาวะที่ไม่พอกิน ไม่มีที่ทำกิน ป่วย สุขภาพไม่ดี มีหนี้ หรือ ความขัดสนด้วยโอกาส ขาดแคลนปัจจัยสี่มาเพื่อดำรงชีวิตและยากจนทางวัฒนธรรม โดยพิจารณาจากสภาพทางจิตใจ ปัญหาสุขภาพ สาธารณสุข ระดับการศึกษา ค่านิยม ความเชื่อ ทักษะคดีหรือทำที่และรายได้ รายจ่าย การกระจายรายได้ ทรัพย์สิน หนี้สิน การมีบริการขั้นพื้นฐาน มาตรฐานชีวิต การมีทางเลือก มีสิทธิ์ มีเสียง และมีโอกาสในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองและครอบครัวเป็นเครื่องชี้วัดของความยากจนได้ (อังคณา จงภักกลาง, 2553: 8) ความยากจน เป็นสภาวะปราศจากช่องทางเลือกและโอกาส รวมถึงการไม่มีเกียรติในความเป็นมนุษย์ และยังหมายถึงการขาดความสามารถในการเข้าร่วมในสังคม ไม่สามารถหาเลี้ยงครอบครัวได้ ไม่มีโรงเรียนหรือโรงพยาบาลให้ไป ไม่มีที่ดินสำหรับผลิตอาหาร ไม่มีงานให้เลี้ยงชีพ และไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อได้ นอกจากนี้ยังหมายถึงความไม่ปลอดภัย ไม่มีอำนาจ และถูกกีดกันทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และสังคม มีความเสี่ยงที่จะเกิดความรุนแรง หรืออาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี ขาดการเข้าถึงน้ำสะอาดและสาธารณสุขที่ดี และองค์การสหประชาชาติ ได้ให้ความหมายความจนไว้ว่า ความยากจน

เป็นสภาวะที่ “ไม่มีกิน หรือไม่พอกิน รายได้น้อย ไม่มีที่พอกิน มีหนี้ ป่วย สุขภาพไม่ดี หรือพิการ” แต่ในทัศนะของนักวิชาการแล้ว ปรากฏว่ามีหลักเกณฑ์รวมไปถึงข้อโต้แย้งสำหรับการวัดความยากจนอยู่มากมาย ไม่ว่าจะพิจารณาจากรายได้ รายจ่าย การกระจายรายได้ ทรัพย์สิน หนี้สิน การศึกษา การมีบริการขั้นพื้นฐาน มาตรฐานชีวิตเปรียบเทียบกับความหวัง หรือแม้แต่การมีทางเลือก มีสิทธิ มีเสียง และมีโอกาสในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองและครอบครัว (สมชัย จิตสุชน, 2557) ความยากจนหมายถึงการขาดแคลนและความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีอยู่แก่ผู้ใดแล้วย่อมก่อให้เกิดความบกร่องและไม่สามารถดำรงความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจของตนให้อยู่ในระดับเดียวกับผู้อื่นในหมู่หรือกลุ่มที่ตนเองอยู่ร่วมกันได้ (อดุลย์ ต้นประยูร, 2526: 151) คนจน หมายถึง คนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความจน ซึ่งเส้นความยากจนนี้คำนวณขึ้นมาโดยคำนึงถึงความต้องการอาหารและสินค้าอุปโภคที่จำเป็นพื้นฐานขั้นต่ำของครัวเรือน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า คนจนคือคนที่มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารและสินค้าจำเป็นพื้นฐานขั้นต่ำนั่นเอง (โกศล วงศ์สวรรค์ และสตีล วงศ์สวรรค์, 2543: 169)

สามารถสรุปได้ว่า ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่าทางด้านเศรษฐกิจชาวบ้านได้รับความทุกข์ยากอย่างแสนสาหัส เนื่องจากภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น อันเกิดจากการที่ชาวบ้านไม่สามารถเข้าไปทำมาหากินในพื้นที่ที่ถูกดำเนินคดีได้ โดยจะมีเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจตราพื้นที่ตลอด และการขึ้นไปตรวจตรานั้นเจ้าหน้าที่ยังได้ยึดเอาทรัพย์สินของชาวบ้านที่อยู่ภายในสวนไปด้วย มีหน้าเข้าชาวบ้านยังต้องมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น จากการถูกดำเนินคดี คือ ต้องเดินทางไปปรับฟังคำพิพากษาคดีของศาล ซึ่งผู้ถูกดำเนินคดีหนึ่งคนจะต้องไปหลายครั้ง และชาวบ้านยังได้เดินทางไปร่วมให้กำลังใจและรับฟังคำพิพากษาคดีของชาวบ้านผู้ร่วมชะตากรรมคนอื่นอีกด้วย บางครั้งต้องไปปักหลัก กิน นอน อยู่หน้าศาลเป็นเวลาหลายวัน เนื่องจากมีการเรียกตัวเพื่อรับฟังคำพิพากษาหลายรายติดต่อกัน เพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ไป-กลับ เพราะชาวบ้านแบกรับภาระค่าใช้จ่ายไม่ไหว และเมื่อสิ้นสุดผลคดี ชาวบ้านที่มีผลการพิจารณาผลคดี ให้รอลงอาญา จะต้องเสียค่าปรับด้วย ซึ่งจำนวนค่าปรับนั้นจะขึ้นอยู่กับจำนวนพื้นที่ที่อยู่ในการครอบครอง ซึ่งรายจ่ายในส่วนนี้ชาวบ้านจะต้องหาเงินมาจ่ายเอง ส่งผลให้ชาวบ้านหลายรายต้องกู้ยืมเงินทั้งจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) และเงินกู้นอกระบบ เพื่อมาเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการถูกดำเนินคดี ความทุกข์ยากของชาวบ้านยังไม่สิ้นสุดลง เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รุกเข้าตัดต้นยางพาราของชาวบ้านหลังจากผลคดีสิ้นสุดลงอีกด้วย ส่งผลให้ชาวบ้านมีสภาพความเป็นอยู่ที่ตกต่ำลง ตกอยู่ในสภาวะที่ไม่พอกิน ไม่พอใช้ และเป็นหนี้

2. ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่าด้านสภาพทางจิตใจ

เมื่อชาวบ้านถูกแจ้งข้อหาบุกรุกแผ้วผางป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติดงชมพูวาน-ป่าดงกระเมอ เมื่อปี พ.ศ. 2555 ชาวบ้านรู้สึกตกใจ และทำใจไม่ได้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และต่อมาในปี 2557 ยังได้มีคำสั่งจาก คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ ยิ่งตอกย้ำความทุกข์ยากลำบากของชาวบ้านเข้าไปอีก เพราะถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งจากทาง กรมป่าไม้ ตำรวจ ทหารบก และฝ่ายปกครอง ได้เข้ามาข่มขู่คุกคามไม่ให้ชาวบ้านเข้าไปทำประโยชน์ในพื้นที่ของตนเองโดยเด็ดขาด และให้ย้ายทรัพย์สินลงมาจากพื้นที่ที่ถูกดำเนินคดีทั้งหมด ถ้าเจ้าหน้าที่พบว่าชาวบ้านคนไหนลักลอบเข้าไปใช้พื้นที่ ก็จะถูกดำเนินคดี

“...เคยมีเจ้าหน้าที่มาถามภรรยาผมว่า ทำไมไม่กลับไปอยู่ที่ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร (บ้านเกิด) ภรรยาผมตอบว่า ชายดินชายที่มากหมดแล้ว มาซื้อดินที่นี่ มาทำอยู่ทำกินที่นี่ ตอนนั้นผมหลบอยู่ ตอนนั้นผมรู้สึกไม่ปลอดภัยมากๆ กลัวโดนจับ จิตใจอยู่ไม่เป็นสุขเลย ช่วงนั้นเวลาประมาณค่าๆ ที่เจ้าหน้าที่พากันมา...”

(ทองอินทร์ มาตราช, 2561: สัมภาษณ์)

ตลอดระยะเวลานับแต่โดยตั้งข้อหาชาวบ้านมีอาการกังวล และนอนไม่หลับ ชีวิตชาวบ้านทุกๆ คนในตอนนี้เป็นทุกข์มาก

“...ตั้งแต่ครอบครัวผมโดนดำเนินคดีบุกรุกป่า ครอบครัวผมจากเศรษฐีสวนยางมีรถยนต์ขยับจึงต้องย้ายมาเช่าบ้านอยู่ในหมู่บ้านด้วยอัตราค่าเช่า 700 บาทต่อเดือน ไม่กล้าอยู่ในพื้นที่ของตนเอง และมีการถูกข่มขู่โดยเจ้าหน้าที่ในเครื่องแบบติดอาวุธให้ย้ายทรัพย์สินลงมาทั้งหมด ตลอดระยะเวลานับแต่โดยตั้งข้อหาดำเนินคดีผม มีอาการกังวล นอนไม่หลับ...”

(ทองอินทร์ มาตราช, 2561: สัมภาษณ์)

ในระหว่างนั้นชาวบ้านก็ไม่มีทางเลือกถ้าไม่เสี่ยง ที่จะเข้าไปทำกินในพื้นที่นั้นก็จะไม่มีรายได้ ชาวบ้านก็จำเป็นที่จะต้องแอบไปกรีดยางที่สวนของตัวเอง เพราะชาวบ้านไม่มีที่ทำมาหากินที่อื่น พอเวลามีเจ้าหน้าที่มาชาวบ้านก็จะวิ่งหนีหลบเจ้าหน้าที่ เพราะกลัวถูกดำเนินคดีเป็นครั้งที่สอง เหตุการณ์นี้ทำให้ชาวบ้านต่างพากันรู้สึกหดหู่ เสียใจ และได้แต่ทำใจยอมรับกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

“...ช่วงที่มีคดีประมาณช่วง 2555-2558 เค้ามามาติดป้ายห้ามเข้าพื้นที่ เข้าพื้นที่ไม่ได้เลย แต่ชาวบ้านบางคนก็ต้องเข้าไป เพราะสวนยางเป็นรายได้หลักของครอบครัว ถ้าไม่เข้าไปทำ

ก็ไม่รู้จะเอาอะไรกิน ตอนเข้าไปก็ลำบาก ได้หลบเจ้าหน้าที่ ถ้าได้ยินเสียงรถ หรือเห็นแสงไฟ หรือเห็นรถแปลกๆ ชาวบ้านก็จะโทรหากันให้หลบ รู้สึกหวาดระแวงอยู่ตลอด...”

(ชัย ทองคีนอก, 2562: สัมภาษณ์)

ต่อมาเมื่อปี 2559 เจ้าหน้าที่ทั้งจากทาง กรมป่าไม้ ตำรวจ ทหารบก และฝ่ายปกครอง ยังได้เข้ามาตัดต้นยางของชาวบ้านอีก โดยให้เหตุผลว่าคัตถึงที่สุดแล้ว พื้นที่นี้ตกเป็นของรัฐแล้ว ยิ่งทำให้ชาวบ้านรู้สึกเสียใจหนักเข้าไปอีก

“...วันเขามาตัดยาง ยายไม่ได้ไปดูเขาตัดห rokok ยายไม่อยากไปเห็น มันเหนื่อยใจ เราปลูกมาตั้งนานอยู่ดีๆ มาตัดทิ้ง เอกสารอะไรก็ไม่ให้ดู...”

(คำมะลุน ศรีคำ, 2562 : สัมภาษณ์)

สภาพครอบครัวที่เปลี่ยนไปของชาวบ้านหลังถูกดำเนินคดี บางครอบครัวต้องสูญเสียสามี เพราะผู้เสียชีวิต คิดมาก และน้อยใจที่ตนเองแบ่งที่ดินที่เป็นข้อพิพาทให้ภรรยาและลูกๆ จนเป็นเหตุให้ภรรยาและลูกๆ ถูกดำเนินคดี

“...พอเป็นคดีสามีก็คิดมาก แกบอกว่าจะถ้าให้โอนที่ดินคืนมาเป็นของแกได้ แกจะโอนที่ดินมาให้แกคนเดียว แกจะรับโทษเพียงคนเดียว จะได้ติดคุกคนเดียว ไม่อยากให้ลูกกับภรรยาต้องมารับโทษแบบนี้ แกคิดมากจนเสียชีวิต เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2559 แกก็คงคิดมาก..”

(คำมะลุน ศรีคำ, 2562 : สัมภาษณ์)

บางครอบครัวภรรยาเกิดความเครียด จนทำให้เกิดอาการป่วยทางจิตใจอย่างรุนแรง กลายเป็นโรคประสาท ปัจจุบันอยู่ในระหว่างรักษาอาการด้านจิตใจและกินยาระงับอาการ

“...ช่วงที่ไปขึ้นศาล ผมไปขึ้นศาลคนเดียว ไม่ได้ให้เมียไปด้วย มีวันหนึ่งผมไปขึ้นศาล เมียผมซัดเข้าโรงพยาบาล ผมกลับมาจากศาลเมียผมยังไม่ฟื้นเลย พอฟื้นขึ้นมา ก็กลายเป็นคนเสียสติ ต้องกินยาโรงพยาบาลตลอด...”

(ชัย ทองคีนอก, 2562: สัมภาษณ์)

บางครอบครัวสามีต้องอยู่เลี้ยงดูลูกคนเดียว เพราะพ่อตา แม่ยาย และภรรยา ติดคุก ทั้งสามคน สามีเกิดความเศร้า ชาวบ้านเห็นแล้วรู้สึกสงสารจับใจ

“...ครอบครัวลุงนุช ก็ติดคุก ทั้ง พ่อตา แม่ยายและ ลูกสาว(เมียลุงนุช) ครอบครัวนี้มีอยู่ 6 คน ติดคุก 3 คน ไม่ติด 3 คน ตอนผมเห็นเค้านั่งอยู่หน้าบ้าน ผมยังไม่กล้าทักเขา ไม่กล้าถามเรื่องภรรยาเขา เพราะสามีภรรยาคู่นี้เขารักกันมาก ไปไหนก็ไปด้วยกัน ผมเห็นแล้วคิด สงสาร ลุงนุชแกก็เป็นคนไต่กลับต้องมาอยู่อีสานคนเดียว เพราะภรรยา พ่อตา แม่ยายก็ติดคุกหมด ผมกลัวว่าภรรยาแกจะติดคุกถึง 3 ปี ผมกลัวแกจะคิดมาก จนเป็นอะไรไปเสียก่อน...”

(ทองอินทร์ มาตรการ, 2561: สัมภาษณ์)

“...และครอบครัว พงษ์ศักดิ์บรรณ และครอบครัวศรีสวัสดิ์ (เป็นครอบครัวเดียวกัน) ถึงครอบครัวนี้จะไม่สูญเสียคนในครอบครัว แต่ก็ได้รับผลกระทบสภาพทางจิตใจไม่แตกต่างกัน เพราะครอบครัวนี้โดนคดีไปทั้งหมด 6 คน คือ นางกอง พงษ์ศักดิ์บรรณ (ภรรยา) นายบุญสม พงษ์ศักดิ์บรรณ (สามี) นางสุรัตน์ ศรีสวัสดิ์ (ลูกสาว) นายภักดี ศรีสวัสดิ์ (ลูกชาย) นายกิตติศักดิ์ ศรีสวัสดิ์ (หลาน) นางสาวสุดธิดา พงษ์ศักดิ์บรรณ (หลาน) ติดคุกทั้งหมด 3 คน คือ สามี ภรรยา และ ลูกสาว ส่วนลูกชาย ต้องโทษจำคุก 1 ปี รอลงอาญา 2 ปี และหลานทั้งสองคน ถูกยกฟ้องเพราะเจ้าตัวยังเรียนอยู่ เจ้าตัวไม่ได้เป็นคนเซ็นชื่อด้วยตัวเอง ปัจจุบันทั้ง 3 คนที่ติดคุก ยังอยู่ในคุก...”

(จันทร์ โพธิ์จันทร์, 2562: สัมภาษณ์)

“...รู้สึกไม่สบายใจเลย เพราะหาอยู่หากินกับสวนนี้ รายได้ก็ออกมาจากสวนนี้ ทั้งหมด และในครอบครัวก็มีตั้ง 6 คน ที่โดนคดี...”

(ภักดี ศรีสวัสดิ์, 2562: สัมภาษณ์)

บางครอบครัวภรรยาต้องติดคุก และสามีก็เป็นอัมพาต มีเพียงลูกสาวเท่านั้นที่ต้องดูแลพ่อ รอแม่ออกมาจากคุก

“...นางบุปผา ศรีมิชัย แกเป็นคนวาริชภูมิ แต่มีสวนอยู่บ้านจัดระเบียบ แกมีโทษจำคุก 2 ปี ตอนนี้แกทิ้งสวนไปเลย เพราะแกกลัวจะโดนฟ้องเป็นคดีอีก ไม่กลับมาทำอีกเลย แกเสียใจตอนที่แกอยู่ในคุก สามีแกก็เป็นอัมพาต ต้องอยู่กับลูกสาว รอภรรยาออกจากคุก...”

(ชัย ทองดินอก, 2562: สัมภาษณ์)

บางครอบครัวสามีติดคุก ภรรยาที่อายุมากแล้วและมีโรคประจำตัวต้องอยู่คนเดียว

“...โดนศาลตัดสิน จำคุก 4 ปี โดยไม่รอลงอาญา หลังออกมาจากคุก (อยู่ในคุก 15 วัน) เนื่องจากประกันตัวชั่วคราว ผมรู้สึกเสียดายทุน เสียดายแรง เสียดายเวลา เสียดายหมดทุกอย่างที่มาอยู่ตรงนี้ เพราะคิดว่าตรงนี้จะได้เลี้ยงชีวิตตอนแก่ บางที่ผมคิดอยากจะฆ่าตัวตาย ตายให้มันพ้นเวรพ้นกรรม ผมก็ติดคุก ไม่มีใครอยู่กับภรรยา ภรรยาก็อายุมากแล้ว แถมยังเป็นเบาหวาน ไม่รู้ใครจะมาดูแล ผมก็จะติดคุก ผมนอนไม่หลับซักคืน คิดแต่เรื่องนี้...”

(สำราญ กลางรัก, 2558: สัมภาษณ์)

“...ไปเยี่ยมสามีในคุก แยกอกแยกป่วย พยาบาลในนั้นบอกว่าแยกป่วยว่าจะพาออกไปหาหมอโรงพยาบาลใหญ่ แยกกินข้าวแดงไม่ได้ แยกบอกร้างในคุกร้อนมาก ไม่มีที่อยู่ ตอนกลางวันไม่มีที่อยู่ คนเยอะ สามีบอกว่า ไปนั่งกลางแดดเอาผ้าปิดศีรษะเอา...”

(กลางรัก, 2561: สัมภาษณ์)

บางครอบครัวบางครอบครัวแม่กับพ่อต้องติดคุก ปล่อยให้ลูก 3 คน อยู่กับยาย และยายก็เสียชีวิตลงหลังจากนั้นไม่นาน เนื่องจากความเครียด และวิตกกังวล ลูกชายคนเล็กที่เรียนหนังสืออยู่ไม่สามารถเรียนต่อได้คิดมากต้องไปรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลศรีมหาโพธิ์

“...พ่อแม่ผมคือ นางประเสริฐ และนายคำผาย ทดแก้ว ถูกศาลสั่งจำคุกคนละ 2 ปี ไม่รอลงอาญา เลยทำให้บ้านเหลือเพียงผมคนเดียวเท่านั้น ในตอนแรกแม่ผมถูกจับดำเนินคดี แล้วพ่อไปอาสาจะติดคุกแทน เจ้าหน้าที่เลยตัดสินว่า ให้ติดคุกทั้งสองคนเพราะร่วมกันบุกรุกป่า หลังศาลมีคำพิพากษา ก็เหมือนครอบครัวล่มสลาย พ่อแม่ถูกควบคุมตัวไปเรือนจำจังหวัดสกลนคร ส่วนย่าซึ่งอาศัยอยู่บ้านหลังติดกัน มีอาการช็อคจนเสียชีวิต เช่นเดียวกับยายที่คิดมากจนล้มป่วยและเสียชีวิตไปอีกคน ขณะที่พี่สาวกับน้องชาย แยกย้ายกันไปทำงานต่างถิ่นและผมต้องอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์นานหลายเดือน กระทั่งอาการดีขึ้นจึงได้กลับมาอยู่บ้านหลังนี้อีกครั้ง...”

(เลิศศักดิ์ ทดแก้ว, 2562: สัมภาษณ์)

“...และครอบครัวของ นางคำผาย ทดแก้ว และนายประเสริฐ ทดแล้ว คือแกสองคนเป็นสามีภรรยา กัน เมียแกโดนคดี ที่จริงเมียแกมีที่ 4 ไร่ แต่ในคำฟ้องโดนไป 35 ไร่ แล้วสามีที่ทำงานจับจำอยู่ในตัวเมืองสกลนคร เห็นเมียติดคดี เลยไปติดต่อสถานีตำรวจว่า ขอติดคุกแทนภรรยาเอง แต่สุดท้ายโดนจับติดคุกทั้ง 2 คน ทำให้แม่ซึ่งแก่แล้ว เห็นลูกชายกับลูกสะใภ้ติดคุกก็ช็อค เส้น

เลือดในสมองแตก รักษาอยู่ประมาณเดือนกว่าๆ ก็เสียชีวิต ตอนยายเสียชีวิต ทั้งลูกชายและลูกสะใภ้ ไม่ได้มางานศพเลย เพราะอยู่ในคุก หลังจากที่ยายเสียชีวิตประมาณอาทิตย์กว่าๆ คุณแม่ของภรรยา หรือ ยาย ก็มาเสียชีวิตลงไปอีก ตอนนั้นลูกชายของนางคำผาย และชายประเสริฐ อยู่ประมาณ ม.4 ต้องออกจากโรงเรียน และเสียสติไปเลย เป็นภาระพี่สาวที่ทำงานอยู่กรุงเทพ ต้องกลับมาดูแล...”

(จันทร์ โพธิ์จันทร์, 2562: สัมภาษณ์)

คำสั่ง คสช. ได้สร้างความเดือดร้อนอย่างมากให้กับประชาชนที่อาศัยและทำกินใน เขตป่า ถึงแม้ว่าชาวบ้านจะมีกระบวนการแก้ไขปัญหา ร่วมกับกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาก่อนหน้า หรือไม่ก็ตาม อีกทั้งเมื่อมีการเจรจาในระดับขบวนการภาคประชาชนกับตัวแทนรัฐบาลเพื่อหาทาง ออกร่วมกัน คำสั่ง คสช. ก็ยังเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติ ดำเนินการตามที่ตัวเองเห็นสมควร ซึ่งได้สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนมากขึ้นไปอีก

คณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย (2535 : 141) ได้กล่าวถึงความหมายของความยากจนว่ามีความหมายสองทางคือ ความ ยากจนทางเศรษฐกิจ มีรายได้หรือการเป็นเจ้าของทรัพย์สินเป็นเครื่องชี้วัด ส่วนความยากจนทาง วัฒนธรรมสามารถวัดได้จากสภาพทางจิตใจ ปัญหาสุขภาพ สาธารณสุข ระดับการศึกษา ค่านิยม ความเชื่อ ทักษะคิดหรือทำที่ เป็นเครื่องชี้วัดความยากจนได้

สามารถสรุปได้ว่า ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่าด้านสภาพทางจิตใจ ชาวบ้านเกิดความวิตกกังวล นอนไม่หลับ และหวาดระแวงอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากชาวบ้านถูก ดำเนินคดีข้อหาบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่ยังเข้ามาปิดป้ายประกาศห้ามเข้าพื้นที่ที่ถูก ดำเนินคดี แต่ชาวบ้านก็ต้องแอบเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าไปทำกินในพื้นที่ดั้งเดิม เนื่องจากพื้นที่ทำกินที่ตก เป็นคดีพิพาทนี้ เป็นที่ดินแปลงเดียวของครอบครัว ซึ่งชาวบ้านไม่มีรายได้จากส่วนอื่นแล้ว จำเป็นต้อง แอบลักลอบเข้าไปทำกินในพื้นที่ดังกล่าว และหลังจากถูกดำเนินคดี ก็มีค่าใช้จ่ายจากการถูกดำเนินคดี ตามมา และเมื่อผลคดีสิ้นสุด ก็มีชาวบ้านทั้งรายที่ต้องติดคุก และรายที่ต้องเสียค่าปรับเนื่องจากผลคดี ให้ออกลา 2 ปี ทำให้ชาวบ้านต้องไปกู้ยืมเงินเพื่อมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และจ่ายค่าที่เกิดจาก การถูกดำเนินคดีดังกล่าว หลังจากผลคดีสิ้นสุด รัฐก็ได้รุกเข้าตัดทำลายต้นยางของชาวบ้าน เสียหาย จำนวน 93 ไร่ จากการกระทำดังกล่าว ทำให้ชาวบ้านเกิดความเครียด วิตกกังวล ทั้งลำบากเรื่อง รายจ่ายที่เพิ่มขึ้น การกลัวที่จะเผชิญหน้ากับเจ้าหน้าที่รัฐ เนื่องจากชาวบ้านได้ลักลอบเข้าไปทำกินใน พื้นที่ของตัวเอง และเสียใจที่ตนเองและคนครอบครัวต้องติดคุก เกิดสภาวะซึมเศร้า ครอบครัว แยกแยก และยังมีน้อยใจที่ รัฐไม่รับฟังความคิดเห็นของชาวบ้านเลย รู้สึกว่าตัวเองเป็นคนไร้สิทธิ ไร้ เสียง เหมือนคนไม่มีตัวตน

3. ผลกระทบจากนโยบายทางคืนผืนป่าด้านอำนาจทางสังคมและความเสมอภาค

เมื่อเดือนพฤศจิกายนปี พ.ศ. 2555 กรมป่าไม้ได้มาแจ้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ให้บอกลูกบ้านให้มาลงชื่อยืนยันสิทธิในการทำกินกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ที่ศาลากลางบ้าน ซึ่งได้มีการประชุมชี้แจงว่าจะออกเอกสารสิทธิให้ สำหรับคนที่มาอยู่อาศัยในพื้นที่ตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ.2545 ส่วนคนที่มาอยู่อาศัยในพื้นที่หลังปี พ.ศ.2545 เจ้าหน้าที่จะพิจารณาอีกที แล้วมีการให้ลงชื่อ ที่อยู่ และเบอร์โทรในกระดาษเปล่า แนบสำเนาทะเบียนบ้าน ซึ่งในวันนั้นมีคนมาลงชื่อจำนวน 34 ราย โดยหลังประชุมมีการตรวจวัดระยะทางของพื้นที่ด้วยระบบนำทาง GPS ให้ยื่นแปลงถ่ายรูป เพื่อยืนยันการเป็นเจ้าของ ซึ่งสวนยางส่วนใหญ่เป็นสวนยางที่กรีตแล้ว แต่หลังจากนั้น 1 สัปดาห์ ผู้ใหญ่บ้านมาแจ้งว่าป่าไม้จะมาขึ้นทะเบียน ให้ไปรวมกันที่ศาลากลางบ้าน พอถึงเวลากลับมีแค่ตำรวจในเครื่องแบบประมาณ 6-7 นาย มาแจ้งว่านายพรภิรมย์ อูระแสง หัวหน้าหน่วยป้องกันรักษาป่าพรณานิคม ได้นำหลักฐานซึ่งเป็นเอกสารที่ชาวบ้านเซ็นยอมรับว่าบุกรุกพื้นที่ป่ามอบให้ตำรวจ ทำให้หลังจากนั้นเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 รองอธิบดีกรมป่าไม้ นายวิฑูรย์ ชลาชนาวิน ได้เข้ามาตรวจพื้นที่ และแถลงข่าวว่าได้ยึดพื้นที่จากนายทุนและให้ดำเนินการขจัดตัดขาดภายในหนึ่งเดือนหลังจากนี้ ส่งผลให้ต่อมาเมื่อวันที่ 19-21 พฤศจิกายน พ.ศ.2555 เจ้าหน้าที่ได้แจ้งความดำเนินคดีกับชาวบ้านจำนวน 34 ราย ในข้อหาบุกรุก แผ้วถาง ก่อสร้าง ครอบครองป่า รวมเนื้อที่ 841 ไร่

“...ตอนไปเซ็นเอกสารในกระดาษเปล่า ปี 2555 ก็ไปเซ็นในโรงเรียนนี้แหละ พอเซ็นเสร็จ อีกประมาณ 5 เดือน เคาก็มาแจ้งจับนี้แหละ บอกว่าที่เราเซ็น เป็นการเซ็นรับทราบข้อกล่าวหา...”

(ทองอินทร์ มาตราช, 2561: สัมภาษณ์)

“...ในปี 2555 โดนหลอกให้เซ็นเอกสาร และในวันต่อมาก็ให้ไปถ่ายรูปยื่นแปลงยืนยันเป็นเจ้าของที่ รวมระยะเวลาในการทำทั้งหมด 3 วัน ใครมีที่ดินเกิน 25 ไร่ก็ให้แบ่งให้ลูกหลานในวันนั้นเลย จะได้ไม่ลำบาก ถ้าเรามาแบ่งกันเองทีหลังมันจะลำบาก เจ้าหน้าที่บอกแบบนี้หลังจากเซ็นเอกสาร อีกประมาณ 5 เดือนก็มีจดหมายจากสถานีตำรวจว่า ให้ไปเซ็นรับทราบข้อกล่าวหา ว่าบุกรุกป่าไม้ ครั้งแรกชาวบ้านก็ไม่ได้ไป แต่มีหนังสือมาอีก เลยพากันไป...”

(ชัย ทองดินอก, 2562: สัมภาษณ์)

ในช่วงระหว่างที่ถูกดำเนินคดี เจ้าหน้าที่รัฐได้เข้ามาปิดป้ายประกาศห้ามเข้าใช้พื้นที่ และมีเจ้าหน้าที่เข้ามาข่มขู่ และตรวจพื้นที่เพราะกลัวว่าชาวบ้านที่แอบลักลอกเข้าไปในพื้นที่

“...ช่วงที่มีคดีประมาณช่วง 2555-2558 เค้ามามีคดีฟ้องห้ามเข้าพื้นที่ เขาพื้นที่ไม่ได้เลย...”

(ชัย ทองดีนอก, 2562: สัมภาษณ์)

“...ในปี 2557 สองข้างทางที่เป็นป่าสงวนยางถูกตัดป่า มีข้อความว่า " ประกาศอำเภอพุนนัง เรื่อง การตรวจยึดที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงชมพูพาส-ป่าดงกะเมือ ต.หลุบเลา อ.พุนนัง คดีเลขที่...../2557 ห้ามผู้ใดเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่นี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป...”

(จันทร์ โพธิ์จันทร์, 2562: สัมภาษณ์)

ต่อมาในวันที่ 14 มีนาคม 2556 ทางสถานีตำรวจภูธรพุนนังได้มีหมายเรียกมาให้กับชาวบ้านว่าชาวบ้านได้บุกรุกป่าสงวน และได้ให้ชาวบ้านมารายงานตัวในชั้นพนักงานสอบสวน หากไม่ปฏิบัติตามจะออกหมายจับดำเนินคดี ด้วยความกลัวว่าจะถูกจับเลยไปรายงานตัวตามหมายเรียก และต่อมาเมื่อ วันที่ 5 กรกฎาคม 2556 ทางสถานีตำรวจก็ได้ส่ง ตัวชาวบ้านไปชั้นอัยการ จังหวัดสกลนคร ต่อจากนั้นมาอัยการก็ได้ยื่นฟ้องตัวทุกๆ เดือนตลอดทั้งเดือน

กระทั่งเมื่อ วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2557 ได้มีคำสั่งจาก คณะรักษาความสงบแห่งชาติ คสช.ฉบับที่ 64/2557 และ 66/2557 ได้สั่งการออกมาชาวบ้านยังได้รับความเดือดร้อนขึ้นมากกว่าเดิมเป็นเพราะมีเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งทางฝ่ายปกครอง ทางกำนัน นาย วินัย ชันคำ และนายอำเภอพุนนัง นาย ปรีณชัย สอนชื่อ พร้อมกับทหารบก และเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ตำรวจ ได้เข้ามาข่มขู่ คุกคาม และห้ามไม่ให้ชาวบ้านเข้าไปทำประโยชน์ ในพื้นที่ของตนเองโดยเด็ดขาด และขู่ว่าจะจับกุม และได้เข้าไปตรวจพื้นที่โดยตลอด เพราะกลัวชาวบ้านแอบลักลอบเข้าไปทำมาหากิน

“...มีเจ้าหน้าที่ขับรถขึ้นมาตรวจถึงในสวนเลย ชาวบ้านก็หลบใครหลบมัน เพื่อให้โดนจับ กลัวโดนจับครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 ใครอยู่ต้นทางก็โทรบอกกัน คนในสวนก็วิ่งหนี แล้วแต่จะหนีไปทางไหน ไม่ให้เห็นรถ เห็นอะไร เพื่อทหารจะได้คิดว่าไม่มีคนอยู่จริงๆ...”

(ชัย ทองดีนอก, 2562: สัมภาษณ์)

ในมาตรการทางคืนผืนป่าตามคำสั่ง คสช. ฉบับที่ 64/2557 และ 66/2557 ได้มอบอำนาจให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ซึ่งเป็นหน่วยงานของฝ่ายทหาร มีอำนาจเต็มในการปราบปราม สั่งการ ควบคุมสิ่งต่างๆ เพื่อจัดระเบียบพื้นที่ป่า เช่น จับกุมผู้บุกรุก หรือผู้ที่ครอบครอง หรือทำให้สภาพป่าเสียหาย รวมถึงปราบปรามขบวนการตัดไม้ทำลายป่า กิจกรรมแปรรูปไม้ หรือบุคคลที่มีไม้หวงห้ามไว้ครอบครอง แม้จะอยู่ในรูปเครื่องใช้หรือสิ่งประดิษฐ์ก็

ตาม ทั้งนี้ หากพบว่าทำผิดตามระเบียบกฎหมายให้ดำเนินการลงโทษอย่างเด็ดขาด และหากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำ ความผิด จะต้องถูกดำเนินการทั้งทางวินัยและทางอาญาเหมือนกัน อีกทั้ง คำสั่งทั้งสองฉบับยังให้ กอ.รมน. และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์และจัดทำแผนแม่บทการแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ กล่าวโดยสรุปก็คือ คสช. ใช้วิธีการจัดการป่าไม้ด้วยการรวมศูนย์อำนาจไว้ในมือของหน่วยงานทหาร ทั้งในระดับพื้นที่-ระดับนโยบาย และอาศัยมาตรการที่รุนแรงเข้าดำเนินการแก้ไขปัญหาป่าไม้แทนมาตรการอื่นๆ

แม้ว่า คำสั่ง คสช. ฉบับที่ 66/2557 จะเน้นย้ำว่าการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ จะต้องไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนผู้ยากไร้ และให้มีกระบวนการเจรจาเพื่อหาทางแก้ไข ปัญหาในกรณีที่มีความสับสนเนื่องต่อกันมา แต่เนื่องจากมาตรการหลักของคำสั่ง คสช. คือการใช้กำลังเข้าจับกุม และทวงคืนพื้นที่เป็นหลัก ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตป่าและกำลังอยู่ในระหว่างกระบวนการแก้ไขปัญหากับภาครัฐได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ปี 2557 มีชาวบ้านจำนวน 4 รายได้ให้การรับสารภาพ โดยศาลตัดสินให้มีความผิดในคดีบุกรุกแผ้วถางป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติดงชมพูพาน-ป่าดงกะเณอ อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ.2484 และ พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 พร้อมกันนั้นทางราชการยังประกาศว่าได้ยึดพื้นที่คืน ชาวบ้าน 4 รายเป็นชาวบ้านหญิงอายุ 62 ปีและ 58 ปี อีกสองรายเป็นสามีภรรยาอายุ 50 และ 51 ปี ได้ให้การรับสารภาพและศาลตัดสินให้จำคุก 2 ปี ไม่รอลงอาญา

“...มีใบจากสถานีตำรวจให้ไปรับทราบข้อกล่าวหา ว่าพี่น้องทั้ง 34 คน บุกรุกป่า ชาวบ้านก็ไปรับทราบข้อกล่าวหา ก็มี 4 ราย แจ้งว่าไม่ประสงค์จะเอาที่ดินตรงนั้นปล่อยให้เจ้าหน้าที่ยึดไปเลย คือ นายประเสริฐ ทบแก้ว นางคำผาย ทบแก้ว นางจิตรา สายทอง และนางกลม แต่ว่าทั้ง 4 รายก็ยังถูกดำเนินคดีเหมือนเดิม เพราะพี่น้องยังไม่เข้าใจข้อกฎหมาย และใน 4 รายนี้ก็ตัดสินคดีภายในปีนั้นเลยว่า จำคุกคนละ 2 ปี ไม่รอลงอาญา 4...”

(จันทร์ โพธิ์จันทร์, 2562: สัมภาษณ์)

หนึ่งในผู้ที่ได้รับผลกระทบจากอำนาจรัฐ คือนายสิน เงินภักดี โคนซื้อหาบุกรุกป่าจำนวน 54 ไร่ โดยอ้างอิงจาก ระบบ GPS ที่เจ้าหน้าที่เป็นคนตรวจวัด ซึ่งในความจริงนั้นนายสินเงินภักดี มีพื้นที่ครอบครองเพียง 4 ไร่ เท่านั้น โดยในการให้การในชั้นศาลนายสิน เงินภักดี ยืนยันว่าตัวเองครอบครองพื้นที่เพียง 4 ไร่เท่านั้น และยังมี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้าน ให้การว่า นายสิน

เงิน ภัคดี มีพื้นที่ครอบครองเพียง 4 ไร่จริง แต่กระนั้นศาลยังตัดสินว่า นายสิน เงินภัคดีได้บุกรุกพื้นที่ป่าจำนวน 54 ไร่ตามสำนวนที่ตำรวจส่งมาในครั้งแรก และสุดท้ายนายสินถูกพิพากษาจำคุก โดยไม่รอลงอาญา เพราะครอบครองพื้นที่ขนาดใหญ่ เกิน 25 ไร่ ซึ่งปัจจุบันนายสินเงินภัคดี ยังไม่พ้นโทษดังกล่าว

“...ครอบครัวนายสิน เงินภัคดี นายสินนี้ น่าสงสารมากๆ เพราะที่ดินของแกจริงๆ มีแค่ 4 ไร่ ในคำฟ้องเจ้าหน้าที่แจ้งฟ้องไป 54 ไร่ ลุงสินแกก็สู้คดี จนถึงศาลฎีกา แกยืนยันว่าที่แกมีแค่ 4 ไร่ ส่วน 54 ไร่นั้นไม่ใช่ของแก แกว่า แต่สุดท้ายก็ตัดสินว่าแกเป็นเจ้าของที่ 54 ไร่เหมือนเดิม ทั้งที่กำนันผู้ใหญ่บ้านก็ ยืนยันว่า นายสินเงินภัคดี มีที่แค่ 4 ไร่ ตอนมีคดีแกก็สู้ สู้ว่าที่ดินแกมี 4 ไร่ แต่ที่เจ้าหน้าที่ยิง GPS ว่าแกมีที่ดิน 54 ไร่ ไม่ใช่เรื่องจริง แต่พอศาลตัดสิน เค้ก็ว่าลุงสินบุกรุกที่ติด 54 ไร่เหมือนเดิม เลยติดคุกมาจนตอนนี้ก็ยังไม่พ้นคุก...”

(จันทร์ โพธิ์จันทร์, 2562: สัมภาษณ์)

แม้จะมีกระบวนการแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลกระทบ กล่าวคือ นับแต่วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2557 ได้ไปยื่นหนังสือที่ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสกลนคร เพื่อให้ชะลอการตัดยางและรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ต่อมาเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรจังหวัดมารับเรื่อง และผู้ว่าจังหวัดสกลนคร แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรตรวจสอบข้อเท็จจริง กลับได้รับคำตอบว่า คสช. มีคำสั่งให้ดำเนินการอย่างเด็ดขาด และทางอำเภอได้เร่งรัดทางอัยการให้ดำเนินคดีไปแล้ว

กระทั่งวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ.2557 ตัวแทนชาวบ้านร่วมเดินทางไปยื่นหนังสือที่ทำเนียบรัฐบาล และในวันที่ 10 กันยายน พ.ศ.2558 ตัวแทนชาวบ้านได้นำปัญหาไปร้องเรียนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

แม้ชาวบ้านจะทำหนังสือขอเลื่อนฟ้อง เนื่องจากอยู่ในระหว่างการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่เป็นผล จนเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2557 อัยการส่งฟ้องโดยเบิกตัวไปฟังคำฟ้องครั้งละ 3 - 4 คน ทุกคนให้การปฏิเสธ เหล่านี้คือ ความทุกข์ยากของชาวบ้านที่ถูกกระทำโดยผู้มีอำนาจใช้หน้าที่อย่างสิ้นเปลือง โดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

อย่างไรก็ตาม วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2558 คือวันเริ่มปฏิบัติการในภารกิจ “ทวงคืนผืนป่า” ของ พล.อ.ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่พุ่งเป้าจัดการ “สวนยางพารา” ที่รุกป่าเป็นอันดับแรก โดยตั้งเป้ายึดคืน 6 แสนไร่ ในปี 2558 และอีก 9 แสนไร่ ในปี 2559 ภารกิจทวงคืนผืนป่านั้น เริ่มตั้งแต่มีการยึดอำนาจ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ

(คสช.) ได้ออกประกาศคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 ว่าด้วยเรื่อง การปราบปราม และการหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ (ศรายุทธ ฤทธิพิณ, 2562: สัมภาษณ์)

ในขณะนั้นเนื่องจากนโยบายทวงคืนผืนป่าเป็นคำสั่งหลังการรัฐประหาร ชาวบ้าน 4 รายที่รับสารภาพจึงถูกตัดสินจำคุกไม่รอลงอาญา พร้อมกันนั้นทางราชการยังได้ประกาศยึดพื้นที่ดิน ชาวบ้าน 4 รายเป็น ซึ่งเป็นหญิงอายุ 62 ปีและ 58 ปี อีกสองรายเป็นสามีภรรยาอายุ 50 และ 51 ปี ได้ให้การรับสารภาพและศาลตัดสินให้จำคุก 2 ปี ไม่รอลงอาญา จึงทำให้ชาวบ้านหวาดกลัวต่อการ ต่อสู้คดีและมีแนวโน้มว่าจะรับสารภาพจำนนต่อชะตากรรม ซึ่งศาลจังหวัดสกลนครนัดสมานฉันท์ ชาวบ้านยังคงให้การปฏิเสธเพื่อต่อสู้คดี ศาลสกลนครนัดสมานฉันท์ทุกคดีในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ถึงเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2558 ตลอดระยะเวลาเกือบหนึ่งปีเต็มดังกล่าวมีนัดพิจารณาคดีทุก เดือน และพิจารณาคดีเกือบทั้งเดือน

“...ใครที่ยอมรับตั้งแต่แรกคือคนที่ไม่ขอต่อสู้คดี ยอมรับว่าบุกรุกให้รัฐยึดพื้นที่ดิน ไปเลย โดยชาวบ้านหวังว่าจะไม่ถูกรัฐดำเนินคดี และผลคือชาวบ้านที่ยอมรับถูกดำเนินคดีเลย ไม่รอลงอาญา คือติดคุกเลยไม่มีการต่อสู้คดี...”

(อมร ศรีคำ, 2562: สัมภาษณ์)

“...ในปี 2555 ผู้นำชุมชนร่วมกับป่าไม้ แจ้งให้ชาวบ้าน เข้าไปชี้แปลงยืนยันการครอบครองสิทธิ์ ทั้งหมดรวม 34 คน ผ่านมาอีกประมาณอีก 5 เดือนเค้าก็มีใบจากสถานีตำรวจให้ไปรับทราบข้อกล่าวหา ว่าพี่น้องทั้ง 34 คน บุกรุกป่า ชาวบ้านก็ไปรับทราบข้อกล่าวหา ก็มี 4 ราย แจ้งว่าไม่ประสงค์จะเอาที่ดินตรงนั้นปล่อยให้เจ้าหน้าที่ยึดไปเลย คือ นายประเสริฐ ทบแก้ว นางคำผาย ทบแก้ว นางจิตรา สายทอง และนางกลม แต่ว่าทั้ง 4 รายก็ยังถูกดำเนินคดีเหมือนเดิม เพราะพี่น้องยังไม่เข้าใจข้อกฎหมาย และใน 4 รายนี้ที่ตัดสินคดี ภายในปีนั้นเลยว่า จำคุกคนละ 2 ปี ไม่รอลงอาญา 4...”

(จันทร์ โพธิ์จันทร์, 2562: สัมภาษณ์)

ยังมีความเป็นธรรมอยู่บ้างเมื่อทีมทนายความได้ให้คำแนะนำกับชาวบ้านและช่วยประสานงานกับกองทุนยุติธรรม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม โดยทางกรมฯ ได้เข้ามาช่วยเหลือเรื่องหลักทรัพย์ค้ำประกันการปล่อยตัวชั่วคราว ซึ่งมีการอนุมัติวงเงินประกันคนละ 100,000 บาท แต่สามารถประกันได้เพียง 19 ราย เนื่องจากมีที่ดินที่ถูกระบุมาในคำฟ้องไม่เกิน 25 ไร่ ส่วนที่ถูกระบุในคำฟ้องเกิน 25 ไร่ ศาลกำหนดวงประกันคนละ 200,000 บาท จึงยังไม่สามารถประกันตัวได้ เพราะวงเงินอนุมัติมีไม่พอดตามจำนวนที่ศาลกำหนด ต่อมาได้มีการประกันตัวชาวบ้านที่

เหลืออีก 10 คน ในวันที่ 2 ตุลาคม 2558 โดยสามารถหาหลักทรัพย์มาเพิ่มอีกคนละ 100,000 บาท และสามารถประกันตัวได้หมดทุกคน ศาลมีกำหนดนัดพร้อมเพื่อสมานฉันท์ ในวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558

และต่อมาเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2559 มีเจ้าหน้าที่ป่าไม้ สนธิกำลัง ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง ราว 200 นาย เข้าตัดยางพาราที่บ้านจัดระเบียบ ต.หุบเขา อ.ภูพาน ซึ่งจำนวนยางพาราที่ตัดมีจำนวน 4 แปลง เสียหายประมาณ 93 ไร่ ซึ่งชาวบ้านร้องขอและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบแล้วว่า การดำเนินการตัดโค่นต้นยางได้มีคำสั่งให้ชะลอการดำเนินการไว้แล้ว แต่ไร้ซึ่งความสนใจจากเจ้าหน้าที่

“...วันที่เขามาตัดต้นยาง มีรถของเจ้าหน้าที่มาประมาณ 30 คัน ประมาณ 200 คน ชาวบ้านก็พากันขึ้นไปคุยกับเจ้าหน้าที่ ยื่นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ดู ว่ามีการชะลอการดำเนินการต่างๆ ไว้แล้ว แต่เจ้าหน้าที่ก็ยังไม่ตัด...”

(ทองอินทร์ มาตราช, 2561: สัมภาษณ์)

“...วันที่เขามาตัดต้นยางป่าไม้เขาบอกเป็นคำสั่งของศาล หนังสือก็ไม่เห็น เขาไม่ให้ดูเลย วันที่เจ้าหน้าที่ขึ้นมาปลูกต้นไม้ใส่แปลงที่ตัดต้นยางทั้งก็เหมือนกัน ป่าไม้เขาบอกว่าใครขัดขวางก็จะถูกดำเนินคดี...”

(อมร ศรีคำ, 2562: สัมภาษณ์)

การปฏิบัติการตัดโค่นต้นยางของชาวบ้านถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เนื่องจากคำสั่งศาลที่อ้างถึง ระบุเพียงให้จำเลยและบริวารออกนอกพื้นที่เท่านั้น การตัดโค่นต้นยางจึงเป็นการดำเนินการนอกเหนือคำสั่งของศาล ซึ่งชาวบ้านได้พยายามชี้แจงต่อเจ้าหน้าที่ แต่กลับไม่มีการยอมรับฟัง ทั้งยังมีการข่มขู่ชาวบ้านด้วย ซึ่งความจริงแล้วชาวบ้านอาศัยทำกินบนผืนดินแถบนี้มานานแล้ว

“...ก่อนผมจะมีสวนยางอยู่ที่นี่ ผมทำงานรับจ้างกรีดยางอยู่ภาคใต้ 16 ปี แล้วค่อยเอาเงินมาซื้อที่ต่อจากพี่น้อง ที่เขาทำกันมาตั้งแต่ พ.ศ. 2508 สมัยก่อนรัฐอนุญาต ให้เข้าไปทำกินได้ ชาวบ้านใครไม่มีที่ดินทำกินก็เข้าไปถางป่าทำพื้นที่ทำกินได้เลย แต่สุดท้ายก็มาดำเนินคดีกับผมว่าผมบุกรุกป่า ลูกชายผม 2 คนก็โดนคดีไปด้วย...”

(ทองอินทร์ มาตราช, 2561: สัมภาษณ์)

การกระทำต่อชาวบ้านจัดระเบียบดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงสถานะที่ชาวบ้านไร้อำนาจในต่อรองอย่างสิ้นเชิง ซึ่งชาวบ้านยังสงสัยว่า ทำไมชาวบ้านคนจนถึงโดยกล่าวหาว่าเป็นนายทุนและถูกดำเนินคดี แต่ทำไมนายทุนตัวจริงที่มีที่ห่างออกไปไม่ไกลจากพื้นที่ของชาวบ้านที่โดนข้อหาบุกรุกป่า ที่เขาที่ 2,000 กว่าไร่ ถึงไม่โดนคดีอย่างชาวบ้าน หรือเป็นเพราะชาวบ้านเป็นคนจน

“...พวกผมเคยพาเจ้าหน้าที่ไปดู สวนยาง 2,000 ไร่ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ไม่แม้แต่จะลงจากรถ เจ้าหน้าที่บอกว่า อย่าไปก้าวก่ายเรื่องของเขาแต่ชาวบ้าน 10 ไร่ 20 ไร่ กลับเดือดร้อนตอนนี้สวนยาง 2,000 ไร่นั้นยังอยู่จนถึงปัจจุบันนี้ คดีก็ไม่โดนซักคดี แต่เจ้าหน้าที่กลับมาดำเนินคดีกับพวกผม บอกว่าพวกผมเป็นนายทุน ทั้งที่ความจริง ชาวบ้านทั้ง 34 คนที่ถูกดำเนินคดี มีแต่ชาวบ้านธรรมดา ไม่ใช่ นายทุนเลย ผมเสียใจที่มาตัดยาง มาดำเนินคดีกับแต่ชาวบ้านนี้แหละครับ สวนยาง 2,000 ไร่ ไม่มีคนไปใกล้เลย...”

(ทองอินทร์ มาตรการ, 2561: สัมภาษณ์)

“...ถ้าคิดว่าชาวบ้านเป็นเจ้าของสวนยางเป็นนายทุนจริง ทำไมไม่ขึ้นมาสอบสวนว่าเป็นนายทุนจริงรึป่าว แต่พวกนายทุนจริงๆ ที่มีที่เป็นพันไร่ ไม่เป็นมีใครไม่ดำเนินคดี ไม่มีใครไปยุ่งเลย แต่พวกเราก็ได้แต่พูดแหละ ชัดขึ้นอะไรเขาไม่ได้หรอก เรามั่นคนจน...”

(อมร ศรีคำ, 2562: สัมภาษณ์)

การถูกอำนาจรัฐข่มขู่ยังไม่หมดเพียงเท่านั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารในเครื่องแบบ 2 นาย พร้อมด้วยผู้ใหญ่บ้าน ม.1 ต.ค้อเขียว อ.วาริชภูมิ จ.สกลนคร เดินทางไปที่บ้านของนางสาวจันทร์ โพธิจันทร์ แกนนำเครือข่ายไต่สวนผู้ไร้สิทธิ จ.สกลนคร เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2559 แต่เจอเพียงพ่อของนางสาวจันทร์เท่านั้น เจ้าหน้าที่ทหารจึงฝากผู้ใหญ่บ้านให้แจ้งกับนางสาวจันทร์ว่า “ช่วงนี้อย่าเพิ่งทำอะไร ให้ชะลอการเคลื่อนไหวไว้ก่อน”

การสิ้นสุดของผลคดีนี้ คือ ชาวบ้านติดคุกทั้งหมด 11 ราย ศาลยกฟ้อง 4 ราย ที่เหลือคือรอลงอาญา 2 ปี ทั้งหมด ในส่วนของชาวบ้านรายที่รอลงอาญาจะต้องมีโทษปรับด้วย โดยโทษปรับต่ำสุดคือ 15,000 บาท สูงสุดคือโทษปรับ 25,000 บาท

“...การสิ้นสุดของผลคดีนี้ คือ รวม ติดคุกทั้งหมด 11 คน ศาลยกฟ้องอีก 4 คน นอกนั้นคือรอลงอาญา 2 ปี หมดเลย ในส่วนของคนที่รอลงอาญาจะมีโทษปรับด้วย ต่ำสุดคือ 15,000 สูงสุดคือ 25,000...”

(ทองอินทร์ มาตรการ, 2561: สัมภาษณ์)

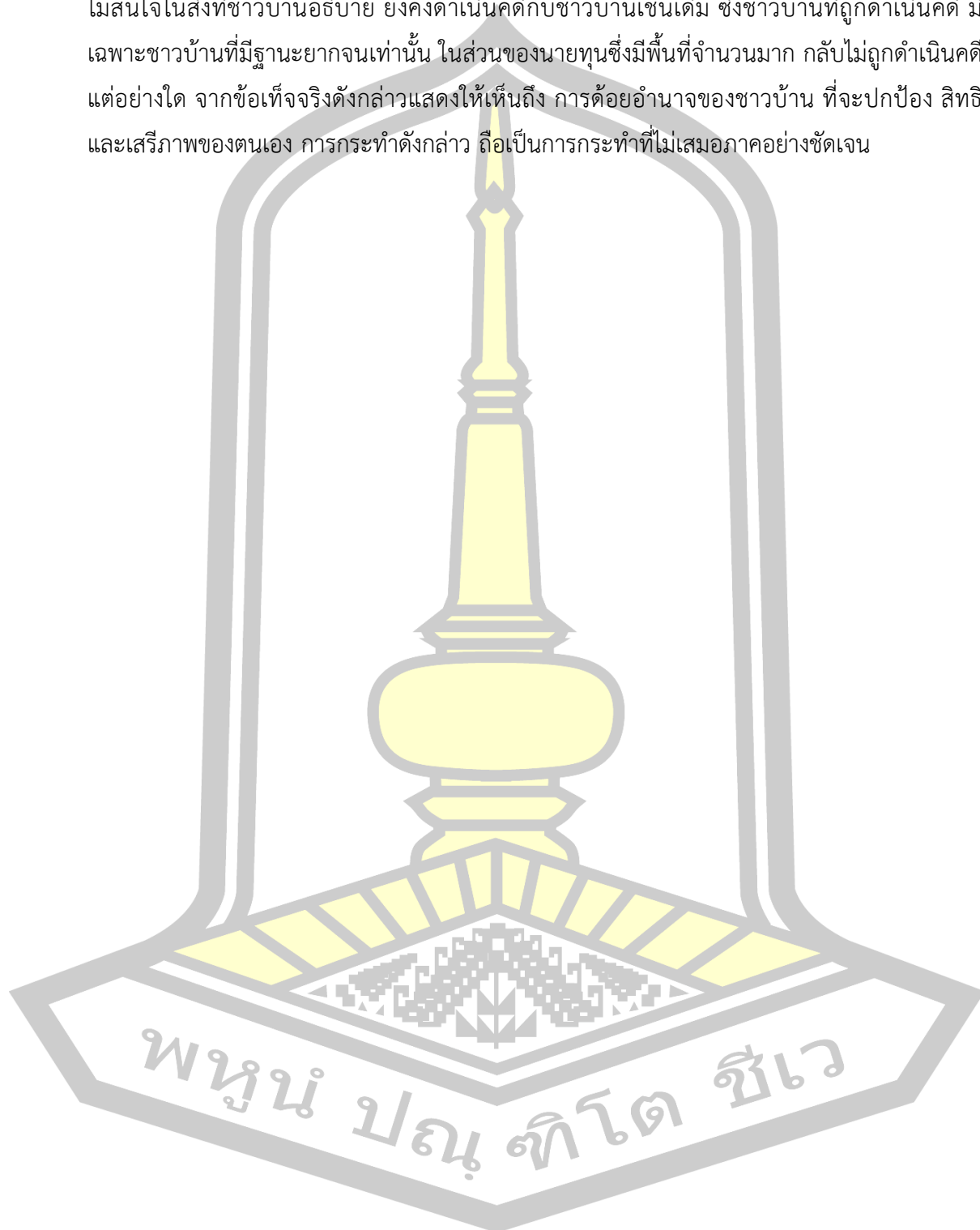
ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนแล้วแต่ได้รับความเสียหายทั้งนั้น ชาวบ้านได้แต่เสียใจและทำอะไรไม่ได้ ชาวบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรม แล้วยังไม่มีสิทธิแม้แต่จะทำมาหากินในพื้นที่ซึ่งเป็นของตัวเอง และเจ้าหน้าที่ป่าไม้ยังขู่ว่าจะรื้อบ้านและตัดต้นไม้อยู่เรื่อยๆ เป็นการแสดงถึงอำนาจของรัฐ ที่ชาวบ้านธรรมดาไม่อาจสู้ได้เลย

มาตรการทวงคืนผืนป่ามีปัญหาตั้งแต่หลักคิด เพราะการตั้งเป้าหมายเพิ่มพื้นที่ป่าให้ได้อย่างน้อย 40 % ของพื้นที่ประเทศ เป็นแนวคิดเดียวกับคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2528 ซึ่งไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับสภาพบริบทการเปลี่ยนแปลงทางของสังคม เศรษฐกิจ รวมถึงสถานการณ์ด้านทรัพยากรที่ทวีความซับซ้อนในปัจจุบัน อีกทั้ง มาตรการทวงคืนผืนป่ายังขาดความเข้าใจพัฒนาการของปัญหาที่ดินและป่าไม้ โดยผลทำให้ชาวบ้านในเขตป่ากลายเป็นผู้กระทำผิดกฎหมาย ทั้งที่ในข้อเท็จจริงของปัญหาการบุกรุกป่าพบว่า ปัญหาจากการสัมปทานทำไม้โดยรัฐ ซึ่งกินระยะเวลายาวนานถึง 92 ปี นับตั้งแต่ก่อตั้งกรมป่าไม้ในปี 2439 จนถึงปี 2531 เป็นสาเหตุสำคัญของการลดลงของป่าไม้ นโยบายส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจโดยภาครัฐ ทำให้เกิดการขยายพื้นที่ทำกินและการตั้งถิ่นฐานในเขตป่า ปัญหาการประกาศเขตป่าของรัฐทับซ้อนพื้นที่ทำกินและที่ตั้งชุมชน หรือปัญหาความไม่ชัดเจนและแนวเขตที่ดินของรัฐทับซ้อนกัน นอกจากนี้อีกปัญหาหนึ่งที่ทำให้มาตรการทวงคืนผืนป่ามีปัญหาคือ ตัวผู้จัดทำแผนแม่บทป่าไม้ที่มีเพียง 17 คน คือ ที่ปรึกษา 5 คน คณะผู้จัดทำ 12 คน โดยในจำนวนนี้มีเจ้าหน้าที่ทหารถึง 11 คน ไม่มีสัดส่วนของตัวแทนภาคประชาชนและนักวิชาการสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกระบวนการจัดทำแผนแม่บทฯ ใช้ระยะเวลาจัดทำไม่ถึง 45 วัน นับจากคำสั่ง คสช. ฉบับที่ 64 และ 66/2557 มีผลบังคับใช้ ทำให้ไม่มีกระบวนการมีส่วนร่วม กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเพียงพอ

คณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2535: 141) ได้กล่าวถึงความหมายของความยากจนว่ามีความหมายสองทางคือ ความยากจนทางเศรษฐกิจ มีรายได้หรือการเป็นเจ้าของทรัพย์สินเป็นเครื่องชี้วัด ส่วนความยากจนทางวัฒนธรรมสามารถวัดได้จากสภาพทางจิตใจ ปัญหาสุขภาพ สาธารณสุข ระดับการศึกษา ค่านิยม ความเชื่อ ทักษะคิดหรือทำที่ เป็นเครื่องชี้วัดความยากจนได้

สามารถสรุปได้ว่า ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่าด้านอำนาจทางสังคมและความเสมอภาค รัฐได้ใช้อำนาจบังคับให้ชาวบ้านกระทำตามแผนการที่รัฐได้วางไว้ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับชาวบ้าน เห็นได้จากการที่รัฐหลอกให้ชาวบ้านเซ็นรับทราบข้อตกลงว่าหา โดยหลอกว่า เป็นการเซ็นเพื่อที่จะออกเอกสารสิทธิที่ดินทำกินให้ แต่ต่อมาไม่นานรัฐกลับดำเนินคดีกับชาวบ้านข้อหาบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติ แม้ชาวบ้านจะปฏิเสธ และอธิบายแล้วว่าชาวบ้านเข้ามาอยู่

อาศัยในพื้นที่ดังกล่าว ก่อนที่จะมีการประกาศว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเสียอีก แต่รัฐไม่สนใจในสิ่งที่ชาวบ้านอธิบาย ยังคงดำเนินคดีกับชาวบ้านเช่นเดิม ซึ่งชาวบ้านที่ถูกดำเนินคดี มีเฉพาะชาวบ้านที่มีฐานะยากจนเท่านั้น ในส่วนของนายทุนซึ่งมีพื้นที่จำนวนมาก กลับไม่ถูกดำเนินคดีแต่อย่างใด จากข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นถึง การด้อยอำนาจของชาวบ้าน ที่จะปกป้อง สิทธิ และเสรีภาพของตนเอง การกระทำดังกล่าว ถือเป็นการกระทำที่ไม่เสมอภาคอย่างชัดเจน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง นโยบายรัฐบาล คสช. กับการละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนและสิทธิที่ดินและป่าไม้ของประชาชนบ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกและการวิจัยเชิงเอกสารในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถสรุปผลตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประกาศและคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในช่วงปี 2557-2561 ที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ต่อประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง นโยบายรัฐบาล คสช. กับการละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนและสิทธิที่ดินและป่าไม้ของประชาชนบ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประกาศและคำสั่งของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ในช่วงปี 2557-2561 ที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน ทั้งด้านสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ และสิทธิทางวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของแต่ละด้านได้ ดังนี้

1.1 ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิพลเมือง

1.1.1 ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิพลเมือง จำนวน 8 ฉบับ

1.1.2 คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิพลเมือง จำนวน 33 ฉบับ

1.1.3 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิพลเมือง จำนวน 1 ฉบับ

1.2 ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิทางการเมือง

1.2.1 ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางการเมือง จำนวน 25 ฉบับ

1.2.2 คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางการเมือง จำนวน 3 ฉบับ

1.2.3 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางการเมือง จำนวน 3 ฉบับ

1.3. ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ

1.3.1 คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ จำนวน 3 ฉบับ

1.3.2 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ จำนวน 1 ฉบับ

1.4 ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิทางวัฒนธรรม

1.4.1 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางวัฒนธรรม จำนวน 1 ฉบับ

2. มุมมองของประชาชนผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ในมิติของสิทธิทางด้านที่ดินและป่าไม้ของประชาชนในพื้นที่บ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร

2.1 ผลกระทบจากนโยบายทางคืนผืนป่าด้านรายได้และทรัพย์สิน

เมื่อชาวบ้าน ถูกดำเนินคดี และมีประกาศห้ามเข้าใช้พื้นที่ที่เกิดข้อพิพาท ส่งผลให้ชาวบ้าน ขาดรายได้และขาดอาชีพหลัก รายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน บางรายกู้ยืมหนี้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) มาเพื่อปลูกสวนยาง และยังใช้หนี้ไม่หมด แต่ถูกดำเนินคดีเสียก่อน

และเมื่อชาวบ้านถูกดำเนินคดี ชาวบ้านก็ต้องไปขึ้นศาล การเดินทางไปศาลแต่ละครั้ง มันคือค่าใช้จ่าย ทั้งค่ากิน ค่าจ้างเหมารถ และการไปขึ้นศาลไม่ได้ไปเฉพาะในคดีของตัวเองเท่านั้น เมื่อเพื่อนร่วมชะตากรรมต้องไปขึ้นศาล ชาวบ้านก็จะไปร่วมฟังคำพิพากษาและให้กำลังใจด้วย ช่วงนัดฟังคำพิพากษา ชาวบ้านต้องไปขึ้นศาลอาทิตย์ละหลายวัน บางครั้ง 3 วันติดต่อกัน ค่าใช้จ่ายมันก็เพิ่มขึ้น เมื่อรายได้ไม่เพียงพอ ชาวบ้านก็ออกเงินช่วยกัน ในการจ่ายค่ารถไปขึ้นศาลของเพื่อนร่วมชะตากรรมแต่ละครั้ง และหลายครั้งเข้าเงินก็เริ่มไม่พอ ทำให้ชาวบ้านบางราย ตัดสินใจกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) และยืมหนี้นอกระบบ เพื่อมาเป็นค่าใช้จ่ายในการขึ้นศาล และใช้ในชีวิตประจำวัน ตอนสิ้นสุดคดีชาวบ้านรายที่ต้องลงอาญา จะมีโทษปรับด้วย ต่ำสุดคือ 15,000 สูงสุดคือ 25,000 ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ชาวบ้านต้องเป็นคนจ่ายเอง เป็นต้นเหตุที่ทำให้ชาวบ้านต้องกู้หนี้ยืมสินมาเพื่อจ่ายค่าปรับ

ช่วงประกาศยึดพื้นที่ เจ้าหน้าที่จากรัฐ จะถือว่าทรัพย์สินที่อยู่ภายในพื้นที่ที่ถูกยึดตกเป็นของรัฐทั้งหมด เจ้าหน้าที่เคยขึ้นมาตรวจพื้นที่ และยึดเอาทรัพย์สินของชาวบ้านไป ทั้งมีดพร้า ก้อนน้ำ เนื้อแห้ง ไข่ไก่ นม รดขนน้ำ จอบ เสียม โป้กยาง รวมถึงรถจักรยานยนต์

สุดท้ายเมื่อผลคดีสิ้นสุดชาวบ้านเป็นผู้บุกรุกพื้นที่ป่า เจ้าหน้าที่รัฐยังได้รุกเข้าตัดสวนยางพาราของชาวบ้านจำนวน 4 แปลง เนื้อที่ประมาณ 93 ไร่ และยึดพื้นที่ทั้ง 4 แปลงไป โดยนำต้นกล้าไม้ มาปลูกใส่แทนและมีการปลูกต้นกล้าไม้ใส่สวนมันสำปะหลังของชาวบ้านที่ยังเก็บผลผลิตยังไม่หมด โดยไถต้นมันสำปะหลังของชาวบ้านทิ้ง และปลูกต้นกล้าไม้ใส่แทน เพื่อเป็นการยึดคืนพื้นที่อีก

2.2 ผลกระทบจากนโยบายทางคืนผืนป่าด้านสภาพทางจิตใจ

ชาวบ้านรู้สึกตกใจและเสียใจมากที่โดนหลอกให้เซ็นเอกสารยอมรับว่าบุกรุกป่า ทั้งที่ตอนแรกเจ้าหน้าที่แจ้งว่า เป็นการลงชื่อ เพื่อออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน หลังจากเซ็นเอกสารได้ไม่นาน เจ้าหน้าที่ก็มาติดป้ายประกาศห้ามเข้าพื้นที่ แต่ชาวบ้านบางคนก็ต้องเข้าไปกรีดยางเหมือนเดิม เพราะสวนยางเป็นรายได้หลักของครอบครัว ถ้าไม่เข้าไปทำชาวบ้านก็ไม่มีรายได้จากสวนอื่นเลย การเข้าไปกรีดยางก็ลำบาก ต้องหลบเจ้าหน้าที่ กลัวเจ้าหน้าที่ขึ้นมาเจอ แล้วจะโดนคดีซ้ำสองอีก ชาวบ้าน

รู้สึกหวาดระแวงอยู่ตลอดเวลา แต่ก็มีชาวบ้านบางรายไม่กล้าเข้าไปกรีดขางที่สวนของตนเองอีก ต้องหนีไปทำงานที่จังหวัดอื่น

หลังจากชาวบ้านโดนแจ้งข้อหาคดีบุกรุกป่าชาวบ้านมีสภาพจิตใจที่ย่ำแย่ สาเหตุมาจากการคิดมากเรื่องคดี มีทั้งครอบครัวที่สามิตรอมใจตาย ครอบครัวที่ภรรยาเสียชีวิต ครอบครัวที่ทั้งพ่อและแม่ติดคุกและต่อมาไม่นานยายก็เสียชีวิตลงเพราะคิดมาก และยายก็ยังมาเสียจากไปอีก ทำให้ลูกชายรับไม่ได้ จนกลายเป็นคนเสียสติต้องได้เข้ารับการรักษากับจิตแพทย์ ครอบครัวที่ภรรยา พ่อตา และแม่ยาย ติดคุกทั้ง 3 คน และมีหลายครอบครัวที่ตกอยู่ในสภาวะซึมเศร้าไม่ต่างกัน

2.3 ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่าด้านอำนาจทางสังคม

นโยบายทวงคืนผืนป่า เป็นนโยบายที่ต้องการจัดการกับนายทุนผู้บุกรุกป่า แต่ในทางปฏิบัติกลับเป็นชาวบ้านเป็นที่ได้รับผลกระทบแทน มีทั้งการหลอกว่าจะออกโฉนดที่ดินให้ ให้ชาวบ้านเซ็นเอกสารเปล่า และนำเอกสารนั้นไปทำสำนวนว่า ชาวบ้านเซ็นเอกสารเพื่อยินยอมรับความผิดว่าบุกรุกป่า เมื่อคดีสิ้นสุดได้มีการรุกเข้ามาตัดต้นยางของชาวบ้าน โดยชาวบ้านเสนอหนังสือ ที่มีคำสั่งเรื่อง ให้ชะลอการดำเนินการเรื่องคดีบุกรุกป่าไว้ก่อน แต่เจ้าหน้าที่รัฐไม่ให้ความสนใจเลยแม้แต่น้อย

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย นโยบายรัฐบาล คสช. กับการละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนและสิทธิที่ดินและป่าไม้ของประชาชนบ้านจัดระเบียบ ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประกาศและคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในช่วงปี 2557- 2561 ที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ประกาศและคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในช่วงปี 2557- 2561 มีหลายฉบับที่ละเมิดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ทั้งเรื่องการควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ การประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร การห้ามออกนอกเคหะสถาน การงดการถ่ายทอดออกอากาศของสถานีวิทยุกระจายเสียง การห้ามชุมนุมทางการเมือง การให้สถานศึกษาหยุดทำการ การให้อำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีเป็นอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ การสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การขอความร่วมมือจากสื่อสังคมออนไลน์ให้ระงับการเผยแพร่สื่อต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ การห้ามสร้างความขัดแย้งหรือต่อต้านการปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ การห้ามบุคคลเดินทางออกนอกราชอาณาจักร การออก

คำสั่งให้บุคคลมารายงานตัว การการดูแลและสอดส่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การให้วุฒิสภาลิ้นสุดลง การให้ความผิดบางเรื่องที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรม ไปอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลทหาร การห้ามทำธุรกรรมทางการเงินหรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคล การออกนโยบายปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชาวบ้านที่ไม่ใช่ชาวนายทุน การยึดคืนพื้นที่ของประชาชนเพื่อนำพื้นที่ไปประกาศเป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แสดงให้เห็นว่าประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน ทั้งด้านสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ และสิทธิทางวัฒนธรรม

2. ผลกระทบจากนโยบายทางคืนผืนป่าต่อประชาชนบ้านจัดระเบียบ

2.1 ผลกระทบจากนโยบายทางคืนผืนป่า ด้านเศรษฐกิจ

ในส่วนของผลกระทบด้านรายได้ คือ ชาวบ้านขาดรายได้ เนื่องจากมีประกาศห้ามเข้าใช้พื้นที่ และชาวบ้านยังต้องแบกรับภาระด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปขึ้นศาล เนื่องจากมีการขึ้นศาลทุกอาทิตย์ อาทิตย์ละหลายวัน การเดินทางก็มีค่าใช้จ่าย ทั้งค่ารถ ค่าอาหาร เมื่อค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ชาวบ้านบางรายต้องกู้ยืมเงินเพื่อมาเป็นค่าใช้จ่ายดังกล่าว และหลังจากสิ้นสุดคดี มีก็ยังทั้งชาวบ้านที่ถูกจำคุก และชาวบ้านที่รอลง อาญาและเสียค่าปรับ ในส่วนของการเสียค่าปรับ ชาวบ้านหลายรายต้องไปกู้ยืมเงิน เพื่อมาจ่ายค่าปรับ ทำให้เป็นหนี้

ในส่วนของผลกระทบด้านทรัพย์สิน ในช่วงที่เจ้าหน้าที่รัฐติดประกาศห้ามเข้าพื้นที่ เจ้าหน้าที่ได้เข้าไปยึดทรัพย์สินในสวนของชาวบ้าน ทั้งมีดพร้า ก้อนน้ำ เนื้อแห้ง ไข่ไก่ นม รถชนน้ำ จอบ เสียม โป๊ยก๊วย รวมถึงรถจักรยานยนต์ และเมื่อคดีสิ้นสุดยังมีการรุกเข้าตัดต้นยางของชาวบ้าน จำนวน 4 แปลง เนื้อที่ประมาณ 93 ไร่ ซึ่งสอดคล้องกับคำนิยามความยากจนของ (อังคณา จงภักกลาง, 2553: 8)ว่า ความขาดแคลนความไม่เพียงพอทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่สังคมวางไว้หรือการมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำรงชีวิตทำให้สภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนดไว้และเป็นสถานะที่ไม่พอกิน ไม่มีที่ทำกิน ป่วย สุขภาพไม่ดี มีหนี้ หรือ ความขัดสนด้อยโอกาส ขาดแคลนปัจจัยสี่มาเพื่อดำรงชีวิตและยากจนทางวัฒนธรรม โดยพิจารณาจากสภาพทางจิตใจ ปัญหาสุขภาพ สาธารณสุข ระดับการศึกษา ค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ หรือท่าทีและรายได้ รายจ่าย การกระจายรายได้ ทรัพย์สิน หนี้สิน การมีบริการขั้นพื้นฐาน มาตรฐานชีวิต การมีทางเลือก มีสิทธิ์ มีเสียง และมีโอกาสในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองและครอบครัวเป็นเครื่องชี้วัดของความยากจนได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำนิยามของ (สมชัย จิตสุชน, 2557) ซึ่งให้ความหมายของความยากจนไว้ว่า ความยากจนเป็นสถานะที่ “ไม่มีกิน หรือไม่พอกิน รายได้น้อย ไม่มีที่ทำกิน มีหนี้ ป่วย สุขภาพไม่ดี หรือพิการ

2.2 ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่าด้านสภาพทางจิตใจ

สภาพจิตใจของชาวบ้านหลังจากถูกดำเนินคดีข้อหาบุกรุกป่าทุกรายอยู่ในสภาพ ย่ำแย่ มีทั้งครอบครัวที่สามีตรอมใจตาย ครอบครัวที่ภรรยาเสียชีวิต ครอบครัวที่ทั้งพ่อและแม่ติดคุก และต่อมาไม่นานยายก็เสียชีวิตลงเพราะคิดมาก และย่าก็ยังมาเสียจากไปอีก ทำให้ลูกชายรับไม่ได้ จนกลายเป็นคนเสียสติต้องได้เข้ารับการรักษากับจิตแพทย์ ครอบครัวที่ภรรยา พ่อตาและแม่ยาย ติดคุก ทั้ง 3 คน และอีกหลายครอบครัวก็ตกอยู่ในสภาวะซึมเศร้าไม่ต่างกัน (อมร ศรีคำ, 2562: สัมภาษณ์)

2.3 ผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่าด้านอำนาจทางสังคม

ชาวบ้านถูกดำเนินคดีข้อหาบุกรุกป่า โดยเจ้าหน้าที่รัฐหลอกว่าจะออกเอกสาร สิทธิที่ดินทำกินให้ และให้เซ็นเอกสารเปล่า โดยชาวบ้านไม่รู้เลยว่า การเซ็นเอกสารเปล่านั้นจะเป็น การเซ็นยอมรับว่าตนเองบุกรุกป่า และยังมีกรหลอกให้ไปถ่ายรูปยื่นแปลงแสดงความเป็นเจ้าของ พื้นที่ แล้วเจ้าหน้าที่รัฐก็นำมาเป็นหลักฐานในการยืนยันการบุกรุก และต่อมาชาวบ้านก็ถูกแจ้ง ดำเนินคดีข้อหาบุกรุกป่า และมีการติดประกาศห้ามเข้าใช้พื้นที่ และเมื่อสิ้นสุดผลคดียังมีการรุกเข้าตัด สวนยางของชาวบ้านอีก สถานการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าว ชาวบ้านไร้อำนาจต่อรองใดๆ ทำได้เพียงปล่อยให้ เป็นไปตามชะตากรรม (ชัย ทองดินอก, 2562: สัมภาษณ์)

สามารถระบุได้ว่า ประกาศ คำสั่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน ทั้งด้านสิทธิความเท่าเทียม สิทธิความเสมอภาพ สิทธิในการมีชีวิต สิทธิการ ไม่ถูกคุมขังโดยพลการ สิทธิความเป็นส่วนตัว สิทธิในกรครอบครองทรัพย์สิน สิทธิในการมีส่วนร่วมใน การปกครองประเทศ เสรีภาพในการชุมนุมอย่างสันติ เสรีภาพในการเดินทาง รวมทั้งเสรีภาพในการ แสดงออก ซึ่งหนึ่งในคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน คือ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลาย ทรัพยากรป่าไม้ โดยคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557, 2557) ดังกล่าว ได้เร่งรัดให้มีการจัดการกับนายทุนผู้บุกรุกป่า แม้จะมีคำสั่งคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุก ทำลายทรัพยากรป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน (คำสั่งคณะ รักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557, 2557) ให้การดำเนินการจัดการกับผู้บุกรุกป่า ซึ่งจะต้อง ดำเนินการจัดการกับนายทุน และห้ามไม่ให้เกิดการกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อชาวบ้านคนยากจน แต่ในทางปฏิบัติรัฐกลับเข้ายึดคืนพื้นที่ และดำเนินคดีกับชาวบ้าน ซึ่งไม่ใช่ นายทุนแต่อย่างใด การ กระทำดังกล่าวสร้างความเสียหายและส่งผลกระทบต่อชาวบ้านทั้งด้านภาระค่าใช้จ่าย ด้านผลกระทบ ต่อจิตใจ และด้านความไร้สิทธิไร้อำนาจในการต่อรองของประชาชน

ในด้านภาระค่าใช้จ่าย สืบเนื่องจากชาวบ้านถูกสั่งห้ามไม่ให้เข้าใช้พื้นที่ที่ถูก ดำเนินคดี ส่งผลให้ชาวบ้านขาดรายได้ ซึ่งชาวบ้านยังต้องเดินทางไปศาลอยู่ตลอดทุกอาทิตย์ เพื่อฟัง

คำพิจารณาพิพากษาคดีของศาล ซึ่งการเดินทางไปศาลแต่ละครั้ง ก็จำเป็นต้องใช้เงิน ทั้งค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าอาหาร เมื่อไปหลายครั้งชาวบ้านก็ทนภาระค่าใช้จ่ายไม่ไหว ชาวบ้านจึงตัดสินใจปักหลักกิน นอน อยู่หน้าศาลสกลนคร เพื่อให้กำลังใจเพื่อนร่วมชะตากรรมเดียวกัน และท้ายที่สุดศาลได้ตัดสินจำคุก 11 นาย ระวังอาญา 19 ราย และยกฟ้อง 4 ราย ในส่วนของรายที่ระวังอาญานั้นจะต้องเสียค่าปรับด้วย ซึ่งรายจ่ายในส่วนนี้ชาวบ้านจะต้องรับผิดชอบตนเอง ส่งผลให้ ชาวบ้านหลายรายต้องกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) เพื่อมาชำระค่าปรับดังกล่าว และนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เนื่องจาก ชาวบ้านไม่สามารถเข้าใช้พื้นที่ที่ถูกดำเนินคดีได้ จึงขาดรายได้ในการจุนเจือครอบครัว เป็นเหตุให้ต้องกู้ยืมเงิน ซึ่งในปัจจุบัน ชาวบ้านหลายรายยังคงเป็นหนี้อยู่จนถึงปัจจุบัน แต่นั่นยังไม่พอ เมื่อสิ้นสุดผลคดีแล้ว เจ้าหน้าที่รัฐยังรุกเข้าตัดต้นยางของชาวบ้านจัดระเบียบเสียหาย 841 ไร่ การกระทำดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความทุกข์ยากที่ถูกซ้ำเติมของชาวบ้านจัดระเบียบ

ในด้านผลกระทบต่อจิตใจ หลังจากชาวบ้านถูกแจ้งข้อหาบุกรุกป่า และถูกสั่งห้ามเข้าใช้พื้นที่ ชาวบ้านหลายรายเกิดความเครียด เนื่องจากพื้นที่ที่ถูกดำเนินคดีดังกล่าว เป็นพื้นที่เพียงผืนเดียวที่ครอบครัวมี เป็นพื้นที่ที่หวังจะฝากผี ฝากไข้ยามแก่เฒ่า และเป็นสมบัติให้แก่ลูกหลาน แต่กลับมากถูกดำเนินคดีเสียก่อน หลายครอบครัวต้องแตกสลายและมีสภาพครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไป บางครอบครัวต้องเสียสามีไป เนื่องจากตรอมใจจากการที่ถูกสาวและภรรยาถูกดำเนินคดี บางครอบครัวหลังจากที่ทั้งพ่อและแม่ต้องถูกจำคุก ต่อมาไม่นานยายก็มาเสียชีวิตลง และต่อมาอีกไม่นาน ย่าที่อาศัยอยู่บ้านติดกันก็มาจากไปอีก มีหน้าซำ งานศพของทั้งยายและทั้งย่า ไร่ซึ่งวีแววของพ่อและแม่มาร่วมงาน เนื่องจากในตอนนั้นพ่อและแม่อยู่ในคุก ทำให้ลูกชายรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ไหว กลายเป็นคนเสียสติ ต้องเข้ารับการรักษาอาการทางจิต สร้างความรู้สึกสงสารต่อชาวบ้านจัดระเบียบเป็นอย่างยิ่ง บางครอบครัวถูกดำเนินคดีทั้งครอบครัว ทั้งภรรยา พ่อตาและแม่ยายต้องติดคุก ทำให้ลูกต้องดูแลดูแลลูกเพียงลำพัง และบางครอบครัวถึงกับเป็นโรคประสาท เนื่องจากเครียดที่สามีถูกดำเนินคดี ต้องกินยาระงับอาการจนถึงปัจจุบัน นี่เป็นเพียงบางส่วนของครอบครัวที่แตกสลาย แสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชาวบ้าน สร้างความทุกข์ยากเสียหายแก่ชาวบ้านอย่างแสนสาหัส

ในด้านการไร้สิทธิไร้อำนาจในการต่อรองของประชาชน โดยชาวบ้านจัดระเบียบได้เข้ามาอาศัยทำกินในพื้นที่ตั้งแต่ พ.ศ. 2518 ซึ่งรัฐอนุญาตให้ทำกินในพื้นที่ได้ แต่ต่อมา ในปี พ.ศ. 2555 ชาวบ้านกลับถูกดำเนินคดีข้อหาบุกรุกป่า ชาวบ้านจนๆ ต้องติดคุก ต้องเสียค่าปรับจากการถูกดำเนินคดี ซึ่งเสียงของชาวบ้านที่ร้องเรียนไปว่าชาวบ้านได้เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นเวลานานแล้ว แต่เสียงของชาวบ้านดังกล่าวยังไม่ได้รับความสนใจเลยแม้แต่น้อย และยังใช้อำนาจและกฎหมายรังแกชาวบ้านซ้ำๆ เข้าไปอีก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้าวิจัย

1.1 การกำหนดนโยบายของรัฐ ควรคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับทุกส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน เพื่อป้องกันไม่ให้นโยบายของรัฐ ไปส่งผลกระทบต่อภาคส่วนใด

1.2 สิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่ไม่ควรถูกละเมิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต รัฐบาลควรนำความคิดเห็นของประชาชนไปพิจารณา ในการบริหารประเทศ เพื่อให้ตอบสนองต่อความ ต้องการของคนในประเทศมากที่สุด

1.3 ยกเลิกการบังคับใช้คำสั่ง คสช. ฉบับที่ 64 และ 66/2557 และยุติการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาที่ดินป่าไม้ โดยเฉพาะการจับกุมแบบเหวี่ยงแห การตัดฟันพืชผล รั้วถอนทรัพย์สินและสิ่งปลูกสร้างของประชาชน โดยปราศจากการตรวจสอบข้อมูลร่วมกับองค์กรชาวบ้านในพื้นที่

1.4 ยุติการนำเอากฎอัยการศึกมาใช้ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ดินป่าไม้ และให้เสรีภาพองค์กรภาคประชาชนในการจัดกิจกรรมที่แสดงออกถึงปัญหาความเดือดร้อน การเรียกร้องให้หน่วยงานภาครัฐแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจต่อสาธารณชน ตลอดจนการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ที่มีเจตนาเข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ดินป่าไม้

1.5 มีมาตรการเยียวยาให้กับชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่ง คสช. โดยเฉพาะในกรณีที่ชาวบ้านที่ทำกินในพื้นที่เดิมและถูกเจ้าหน้าที่เข้าตัดฟัน ทำลายพืชผล สิ่งปลูกสร้างโดยเจ้าหน้าที่ ไม่ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนเข้าดำเนินการ

1.6 มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่ก่อนที่จะเจ้าหน้าที่จะเข้าดำเนินการยึดคืนพื้นที่ตามคำสั่ง คสช. โดยเฉพาะการตรวจสอบดูว่าพื้นที่ทำกินของชาวบ้านนั้นเป็นพื้นที่ดั้งเดิมที่ทำกินมาตลอดหรือไม่

1.7 ทบทวนแผนแม่บทป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐและการบริหารการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยจัดทำกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบมีส่วนร่วมในการทบทวนเนื้อหาของแผนแม่บทป่าไม้

1.8 ผลักดันกฎหมายที่ส่งเสริม คุ้มครอง การจัดการที่ดินโดยภาคประชาชน ได้แก่ พ.ร.บ.จัดเก็บภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้า, พ.ร.บ.จัดตั้งธนาคารที่ดิน และพ.ร.บ.สิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากร เพื่อเป็นทางเลือกในการจัดการทรัพยากรอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

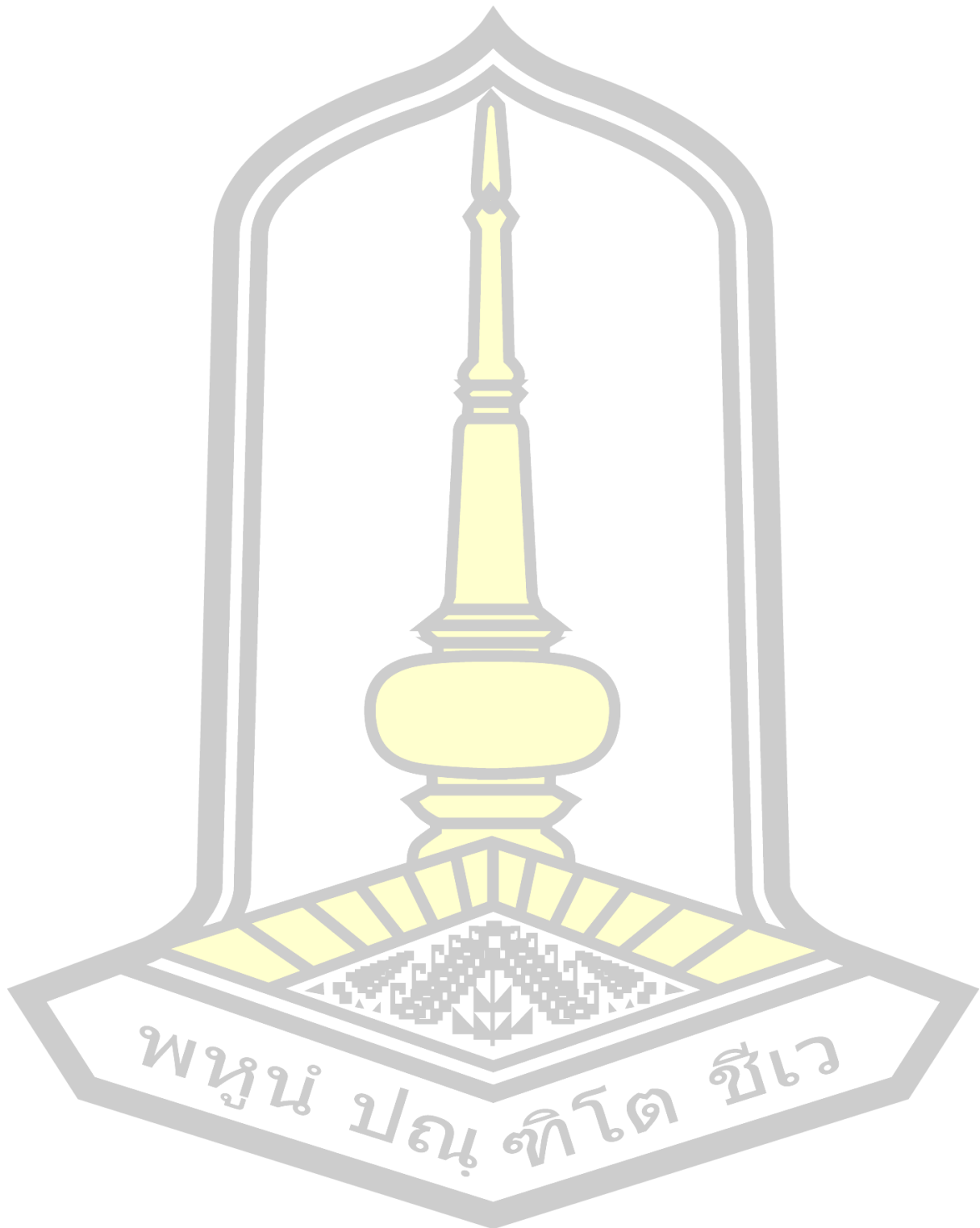
2.1 ควรมีการศึกษาผลกระทบของการรัฐประหาร ต่อภาพลักษณ์ของประเทศ เพื่อให้ทราบว่าการรัฐประหารผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของประเทศหรือไม่ อย่างไร

2.2 ควรมีการศึกษาถึงสาเหตุของการรัฐประหาร เพื่อให้ทราบว่าเหตุใดรัฐประหารจึงเกิดขึ้น และหาแนวทางแก้ไข เพื่อไม่ให้เกิดการรัฐประหารอีก

2.3 ควรมีการศึกษาถึงกระบวนการออกกฎหมาย ที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ เขาว์น้อย. (2550). *บทบาทของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน : ศึกษาเฉพาะกรณีนโยบายปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กมล กมลตระกูล. (2546). กรอบคิดและการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม. *วารสารวิชาการสิทธิมนุษยชน*, 2(2), 69–98.
- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (2555). *แนวทางการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ไปสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด*. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมป่าไม้. (2561). *ข้อมูลสารสนเทศกรมป่าไม้*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.nic.go.th/gsic/uploadfile/forest.pdf> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 14 มิถุนายน 2561].
- กรรณิการ์ สุขเกษม. (2544). *น่านวนัตถกรรมวิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พรินต์ติ้ง.
- สมัย กลางรัก. (3 มีนาคม 2561). *สัมภาษณ์*. ราชฎ. ที่บ้านจัดระเบียบ หมู่ที่ 6 ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร.
- กมล พลวัน. (2547). *ศาลรัฐธรรมนูญกับการพัฒนาประชาธิปไตยในระบบนิติรัฐ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- โกศล วงศ์สวรรค์ และสถิต วงศ์สวรรค์. (2543). *ปัญหาสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รวมสาส์น.
- คณะกรรมการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน. (2544). *กลไกคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท.
- คำมะลุณ ศรีคำ. (3 มีนาคม 2561). *สัมภาษณ์*. ราชฎ. ที่บ้านจัดระเบียบ หมู่ที่ 6 ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร.
- คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 12/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม. (2557, 28 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 88 ง. หน้า 7.
- คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 13/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม. (2557, 28 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 88 ง. หน้า 8.

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 26/2557 เรื่อง ห้ามมิให้กระทำการใดๆ หรือสั่งให้กระทำการใดๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงิน หรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลเท่าที่จำเป็นแก่การรักษาความมั่นคงของชาติ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยรวม. (2557,30 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 93 ง. หน้า 5.

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม. (2557,6 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 104 ง. หน้า 3.

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 57/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม. (2557,13 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 109 ง. หน้า 7.

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 82/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม. (2557,15 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 130 ง. หน้า 3.

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 86/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม. (2557,15 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 130 ง. หน้า 9.

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2557 เรื่อง ห้ามมิให้กระทำการใดๆ หรือสั่งให้กระทำการใดๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงิน หรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลเท่าที่จำเป็นแก่การรักษาความมั่นคงของชาติ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยรวม. (2557,28 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 88 ง. หน้า 4.

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 1/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัว. (2557,26 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 85 ง. หน้า 1.

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 2/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม และแก้ไขวันเวลาและสถานที่รายงานตัว. (2557,26 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 85 ง. หน้า 3.

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 3/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม. (2557,26 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 85 ง. หน้า 5.

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 44/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม. (2557,5 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 101 ง. หน้า 5.

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 48/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม. (2557,6 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 104 ง. หน้า 5.

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 49/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวเพิ่มเติม. (2557,6 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 104 ง. หน้า 6.

- คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 23/2557 เรื่อง ให้อำนาจคณะกรรมการรายงานตัวเพิ่มเติม. (2557,30 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 93 ง. หน้า 1.
- คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 25/2557 เรื่อง ให้อำนาจคณะกรรมการรายงานตัวเพิ่มเติม. (2557,30 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 93 ง. หน้า 4.
- คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 29/2557 เรื่อง ให้อำนาจคณะกรรมการรายงานตัวเพิ่มเติม. (2557,30 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 93 ง. หน้า 9.
- คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 42/2557 เรื่อง ให้อำนาจคณะกรรมการรายงานตัวเพิ่มเติม. (2557,5 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 101 ง. หน้า 3.
- คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 43/2557 เรื่อง ให้อำนาจคณะกรรมการรายงานตัวเพิ่มเติม. (2557,5 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 101 ง. หน้า 4.
- คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้. (2557,20 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 115 ง. หน้า 3.
- คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 80/2557 เรื่อง ให้อำนาจบุคคลปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด. (2557,4 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 125 ง. หน้า 16.
- คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 27/2559 เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากการจุดและปล่อยบั้งไฟ พลุ ตะไล โคมลอย โคมไฟ โคมควัน หรือวัตถุอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน. (2559,10 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 133 ตอนที่ พิเศษ 133 ง. หน้า 11.
- คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 5/2560 เรื่อง มาตรการให้อำนาจกำหนดพื้นที่ควบคุมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย. (2560,16 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ พิเศษ 47 ง. หน้า 1.
- คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 45/2557 เรื่อง การถ่ายทอดออกอากาศของช่องรายการสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมไทยทีวีโกลบอลเน็ตเวิร์ก (สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก). (2557,28 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 88 ง. หน้า 7.
- คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2558 เรื่อง การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. (2558,15 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 132 ตอนที่ พิเศษ 112 ง. หน้า 3.
- คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 3/2558 เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ. (2558,1 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 132 ตอนที่ พิเศษ 73 ง. หน้า 1.

- จรงใจ แก้วก่อ. (2559). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสิทธิในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ. ปรินญาณิตศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรกิจ บัณฑิตย.
- จันทร โพธิ์จันทร. (3 มีนาคม 2561). สัมภาษณ์. ราชฎร. ที่บ้านจัดระเบียบ หมู่ที่ 6 ตำบลหลุบเลา อำเภอกุพาน จังหวัดสกลนคร.
- ชะว้ชชัย ภาตติณฐ. (2548). กระบวนการเรียนรู้และปฏิบัติการสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนส โตร์.
- ชัย ทองดินอก. (3 มีนาคม 2561). สัมภาษณ์. ราชฎร. ที่บ้านจัดระเบียบ หมู่ที่ 6 ตำบลหลุบเลา อำเภอกุพาน จังหวัดสกลนคร.
- ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา. (2548). ปัจจัยเชิงโครงสร้างที่มีผลต่อความยากจน. นครปฐม: สถาบันวิจัย ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณพพลวรรตม โสมณวัตร. (2554). การปฏิรูปนโยบายป่าไม้แห่งชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีกรมป่าไม้. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ดรณัฏฐิ จงประสิทธิ์กุล. (2544). ความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้กับชุมชนในการจัดการทรัพยากร ป่าไม้ : กรณีศึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาช้าง. วิทยานิพนธ์ปริญญามนุษยศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทองอินทร์ มาตราช. (3 มีนาคม 2561). สัมภาษณ์. ราชฎร. ที่บ้านจัดระเบียบ หมู่ที่ 6 ตำบลหลุบเลา อำเภอกุพาน จังหวัดสกลนคร.
- ทิพย์พาพร ต้นตีสุนทร. (2557). พลเมือง สิทธิมนุษยชน และประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นินิ เอียวศรีวงศ์. (2555). ความไม่รู้เรื่องเศรษฐกิจศาสตร์. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- บรรเจต สิงคะเนติ. (2558). หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- บันลือ คงจันทร. (2533). คู่มืออาสาสมัครส่งเสริมสิทธิประชาชนทั่วไป. กรุงเทพฯ: สมาคมสิทธิ เสรีภาพของประชาชน.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 17/2557 เรื่อง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทาง อินเทอร์เน็ต. (2557, 28 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 87 ง. หน้า 4.

- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 18/2557 เรื่อง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชน. (2557,28 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 87 ง. หน้า 5.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 26/2557 เรื่อง การดูแล และสอดส่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์. (2557,29 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 89 ง. หน้า 3.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 7/2557 เรื่อง ห้ามชุมนุมทางการเมือง. (2557,26 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 84 ง. หน้า 6.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 10/2557 เรื่องให้อำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี เป็นอำนาจหน้าที่ของ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ. (2557,26 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 84 ง. หน้า 9.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 11/2557 เรื่อง การสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2557,26 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 84 ง. หน้า 10.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 12/2557 เรื่อง ขอความร่วมมือจากสื่อสังคมออนไลน์. (2557,26 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 84 ง. หน้า 11.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 1/2557 เรื่อง การควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ. (2557,26 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 83 ง. หน้า 1.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 14/2557 เรื่อง ห้ามสร้างความขัดแย้งหรือต่อต้านการปฏิบัติงาน ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ. (2557,28 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 87 ง. หน้า 1.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 15/2557 เรื่อง ขอให้ระงับการถ่ายทอดออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม เคเบิล โทรทัศน์ระบบดิจิทัล และสถานีวิทยุชุมชน. (2557,28 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 87 ง. หน้า 2.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 21/2557 เรื่อง ห้ามบุคคลเดินทางออกนอกราชอาณาจักร. (2557,28 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 87 ง. หน้า 6.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 2/2557 เรื่อง การประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร. (2557,26 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 84 ง. หน้า 1.

- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 25/2557 เรื่อง ให้มารายงานตัว หรือแจ้งเหตุขัดข้อง. (2557,29 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 89 ง. หน้า 2.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 29/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวตามคำสั่งของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ. (2557,29 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 89 ง. หน้า 7.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 30/2557 เรื่อง ให้วุฒิสภาสิ้นสุดลง. (2557,29 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 89 ง. หน้า 8.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 3/2557 เรื่อง ห้ามออกนอกเคหะสถาน. (2557,26 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 84 ง. หน้า 2.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 33/2557 เรื่อง ขอความร่วมมือในการปฏิบัติของศาล องค์กรอิสระ และองค์กรอื่น. (2557,29 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 89 ง. หน้า 10.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 37/2557 เรื่อง ความผิดที่อยู่ในอำนาจพิจารณา พิพากษาคดีของศาลทหาร. (2557,30 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 82 ง. หน้า 3.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 39/2557 เรื่อง การกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวของ บุคคลที่มารายงานตัวต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ. (2557,30 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 92 ง. หน้า 5.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 40/2557 เรื่อง การกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวของ บุคคลที่ถูกกักตัวตามพระราชบัญญัติกักขังการศึกษา พระพุทธศักราช 2457 มาตรา 15 ทวิ. (2557,30 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 92 ง. หน้า 6.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 41/2557 เรื่อง กำหนดให้การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม คำสั่งเรียกบุคคลให้มารายงานตัว เป็นความผิด. (2557,30 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 92 ง. หน้า 7.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 4/2557 เรื่อง การถ่ายทอดออกอากาศของสถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุโทรทัศน์ และสถานีวิทยุชุมชน. (2557,26 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 84 ง. หน้า 3.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 49/2557 เรื่อง ความผิดสำหรับการสนับสนุนการ ชุมนุมทางการเมือง. (2557,5 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 100 ง. หน้า 1.

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 57/2557 เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ บางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป. (2557,12 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 105 ง. หน้า 5.

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 9/2557 เรื่อง ให้สถานศึกษาหยุดทำการ. (2557,26 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 84 ง. หน้า 8.

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 97/2557 เรื่อง การให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงาน ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ. (2557,23 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 138 ง. หน้า 10.

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 25/2557 เรื่อง ให้มารายงานตัว หรือแจ้งเหตุขัดข้อง. (2557,29 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 89 ง. หน้า 2.

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 85/2557 เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว. (2557,21 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 134 ง. หน้า 12.

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 86/2557 เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภา กรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตเป็นการชั่วคราว. (2557,21 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ พิเศษ 134 ง. หน้า 13.

ประชาไท. (2558). *ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน แดง 1 ปีรัฐประหาร ร้องเร่งคืนอำนาจ ประชาชน*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://prachatai.com/journal/2015/05/59418> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 21 มกราคม 2562].

ภักดี ศรีสวัสดิ์. (3 มีนาคม 2561). *สัมภาษณ์*. ราชฎร. ที่บ้านจัดระเบียบ หมู่ที่ 6 ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร.

เลิศศักดิ์ ทดแก้ว. (3 มีนาคม 2561). *สัมภาษณ์*. ราชฎร. ที่บ้านจัดระเบียบ หมู่ที่ 6 ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร.

ศรายุทธ ฤทธิพิณ. (28 มกราคม 2561). *สัมภาษณ์*. ราชฎร. ที่บ้านจัดระเบียบ หมู่ที่ 6 ตำบลหลุบเลา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร.

ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2545). *คนจนไทย ในมิติทางสังคม*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์บุ๊คเซ็นเตอร์.

สมชัย จิตสุชน. (2557). *อนาคตเศรษฐกิจไทยภายใต้กับดักประเทศรายได้ปานกลาง*. เชียงใหม่: แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สำนักข่าวชายขอบ. (2559). *มาตรการ จากขบวนการอีสานสู่ชาวสวนยางและ อาชญากร ในสายตาของรัฐ*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://transbordernews.in.th/home/?p=12398> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 21 มกราคม 2562].
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). *การวัดและวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาความยากจน : ความไม่เท่าเทียมกันและความเสี่ยงต่อความยากจน*. กรุงเทพฯ: โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาด้านการวิเคราะห์ความยากจนและการติดตามประเมินผล.
- สำราญ กลางรัก. (27 กันยายน 2558). *สัมภาษณ์*. ราชฎ. ที่บ้านจัดระเบียบ หมู่ที่ 6 ตำบลหลุบเลา อำเภอกุพาน จังหวัดสกลนคร.
- สุชน ธิญชีระนันท์. (2545). *ความยากจนที่ไม่เป็นธรรม : เศรษฐศาสตร์ที่ลงถึงราก*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วัฒนาการพิมพ์.
- อดุลย์ ต้นประยูร. (2526). *ปัญหาสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อมร ศรีคำ. (3 มีนาคม 2561). *สัมภาษณ์*. ราชฎ. ที่บ้านจัดระเบียบ หมู่ที่ 6 ตำบลหลุบเลา อำเภอกุพาน จังหวัดสกลนคร.
- อังคณา จงภักกลาง. (2553). *ปัญหาของการนำนโยบายการแก้ไขความยากจนไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอลำสูง จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อานันท์ชนก สกนธวัฒน์. (2555). *พลวัตของความยากจน กรณีศึกษาครัวเรือนชาวนาในพื้นที่เขตชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางของไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันคลังสมองของชาติ
- อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์. (2561). *สิทธิมนุษยชน*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- อุดม รัฐอมฤต. (2544). *การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามมาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- มูลนิธิผสานวัฒนธรรม. (2558). *ความไม่เป็นธรรมที่บ้านจัดระเบียบ ต.หลุบเลา อ. กุพาน จ.สกลนคร ไล่ตักขบวนชาวบ้านเพิ่มชาวบ้านถูกจับกุมข้อหาบุกรุกกระสอบที่สอง*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://voicefromthais.wordpress.com/2016/04/12/ความไม่เป็นธรรมที่บ้าน/> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 21 มกราคม 2562].
- ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน. (2558). *สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในภาคอีสาน 18 เดือนหลังการรัฐประหาร*. [ออนไลน์]. ได้จาก: https://tlhr2014.wordpress.com/2016/01/10/18months_ne_report/ [สืบค้นเมื่อ วันที่ 21 มกราคม 2562].

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวกิตติยา วงศ์ศรีชา
วันเกิด	วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2535
สถานที่เกิด	อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 85 หมู่ที่ 8 ตำบลนาคู่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48130
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานเทศบาลเมืองอ่างศิลา ถนนเมืองใหม่ ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง ชลบุรี จังหวัดชลบุรี รหัสไปรษณีย์ 20000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2553 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนาแกพิทยาคม จังหวัดนครพนม พ.ศ. 2556 ปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ.) สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2562 ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนัน ปณุกิตโต ชีวะ